Vysoká škola ekonomická v Praze

Národohospodářská fakulta

Hlavní specializace: Veřejná správa a regionální rozvoj

ANALÝZA VYBRANÝCH PROJEKTŮ PODPOROVANÝCH V RÁMCI PRIORITNÍCH ZEMÍ ČESKÉ TRANSFORMAČNÍ POLITIKY V LETECH 2012-2018

bakalářská práce

Autor: Kristýna Lekešová

Vedoucí práce: prof. Ing. Jaroslav Macháček, CSc.

Rok: 2019

Prohlašuji na svou čest, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury.

.....

V Praze, dne 26. 8. 2019 Kristýna Lekešová

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala prof. Ing. Jaroslavovi Macháčkovi, CSc. za jeho vedení, cenné připomínky, náměty a odborné rady, kterými značně přispěl k vypracování této bakalářské práce.

Vysoká škola ekonomická v Praze
Katedra regionálních studií

Národohospodářská fakulta
Akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Zpracovatelka: **Kristýna Lekešová**

Studijní program: Ekonomie a hospodářská správa

Obor: Veřejná správa a regionální rozvoj

Název tématu: **Analýza vybraných projektů podporovaných v rámci prioritních zemí české transformační politiky v letech 2012 – 2018**

Zásady pro vypracování:

1. Cil práce:
   Cílem této bakalářské práce je zhodnocení dosavadní transformační spolupráce České republiky dle stanovených kritérií v období 2012 – 2018. Zkoumání bude zaměřeno pouze na prioritní země, mezi které jmenovitě patří: Arménie, Barma/Myanmar, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Kuba, Moldavsko, Srbsko a Ukrajina. Nejprve se budu věnovat úvodu do problematiky transformační politiky, dále nastíním politické a ekonomické charakteristiky zkoumaných zemí. V praktické části práce provedu analýzu jednotlivých transformačních projektů Ministerstva zahraničních věcí České republiky realizovaných prostřednictvím nestátních neziskových organizací a zhodnotím jejich dopady v teritoriích, v případě pozitivních efektů s ohledem na jejich udržitelnost. Hypotézou práce je předpoklad, že v prioritních zemích, které jsou podporovány Českou republikou v rámci Programu transformační spolupráce, bylo dosaženo tím lepších výsledků v naplnění stanovených cílů projektů v oblasti prodemokratických změn, čím vyšší dotace jim byly poskytnuty. Mezi programové priority a zároveň hodnocená kritéria efektivity patří: podpora participace občanů na správě veřejných záležitostí, nezávislosti médií, ochrany lidských práv a nediskriminace, občanské společnosti, svobody projevu a základů právního státu. Druhým mým předpokladem je, že realizace projektů prostřednictvím nestátních neziskových organizací je efektivnější formou uskutečnění transformační politiky a jejich udržitelnosti, než jejich podpora prostřednictvím zastupitelských úřadů České republiky v zahraničí.
2. Význam, aktuálnost nebo očekávaný přínos zvoleného tématu:
   Transformační spolupráce je pro Českou republiku blízkým tématem, svou zkušenost může uplatnit v zemích východní Evropy a na západním Balkáně, které jsou nám v mnoha ohledech podobné. Nejen v období ukrajinské krize a tamní politické nestability je ukotvení demokracie aktuální otázkou. Postkomunistické státy jsou často zatíženy hospodářskými a sociálními rozdíly, potlačováním lidských práv a problémem do zasahování nezávislosti médií. Udělování státních dotací prioritním zemím se proto zaměřuje především na podporu vyváženého regionálního rozvoje v zemi a jeho udržitelnost. Důležitým faktorem v rámci rozvoje země je podpora občanské společnosti a zajištění vzdělání jejích členů.
   V závěru práce posoudím odůvodněnost efektivnosti projektů na základě konfrontace zjištěných dat získaných analýzou a původních záměrů uvedených v Koncepci transformační politiky České republiky, spolu s konkrétními cíli stanovenými v jednotlivých projektech. Analýza již realizovaných projektů bude užitečná pro plánování nových transformačních programů v budoucnosti.
   Ve své práci využiji znalosti a zkušenosti, které jsem nabyla v rámci pětiletého působení na Ministerstvu zahraničních věcí České republiky, Odboru lidských práv a transformační politiky.
3. Charakteristika teoretické části práce:
   V teoretické části práce budu popisovat teoretické koncepty (normativní, materialistickou a kulturní teorii J. Wolffa a I. Wurma) související s vývojem a základními principy zahraniční transformační politiky České republiky jako je podpora ochrany lidských práv a demokracie. V kapitolách teoretické části také objasním kontext v prioritních zemích, v rámci kterého dochází k potírání demokratických hodnot, a na jehož základě vzniká potřeba spolupráce na mezinárodní úrovni. Použitou metodou bude literární rešerše.
4. Charakteristika praktické části práce:
   Použitou metodou v praktické části bude hloubková analýza problematiky transformačních projektů s následným zhodnocením přínosů zahraniční transformační spolupráce České republiky pro prioritní země. Pro účel analýzy projektů budou kritériem dosažené cíle v oblasti aktivit na podporu participace občanů na správě veřejných záležitostí, nezávislosti médií, ochrany lidských práv a nediskriminace, občanské společnosti, svobody projevu a základů právního státu s ohledem na jejich udržitelnost. Výchozími daty pro zhodnocení efektivnosti projektů jsou jejich Závěrečné zprávy o dosažených výstupech v teritoriích v závislosti na přidělených dotacích. Evaluace některých dopadů závisí značnou měrou na subjektivním hodnocení zpracovatele. Budou aplikovány analytické postupy vyhovující povaze zjištěných poznatků poskytovaných nositeli vybraných projektů, v čemž spatřuji jeden z dalších přínosů práce. Ve svých závěrech budu na základě zjištěných dat verifikovat naplnění cílů transformačních projektů. Doplňující metodikou práce budou individuální rozhovory s odborníky na Ministerstvu zahraničních věcí a pracovníky nestátních neziskových organizací.
5. Klíčová slova: transformační politika, dotace, projekty transformační spolupráce, lidská práva, demokracie, nestátní neziskové organizace

Rozsah práce: 45 normostan

Seznam odborné literatury:

1. BÍLKOVÁ, Veronika – MATĚJKOVÁ Šárka: Šíření demokracie jako národní zájem? Legitimizace české transformační politiky. In: DRULÁK, Petr – HORKÝ, Ondřej (eds.): Hledání českých zájmů, Praha, Ústav mezinárodních vztahů 2010, ISBN 978-80-86506-87-6.
2. GELB, A.H. – GRAY, CH. W.: The Transformation of Economies in Central and Eastern Europe, The World Bank, Policy and Research Series, č. 17, 1991.
3. GRENNES, Thomas: The Economic Transition in the Baltic Countries, Journal of Baltic Studies č. 1, 1997.
4. Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce, Ministerstvo zahraničních věcí České republiky, Praha, 2015, dostupné na: https://www.mzv.cz/file/1610424/Koncepce_podpory_lidskych_prav_a_transformacni_spoluprace.pdf
5. WOLFF Jonas – WURM, Iris: Towards a theory of external democracy promotion: A proposal for theoretical classification, Securtiy dialogue, Oslo: International Peace Research Institute, 2013, ISSN 0967-0106.

Datum zadání bakalářské práce: březen 2019

Termín odevzdání bakalářské práce: červen 2019

Kristýna Lekešová
Řešitelka

prof. Ing. Jaroslav Macháček, CSc.
Vedoucí práce

doc. Ing. Petr Toth, Ph.D.
Vedoucí katedry

prof. Ing. Zdeněk Chytil, CSc.
Děkan NF VŠE

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá hodnocením přínosu dosavadní transformační politiky České republiky uplatňované na území východní Evropy a západního Balkánu mezi lety 2012 až 2018, která usiluje o podporu prodemokratických změn v posttotalitních zemích. Cílem této práce je analýza vybraných transformačních projektů Ministerstva zahraničních věcí České republiky realizovaných v rámci Programu transformační spolupráce nestátními neziskovými organizacemi v prioritních zemích, mezi něž jmenovitě patří: Arménie, Barma/Myanmar, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Kuba, Moldavsko, Srbsko a Ukrajina. Teoretická část kriticky pojednává o konceptech, jež zdůvodňují potřebnost transformační spolupráce na mezinárodní úrovni s ohledem na výhody plynoucí pro její aktéry či naopak teorie, které ji zpochybňují. Praktickou část práce tvoří hodnocení alokovaných veřejných prostředků na realizaci projektů ve vztahu k dosaženým výstupům s akcentem na zásady hospodárnosti a účelnosti. Komparace transformačních projektů a Lokálních transformačních projektů dle technických kritérií poukazuje na vhodnost využití obou typů projektů v odlišných situacích. Podněty navržené na základě provedené analýzy by mohly v budoucnosti přispět k dosažení cílů transformační politiky efektivnější cestou. Jedním z námětů, který by měl snížit výdaje při výběru subdodavatelů, je využití institutu veřejné soutěže.

Klíčová slova

Demokracie, dotace, lidská práva, nestátní neziskové organizace, Program transformační spolupráce, transformační politika

JEL klasifikace

F35, L3, P30

Abstract

The bachelor thesis deals with the evaluation of the contribution of the current transition promotion policy of the Czech Republic applied in the territory of Eastern Europe and Western Balkans from 2012 to 2018 that supports pro-democratic changes in post-totalitarian countries. The aim of this thesis is to analyse selected transition projects of the Ministry of Foreign Affairs of the Czech Republic implemented under the Transition Promotion Program by NGOs in priority countries, namely: Armenia, Burma/Myanmar, Belarus, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, Cuba, Moldova, Serbia and Ukraine. The first part critically discusses the theoretical concepts that justify the need for transition cooperation at the international level with regard to the benefits for its actors or, in contrast, the concepts that challenge it. The practical part of the thesis consists of the evaluation of allocated subsidies from the state budget for the implementation of projects in comparison with the achieved outputs with an emphasis on the principles of efficiency and effectiveness. The comparison of transition projects and local transition projects according to technical criteria shows the suitability of using both types of projects in different situations. Suggestions based on the performed analysis could contribute to the achievement of transition promotion policy objectives in a more efficient way in the future. One of the suggestions for change is anchoring the institute of public tender during the selection of subcontractors in an effort to save project costs.

Key words

Democracy, subsidies, human rights, non-governmental non-profit organizations, Transition Promotion Program, transition promotion policy

JEL classification

F35, L3, P30

Obsah

Úvod **11**

1. Zahraniční transformační spolupráce České republiky **14**

1.1 Základní pojmy a principy transformační spolupráce 14

1.2 Teoretický koncept podpory demokracie J. Wolffa a I. Wurma 17

2. Aktéři v rámci české transformační spolupráce **19**

2.1 Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a zastupitelské úřady 19

2.2 Nestátní neziskové organizace 20

2.3 Mezinárodní organizace 21

3. Nástroje transformační politiky **22**

4. Překážky v procesu poskytování dotací a realizace projektů **23**

5. Ekonomické a mimoekonomické charakteristiky prioritních zemí **25**

5.1 Specifika Arménie 25

5.2 Specifika Barmy/Myanmaru 26

5.3 Specifika Běloruska 27

5.4 Specifika Bosny a Hercegoviny 28

5.5 Specifika Gruzie 29

5.6 Specifika Kuby 30

5.7 Specifika Kosova 30

5.8 Specifika Moldavska 31

5.9 Specifika Srbska 32

5.10 Specifika Ukrajiny 33

5.11 Shrnutí 34

6. Administrace projektů Programu transformační spolupráce **36**

6.1 Výběrové dotační řízení a jeho principy 36

6.2 Proces vyplácení dotací nestátním neziskovým organizacím 37

6.3 Průběžný monitoring a závěrečná evaluace projektů 38

7. Analýza projektů transformační spolupráce v prioritních zemích v letech 2012 - 2018 39

7.1 Projekty Programu TRANS v transformujících se zemích 41

7.1.1 Projekty realizované v Arménii 41

7.1.2 Projekty realizované v Gruzii 45

7.1.3 Projekty realizované v Moldavsku 50

7.1.4 Projekty realizované na západním Balkáně 53

7.1.5 Projekty realizované na Ukrajině 63

7.2 Projekty Programu TRANS realizované za účelem podpory iniciace procesu transformace 67

7.2.1 Projekty realizované v Barmě/Myanmaru 67

7.2.2 Projekty realizované v Bělorusku 70

7.2.3 Projekty realizované na Kubě 72

7.3 Lokální transformační projekty Programu TRANS 75

7.3.1 Lokální transformační projekty realizované v roce 2014 75

7.3.2 Lokální transformační projekty realizované v roce 2015 76

7.3.3 Lokální transformační projekty realizované v roce 2016 78

7.3.4 Lokální transformační projekty realizované v roce 2017 80

7.3.5 Lokální transformační projekty realizované v roce 2018 82

7.4 Komparace projektů transformační spolupráce a Lokálních transformačních projektů dle technických kritérií 83

Závěr 86

Seznam zkratek 91

Seznam grafů 92

Seznam zdrojů a použité literatury 94

Seznam příloh 103

Úvod

Demokracie vznikla již ve starověkém Řecku jako jedna z univerzálních, všeobecně uznávaných hodnot. Přestože 20. století provázel její největší rozkvět, ne všechny státy svým vývojem dospěly do formy politického uspořádání s demokratickými prvky.

Zájem na udržení mezinárodního mírového stavu a solidarita vůči zemím, kde dochází k potírání lidských práv a demokratických principů, daly v roce 2005 podnět ke vzniku uceleného zpracování Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce, jehož autorem je Ministerstvo zahraničních věcí ČR, a které v aktualizované verzi platí dodnes.

Název Programu transformační spolupráce byl vytvořen odvozením od procesu společenské transformace, kterým Česká republika prošla v průběhu 90. let minulého století.[1] Stát se snaží poznatky nabyté touto zkušeností přenést na kulturně blízké země východní Evropy a západního Balkánu podstupující obdobný proces přeměny a pomoci jim překlenout toto nesnadné období doprovázené ekonomickou a politickou nestabilitou.

Transformační spolupráce je pojem 21. století, který vznikl rozdělením politiky zahraniční rozvojové pomoci na dílčí dimenze. Existuje tak samostatně vedle rozvojové a humanitární pomoci a je uskutečňována v souladu se zásadami zahraniční politiky, která ji pojímá jako jedno z prioritních témat.[2]

Náplní teoretické části práce je představení významných autorů v oblasti zkoumané problematiky a polemizování s jejich koncepty týkajících se potřebnosti a legitimity transformační politiky. Rovněž tato část definuje základní principy transformační politiky. Užitou výzkumnou metodou práce je rešerše.

K nastínění politického a ekonomického kontextu v prioritních zemích je využito charakteristik pomocí makroekonomických dat, z nichž by měly vyplynout společné znaky specifické pro posttotalitní země. Souvislost mezi ekonomickými

[1] FAQ - Odpovědi a nejčastější otázky týkající se Programu transformační spolupráce MZV ČR, citace 2.4.2019, dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/lidska_prava/transformacni_spoluprace_1/faq_casto_kladene_otazky_o_transofmacni$2548.html?action=setMonth&year=1992&month=6

[2] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce, Příloha, 2015, str. 3, dostupné na: https://www.mzv.cz/file/517290/NOVA_KONCEPCE_TP_final.doc

a politickými změnami je dle H. P. Schmitze relevantní při zohlednění dlouhodobé udržitelnosti demokratizace a přežití demokracií již zavedených.[3]

Předmětem praktické části práce je analýza vybraných projektů transformační spolupráce České republiky se zaměřením na jejich rozpočty. Provedena je na základě porovnání vynaložených prostředků z veřejných zdrojů se získanými výstupy. Výsledky analýzy poslouží ke komplexnímu zhodnocení realizovaných projektů, což může být v budoucnosti užitečné při plánování nových projektů a umožní tak dosáhnout cílů efektivnější cestou.

Ministerstvo zahraničních věcí České republiky disponuje třemi hlavními nástroji k provedení transformační politiky, mezi které nejčastěji patří forma finanční dotace poskytnutá nestátním neziskovými organizacím vybraným na základě splnění podmínek stanovených ve výběrovém řízení. Druhou možností je podpora transformačních projektů ve spolupráci se zastupitelskými úřady České republiky v zahraničí. Třetím způsobem je kofinancování projektů s více subjekty.

Hypotézou bakalářské práce je předpoklad, že výsledky transformačních projektů v oblasti prodemokratických změn jsou přímo úměrné výši dotace, jež na ně byly alokované.

Druhou hypotézou je, že „realizace transformačních projektů nestátními neziskovými organizacemi, jejichž gestorem je odbor Lidských práv a transformační politiky na MZV ČR, je efektivnější formou uskutečnění transformační politiky, než realizace Lokálních transformačních projektů místními nevládními neziskovými organizacemi v daném teritoriu, které jsou identifikovány zastupitelskými úřady MZV ČR v zahraničí“. Dílčím cílem práce je komparace obou způsobů realizace transformační politiky s následným shrnutím jejich specifik a využitelnosti.

Sledovanými kritérii v rámci hodnocení projektů jsou: zaměření na konkrétní problematiku v prioritní zemi s ohledem na její udržitelnost a důležitost v oblasti podpory občanské společnosti, délka trvání projektu a výše poskytnuté dotace.

Předmět zkoumání práce je zúžen na prioritní země, ve kterých Česká republika uplatňuje proaktivní politiku, a na které od roku 2004 pravidelně alokuje finance ze státního rozpočtu. Mezi prioritní země stanovené na základě aktuálních zahraničních událostí patří Barma/Myanmar, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Gruzie, Kuba,

[3] SCHMITZ, Hanz Peter: Domestic and Transnational Perspectives on Democratization, International Studies Review, 2004, roč. 6, č. 3, s. 404.

Kosovo, Moldavsko, Srbsko a Ukrajina. Do zmíněných teritorií putuje 85 % finančních prostředků státu vyčleněných na Program TRANS.

V závěru bakalářské práce na základě provedené hloubkové analýzy transformačních projektů hodnotím přínosy dosavadní transformační politiky České republiky uskutečněné mezi lety 2012-2018. Zodpovězena je i otázka, zda existuje prostor pro zefektivnění nebo zjednodušení administrativní roviny udělování státních dotací.

1. Zahraniční transformační spolupráce České republiky

1.1 Základní pojmy a principy transformační spolupráce

Pro účely této práce je pojem „transformace“ míněn jako přechod země od jednoho režimu k druhému, tedy proces významných společenských, ekonomických a politických změn v určitém vnitřním systému.[4]

Programem transformační spolupráce rozumíme snahu o demokratizaci poměrů a zlepšení situace v oblasti lidských práv v zemích s nedemokratickými režimy nebo v zemích procházející procesem transformace, kde toto úsilí patrně vyplývá z počínání tamních obyvatel.“[5]

Usnesení vlády České republiky č. 188 schválené dne 9. února 2005 upravující postup financování transformační spolupráce České republiky spolu s výší přidělených finančních prostředků jako samostatné položky výdajů s názvem „Transformační spolupráce“ v rámci dílčího ukazatele „Transfery mezinárodním organizacím, zahraniční pomoc“, v kapitole Všeobecná pokladní správa Ministerstva zahraničních věcí (dále jen MZV ČR), a následné schválení Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce kolegiem ministra, je považováno za první krok v rámci oficiální zahraniční transformační politiky České republiky.

První impulz k vytvoření Koncepce transformační spolupráce bylo období mezi lety 2003 až 2005, kdy probíhala irácká válka. Důvodem bylo potlačování základních lidských práv i v jiných zemích s nedemokratickými režimy a z toho vyplývající potřeba spolupráce na mezinárodní úrovni. Česká republika, jakožto člen Evropské unie, vykazuje určitý stupeň politické a ekonomické stability, a tím se staví do řady poskytovatelů státních dotací. Významný je i vliv různých mezinárodních organizací na Koncepci transformační politiky, jejichž jsme členy a s nimiž tímto oficiálně sdílíme základní hodnoty a závazky.

[4] BÍLKOVÁ, Veronika - MATĚJKOVÁ Šárka: Šíření demokracie jako národní zájem? Legitimizace české transformační politiky. In: DRULÁK, Petr - HORKÝ, Ondřej (eds.): Hledání českých zájmů, Praha, Ústav mezinárodních vztahů 2010, 127 str., ISBN 978-80-86506-87-6.

[5] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce, Příloha, 2015, str. 1, dostupné na: https://www.mzv.cz/file/517290/NOVA_KONCEPCE_TP_final.doc

„Politika podpory lidských práv a transformační spolupráce vychází z humanitních principů českého politického myšlení představovaných např. J. A. Komenským či T. G. Masarykem, jakož i z nedávné historické zkušenosti, zejména s Pražským jarem 1968, disidentským hnutím představovaným zejména Chartou 77, nenásilným odporem vůči nedemokratickému režimu a zkušenosti společenského přechodu k demokracii, tržnímu hospodářství a integrace do struktur Evropské unie. Po roce 1989 zosobňovali tuto tradici zejména prezident Václav Havel a ministr zahraničních věcí Jiří Dienstbier. Tato politika se opírá o přesvědčení, že česká zkušenost v sobě zahrnuje kromě zcela jedinečných prvků také prvky obecnější, jejichž sdílením lze pomáhat ostatním členům mezinárodního společenství v jejich úsilí o zajištění důstojného a spravedlivého života jejich obyvatel.“[6]

Základním principem transformační spolupráce je zajištění lidských práv. Jak je uvedeno v Koncepci, její neoddělitelnou součástí je existence právního státu s ukotvením demokratických zásad. Pouze na těchto elementárních jevech se dá budovat občanská společnost, ve které nebude docházet k potlačování lidské důstojnosti. Občanskou společností se rozumí nevládní a zaměstnanecké organizace nebo občanská hnutí. Pojem zahrnuje i novináře a spisovatele, umělce, právníky, aktivisty a členy komunit a ochránce lidských práv obecně. Znakem takovéto společnosti je svoboda projevu, médií a přístupu k informacím spolu s možností spolupodílení se na řízení věcích veřejných a politických. Participace na veřejných záležitostech je podporována jak na státní, tak i regionální úrovni.[7] Nezbytností je v tomto případě existence pravidelně konajících se voleb se všeobecným, rovným a tajným volebním právem jednotlivých občanů země. Dohlížitelem v této sféře jsou OBSE a ODIHR, organizace a instituce pořádající volební pozorovatelské mise za účelem monitorování jejich nestrannosti a řádného průběhu předvolebních kampaní i samotných voleb v souladu s demokratickými principy.

Příkladem další zájmové oblasti rozvoje je svoboda shromažďování či náboženského vyznání. Nezávislost na politické ideologii a svoboda médií a internetu by měly být právně ukotveny z důvodu ochrany před ovlivňováním jejich obsahu. Rovněž je kladen důraz na rovnost a nediskriminaci, podporu lidských práv

[6] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce, 2015, str. 3, citace 17.3.2019, dostupné na: https://www.mzv.cz/file/517290/NOVA_KONCEPCE_TP_final.doc

[7] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce, 2015, str. 6, citace 17.3.2019, dostupné na: https://www.mzv.cz/file/517290/NOVA_KONCEPCE_TP_final.doc

zaměstnanců a ochranu životního prostředí. Potenciál je spatřován v informovanosti a vzdělání mladých občanů, kteří budou schopni aplikovat kritické myšlení a projevovat své názory.[8] Celý koncept transformační spolupráce zastřešuje požadavek udržitelnosti dosažených výsledků ve společnosti.

Smyslem projektů je podpora občanské společnosti, jež začíná na regionální úrovni. Záměrem je dosažení změn v souladu s „good governance" ve smyslu jak ho vykládá S. Agere. „Good governance představuje ideální stav státní správy, kterého je jako celku těžkého dosáhnout, ale poměřuje se podle něj kvalita vládnutí ve státech."[9]

V rámci transformační politiky Česká republika obecně soustřeďuje své aktivity na země, jejichž politické systémy jsou v rozporu s mezinárodním právem. Závazné je v souvislosti s Koncepcí dodržování hodnot vyplývajících z platných mezinárodních smluv organizací, jejichž jsme členy. „*Tento rostoucí závazek národních vlád v oblasti globálních lidských práv v podstatě omezují jejich svrchovaná práva a zároveň jim přinášejí jen hmatatelné krátkodobé výhody*."[10] Sdílím názor autorky Ch. Wotipky a k tvrzení navíc doplním, že problém shledávám i v širokém pojetí principů zakotvených v mezinárodních smlouvách, na jehož základě mohou vznikat nejednoznačnosti při jejich výkladu způsobené odlišností kultur.

Jako žádoucí stav, který má být naplněn v rámci transformační spolupráce, je nastolení demokracie. Politika České republiky se přiklání ke způsobu přibližování postkomunistických zemí k evropským ve sféře veřejné správy a právního státu mírovým způsobem. S definicí klasického pojetí demokracie přichází Joseph A. Schumpeter ve svém díle „Kapitalismus, socialismus a demokracie", kde tuto formu vlády vysvětluje jako metodu prosazování změn ve společnosti: „*Demokratická metoda je takové institucionální uspořádání pro činění politických rozhodnutí, které uskutečňuje obecné blaho tím, že umožňuje lidu rozhodovat prostřednictvím volby jednotlivců, kteří se scházejí ve shromáždění, aby konali vůli lidu.*"[11]

K dosažení lepších výsledků může přispět mezinárodní koordinace aktivit na poli transformační spolupráce, ať už díky předání zkušeností, přerozdělení finančních

[8] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce, 2015, str. 3, citace 17.3.2019, dostupné na: https://www.mzv.cz/file/517290/NOVA_KONCEPCE_TP_final.doc

[9] AGERE, Sam: Promoting good governance: principles, practices and perspectives. London: Commonwealth Secretariat, 2000, 144 str., ISBN 08-509-2629-7.

[10] WOTIPKA, Christine Min – TSUTSUI, Kiyoteru: Global Human Rights and State Sovereignty - State Ratification of International Human Rights Treaties, 1965-2001, Sociological Forum, 2008, roč. 23, č. 4, s. 725.

[11] SCHUMPETER, Joseph A - SWEDBERG, Richard.: Capitalism, Socialism & Democracy, London, Routledge, 2003, 205 str., ISBN 0-203-20205-8.

zdrojů či posílení obecné informovanosti. Se vstupem České republiky do Evropské unie se zaměření na podporu demokracie ve světě ještě více upevnilo, což uskupení v roce 2009 demonstrovalo mimo jiné přijetím dokumentu „Podpora demokracie v rámci vnějších vztahů EU".

1.2 Teoretický koncept podpory demokracie J. Wolffa a I. Wurma

S tématem zahraniční transformační politiky souvisí rovněž teoretické pojetí podpory demokracie J. Wolffa a I. Wurma. Jejich dílo se zabývá různými motivy mezinárodní spolupráce zemí a rozděluje ji na dvě dílčí teorie: užitkovou a normativní. V každé z nich nabízejí argumenty pro a proti demokratizaci druhých zemí.

V rámci normativní teorie autoři pohlíží na podporu demokracie jako na proces začleňování liberálních norem směrem z demokratických států do států přijímajících podporu. Demokratické státy většinou řeší své spory smířlivou formou, např. vyjednáváním o kompromisu a snaží se tento způsob řešení konfliktů implementovat do cílových zemí. Vzhledem k významnosti zachování mezinárodního míru se s výše uvedenou teorií plně identifikuji. Problém nastává v otázce kompetentnosti vnějšího zasahování do politických záležitostí druhých zemí. Dle autorů se tak sama o sobě myšlenka podpory globální demokracie střetává s demokratickými principy svobodného sebeurčení státu a vzájemné důvěry partnerské spolupráce. Normativní teorie zdůrazňuje riziko kolize odlišných kultur a rozpor demokratizačního procesu na poli mezinárodního práva.[12]

Obsahem užitkové teorie je pohled na demokratizační procesy ze strany nákladů a přínosů (tzv. cost-benefit analýza), které je nutno porovnávat. Válečné konflikty jsou pro celou společnost velmi nákladné, nabízí se tedy možnost řešení tyto náklady rozložit mezi více států. Pro zajištění mírového stavu musí existovat jejich odůvodněnost před občany podporujícího státu. Problém autoři vidí v tom, že přínosy dosažené podporováním rozvoje demokracie v zemí dopadají i na okolní, pasivní státy. Upozorňují také na náročnost celého procesu z důvodu jeho časové nekonzistentnosti. Náklady na podporu zahraničních zemí vznikají okamžitě, kdežto žádoucí účinky

[12] WOLFF, Jonas - WURM, Iris: Towards a Theory of External Democracy Promotion? Approximations from the perspective of International Relations theories , Paper prepared for the 51st Annual Convention of the International Studies Association (ISA), New Orleans, LA,, 2010, str. 7-8.

vznikají až s dlouhým časovým zpožděním, navíc s rizikem neúspěchu. Proto pochybují o dosažení a udržení stabilní liberální demokracie v cílové zemi. Závěrem této teorie je, že podpora by měla být uskutečňována pouze za určitých podmínek, kterými jsou velká pravděpodobnost dosažení pozitivních výsledků podpory v relativně blízké době, nízká rizika, možnost mezinárodní multilaterální spolupráce, velká asymetrie v relativní moci poskytovatele a příjemce pomoci a existence selektivních pobídek.[13]

[13] WOLFF, Jonas - WURM, Iris: Towards a Theory of External Democracy Promotion? Approximations from the perspective of International Relations theories, Paper prepared for the 51st Annual Convention of the International Studies Association (ISA), New Orleans, LA,, 2010, str. 5-6.

2. Aktéři v rámci české transformační spolupráce

Na poli transformační spolupráce se střetává řada vnitrostátních i zahraničních organizací a institucí. V této části se prvně věnuji subjektům působícím v České republice s vysvětlením, jakou roli zastávají v procesu poskytování státních dotací v rámci Programu TRANS. Další kapitola pojednává o spolupráci organizací na mezinárodní úrovni a procesech realizace projektů v podporovaných zemích.

2.1 Ministerstvo zahraničních věcí České republiky a zastupitelské úřady

Prvotní podnět přichází ze strany vlády České republiky, která v rámci schvalování zákona o státním rozpočtu stanoví výši přidělených finančních prostředků do Programu transformační spolupráce v příslušném roce. Ústředním orgánem státní správy je však MZV ČR, které disponuje rozhodovací i kontrolní mocí v udělování státních dotací. Stanovuje na základě aktuálních teritoriálních problémů seznam prioritních zemí. Instituci náleží právo vyhlášení výběrových řízení o udělení dotací, následného vybrání vhodného kandidáta a průběžné kontroly i závěrečného hodnocení úspěšnosti realizovaných transformačních projektů. Pro účel nezávislé finanční kontroly MZV ČR najímá vnější auditorskou společnost. Rovněž rozhoduje o přidělení výše dotace konkrétní organizaci. Za realizaci projektů transformační spolupráce odpovídají samotní příjemci dotace, tedy jednotlivé nestátní neziskové organizace. MZV ČR pak pouze hraje roli dohlížitele nad uskutečňovanými aktivitami, které průběžně monitoruje.

Strategickou výhodu působení přímo v podporované zemi využívají zastupitelské úřady MZV ČR. Na základě jejich uvážení se uskutečňují tzv. Lokální transformační projekty, které jsou oproti standardním transformačním projektům menšího rozsahu.

Tématem české transformační spolupráce se zabývá Rada vlády České republiky. V záležitostech ochrany lidských práv je poradním orgánem vlády a spolupracuje také s neziskovými organizacemi. Dohlíží nad plněním závazků ukotvených v mezinárodních dohodách a podává vládě náměty na zlepšení situace v oblasti lidských svobod.

2.2 Nestátní neziskové organizace

K dosažení stanovených cílů MZV ČR uděluje do rozpočtu nestátních neziskových organizací určitou částku finančních účelových prostředků. Nestátními neziskovými organizacemi (dále jen NNO) rozumíme organizace určené k podpoře určité skupiny obyvatel, s cílem jiným než je generování zisku. Právními formami jsou např. církevní zařízení, nadace, příspěvkové organizace, ústavy, vysoké školy registrované Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, tzv. obecně prospěšné společnosti, aj. Charakteristické znaky NNO jsou organizovanost, soukromoprávnost, nerozdělování zisku mezi osoby činné v organizaci, samosprávnost a dobrovolnost jejich členů.

Poté, co NNO v rámci výběrového řízení o udělení státních dotací, pořádaného MZV ČR, prokáží způsobilost nakládat s dotacemi předložením požadovaných dokumentů, a je s nimi uzavřena smlouva, započnou realizaci aktivit v podporovaných zemích.

Prostředkem k prosazení prodemokratických změn je pořádání vzdělávacích aktivit jako jsou semináře a jiné programy, s cílem předat co nejvíce informací tamní společnosti. Zvýšit veřejné povědomí o potírání demokratických principů a dostupných řešení je hlavní náplní aktivistů NNO.

MZV ČR již několik let spolupracuje v rámci Programu TRANS s několika nestátními neziskovými organizacemi. Subjekty spojují aktivity směřující ke strategickému naplňování cílů české transformační politiky, ačkoliv každý z nich se zaměřuje na specifickou oblast problémů a realizuje projekty v jiných prioritních zemí. Konkrétními obory jejich zájmu jsou například technologický rozvoj, vzdělávání, svobodný přístup k informacím a zajištění objektivity médií, rozvoj bezpečnosti a solidarity ve společnosti a v neposlední řadě podnícení rozvoje nestátních neziskových organizací ve vybraných státech světa.

NNO zastřešuje Rada vlády pro nestátní neziskové organizace České republiky. Její náplní je poradní a koordinační činnost. Cílem Rady je také zajistit vhodné podmínky v oblasti právního prostředí, získávání finančních dotací v rámci České republiky i ve vztahu k Evropské unii.

2.3 Mezinárodní organizace

Česká transformační spolupráce je uskutečňována v souladu s ratifikovanými mezinárodními smlouvami organizací, jejichž je Česká republika členem. Elementárním předpokladem k nastolení demokratické formy vlády je zajištění svobodných voleb. Za tímto účelem Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě (OBSE) pravidelně pořádá tzv. volební pozorovatelské mise, na kterých vyslaní a vyškolení pozorovatelé z různých zemí dohlíží ve volebních místnostech nad dodržováním pravidel voleb a následném sčítání hlasů. Důležitým faktorem, který by neměl být jakkoliv potlačován, je existence řádného konkurenčního prostředí při volbách, stejně tak jako rovné podmínky v průběhu předvolební kampaně kandidátů. Úřad pro demokratické instituce a lidská práva (ODIHR), spadající pod OBSE, zajišťuje kroky přispívající k rozvoji občanské společnosti. Rovněž se podílí na dozorování průběhu voleb a podporuje zakládání demokratických institucí nejen v prioritních zemích.

Další významnou institucí, na jejímž základě jsou určeny hlavní priority transformační spolupráce, je Organizace spojených národů (OSN). Smyslem jejích aktivit je co možná největší rozšíření řad smluvních stran mezinárodních úmluv. Zapojení většího počtu států do mezinárodní spolupráce v oblasti ochrany lidských práv a svobod má přispět k nastolení míru, bezpečnosti a jejich udržitelnosti ve světě. Česká republika je členem Rady pro lidská práva, kde se aktivně zapojuje do řešení problémových otázek. Platnou mezinárodní smlouvou zdůrazňující důležitost dodržování lidských práv a svobod, kterou přijalo Valné shromáždění OSN roku 1948, je Všeobecná deklarace lidských práv.

V rámci Evropské unie je od roku 2009 uskutečňován projekt Východní partnerství, který sdružuje Unii a státy jako je Ázerbájdžán, Arménie, Bělorusko, Gruzie, Moldavsko a Ukrajina. Vizí projektu je politické a hospodářské přiblížení východoevropských států k unijním. Očekáváním je intenzivnější spolupráce s šesticí zemí a jejich adaptace na evropské normy. Hlavní myšlenky jsou ukotveny a následovány na základě Listiny základních práv Evropské unie.

Evropské partnerství pro demokracii (EED) podporuje občanské společnosti v zemích s nedemokratickými formami vlády, dále instituce Evropské unie a další organizace včetně jednotlivců propagující demokratické hodnoty a ochranu lidských práv ve světě.

3. Nástroje transformační politiky

K dosažení záměrů stanovených v Koncepci podpory lidských práv a transformační spolupráce využívá MZV ČR státních finančních prostředků, které dále poskytuje ve formě dotací jednotlivým realizátorům projektů prostřednictvím výběrového řízení o udělení dotace. „Výše přidělených finančních prostředků závisí na částce určené speciálně na Program transformační spolupráce zákonem o státním rozpočtu České republiky v daném roce, roční výše se však od roku 2005 každoročně pohybuje v řádech desítek milionů korun. Prostředky na transformační spolupráci se rozpočtují v kapitole MZV ČR v rámci výdajů na zahraniční rozvojovou spolupráci, které každoročně schvaluje vláda České republiky. Za nakládání s těmito prostředky zodpovídá odbor Lidských práv a transformační politiky na MZV ČR.“[14] Výše uvedené prostředky pokrývají náklady ročních i víceletých transformačních projektů. Udělená částka jednotlivým realizátorům však standardně nesmí přesáhnout 90 % z celkových nákladů na projekt, zbylou část musí NNO financovat z jiných zdrojů.

Další možností uskutečnění projektu je tzv. kofinancování. Jedná se o způsob koordinované podpory projektu více partnery. Česká republika tak spolufinancuje projekty ve spolupráci s Evropskou unií, která pro tento účel uplatňuje Evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (EIDHR).

Lokální transformační projekty menšího rozsahu jsou realizovány jednotlivými zastupitelskými úřady MZV ČR v zahraničí. Zaměstnanci ZÚ jsou přímo konfrontováni s problémy v teritoriích a mohou tak lépe a rychleji reagovat na podněty.

Pokud se jedná o potřebu zajištění jednorázových aktivit v prioritních zemích, uzavírá MZV ČR s konkrétními subjekty tzv. příkazní smlouvu. Celý proces je díky tomu z administrativního hlediska jednodušší a kratší.

[14] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce, 2015, str. 1, citace 5.4.2019, dostupné na: https://www.mzv.cz/file/517290/NOVA_KONCEPCE_TP_final.doc

4. Překážky v procesu poskytování dotací a realizace projektů

Proces transformační spolupráce pro účel vysvětlení tématu rozdělím do třech bezprostředně navazujících fází.

První fází je vybrání vhodného kandidáta ve výběrovém řízení vyhlášeném MZV ČR. Účelem výběrového řízení je zvolit kandidáta s předchozími zkušenostmi disponujícího odpovídajícím „know-how“ v řešení problémů v teritoriích. Možným rizikem je nesprávný výběr realizátora projektu způsobený nedostatkem poskytnutých informací či zaujatost jednoho z členů výběrové komise, ač existuje snaha eliminovat tyto rizika v maximální možné míře, a to sestavením členů výběrové komise z různých institucí a organizací. Podmínkou úspěšného zvolení ve výběrovém řízení je i dodání kompletní dokumentace, v jaké výši je dotace požadována a jak bude s prostředky naloženo v průběhu roku. Negativem je v této fázi nejistota ohledně poskytovatele dotace, zda bude z jeho strany vyvinuta maximální snaha k dosažení stanovených cílů v projektu či zda nenastanou objektivní překážky v realizaci projektu v cílové zemi a nakolik existuje možnost tyto překážky eliminovat. S tím souvisí otázka, zda finanční prostředky budou vynaloženy efektivně. Pokud by tomu tak nebylo, prověří nakládání NNO se státními prostředky příslušný finanční úřad. Pokud by NNO nakládala s prostředky neoprávněně, hrozilo by jí odnětí dotace a uložení sankce dle zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších přepisů.

Druhou fází je samotná realizace projektu. Vlivem živelných pohrom či válečných konfliktů může dojít až k nutnosti zrušení realizace projektu a vrácení poměrné částky udělené dotace MZV ČR.

V procesu realizace projektu mohou aktivisté v prioritních zemích čelit různým formám perzekucí. Při vyvíjení aktivit můžou nastat nebezpečné situace vzniklé odporem autoritativního režimu vůči prodemokratickým změnám. Jsou známy případy zatýkání, vyhošťování a jiného maření práce aktivistů vládami příslušných států, čímž tímto aktem potvrzují porušování práva svobodného projevu, práva sdružovat se či práva na informace. Případy perzekucí jsou v maximální možné míře medializovány.

Práci NNO ztěžují i tzv. „fake news“, díky kterým se šíří do společnosti informace, které se neudály nebo měly jiný průběh, za účelem dehonestace aktivit proti stávajícímu nedemokratickému režimu v zemi a jeho stabilizaci v budoucnosti.

Poslední fází projektu je jeho evaluace, jak ze strany samotných členů NNO, tak odborníků MZV ČR a nezávislých auditorů. Slabou stránkou zůstává skutečnost, že závěrečné hodnocení projektů podléhá značnou měrou jejich subjektivnímu pohlížení na míru úspěšnosti výstupů a nelze s poskytnutými daty pracovat jako s exaktními.

Významným aspektem je i skeptický pohled široké společnosti na existenci a podporu NNO státními financemi, vzniklý mimo jiné i nedostatkem informací o transformační politice či faktem, že její případné pozitivní výsledky nejsou zjevně viditelné. Ve společnosti existuje obava, že s přidělenými finanční prostředky je nakládáno nehospodárně a v některých případech dokonce mohou být zneužity k osobnímu obohacení třetích stran. Odpůrci NNO se snaží klást různé překážky ve formě navrhování množství právní norem znesnadňující aktivity organizací nebo poukazování na jejich nepotřebnost. Příkladem z praxe je zasílání výhružných dopisů aktivistům od lidí, kteří pohlížejí na transformační politiku jako na zásah do integrity zahraničních států. Proto je jedním z úkolů vlády v podporujících zemích obhájit společnosti důležitost a potřebnost transformační spolupráce a poskytování dotací postotalitním zemím.

Protestující zároveň poukazují na konflikt, který vzniká při prosazování demokracie v prioritních zemí. Samotná realizace transformační spolupráce a prosazování změn v zahraničí je dle nich nedemokratická.

„Z hlediska cílových zemí a jejich regionálních partnerů je proto tato zahraniční politika ČR nepřijatelná a může vést k diplomatickým konfliktům, jak už se také v minulosti stalo.“[15]

[15] BÍLKOVÁ, Veronika - MATĚJKOVÁ Šárka: Šíření demokracie jako národní zájem? Legitimizace české transformační politiky. In: DRULÁK, Petr - HORKÝ, Ondřej (eds.): Hledání českých zájmů, Praha, Ústav mezinárodních vztahů 2010, 143 str., ISBN 978-80-86506-87-6.

5. Ekonomické a mimoekonomické charakteristiky prioritních zemí

Obsahem páté kapitoly je rámcové nastínění ekonomického, politického a sociálního pozadí, ve kterém se v posledních letech odehrávají snahy o změny politických režimů, a které budou v souladu s demokratickými principy. Předmětem zájmu jsou i zlomové momenty nedávné minulosti, které zásadně ovlivnily občanskou společnost a její svobody.

Smyslem charakteristiky jednotlivých prioritních zemí je poukázání na existující tamní problémy a vysvětlení potřebnosti transformační spolupráce na mezinárodní úrovni.

Závěrem kapitoly uvádím shrnutí společných znaků, jež se u totalitních a posttotalitních zemí vyskytují a zmiňuji doporučení, která by měla zajistit zemím lepší ekonomickou situaci.

5.1 Specifika Arménie

Na ekonomický vývoj Arménie mezi lety 1920 až 1991 působil socialismus a následná hospodářská krize, jejichž pozůstatky dodnes shledáváme ve formě nižší životní úrovně obyvatelstva v porovnání se západními zeměmi a jeho emigrace do zahraničí. K prudšímu nárůstu ekonomické výkonnosti země došlo až po roce 2000.

Hrubý domácí produkt země per capita podle parity kupní síly (dále jen HDP, PPP) činil v roce 2012 cca 7 649 USD a v roce 2018 vzrostl na cca 10 324 USD (data jsou převedena na hodnotu současného mezinárodního dolaru).[16] Změna růstu reálného HDP oproti předchozímu roku v roce 2012 činila 7,2 % a v roce 2018 5,2 %.[17] V roce 2017 dokonce země vykázala nejvyšší ekonomický růst za posledních deset let. Výsledky není možné přisuzovat pouze procesu transformace, přechod od centrálně plánované ekonomiky na ekonomiku tržní však jistě měl na vývoj pozitivní dopad. Přestože je soukromý sektor stále ještě relativně nerozvinutý, dochází postupně k oživení ekonomiky především díky rozvoji terciárního sektoru. Mezi výrazné

[16] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?view=chart

[17] Statistical Committee of the Republic of Armenia: Changes in GDP real growth rates to previous year (%), citace 20.4.2010, dostupné na: https://www.armstat.am/en/

problémy v zemi patří vysoká míra nezaměstnanosti, která v roce 2012 dosáhla hodnoty 17,31 % a v roce 2017 činila hodnota 17,82 %.[18]

Výdaje na konečnou spotřebu domácností v roce 2012 činily 9 256 mld. USD a v roce 2018 se zvýšily na 9 937 mld. USD (do výpočtu jsou zahrnuty výdaje neziskových organizací sloužících domácnostem).[19] Mírná inflace v roce 2012 dosáhla 5,346 % a v roce 2018 2,583 % (roční míra růstu deflátoru HDP). [20]

Celková zahraniční zadluženost v roce 2012 dosáhla hodnoty 7 641 mld. USD a v roce 2017 se hodnota zvýšila na 10 335 mld. USD.[21]

Z ekonomického hlediska jsou v zemi problémem některé ústavně zakotvené pravomoci státu, jež brzdí rozvoj soukromého sektoru. Stát si ponechává možnost znárodnit majetek občanů bez udání důvodu, což má negativní vliv na motivaci podnikatelů do něho investovat a zhodnocovat jej. Transformační projekty se tak zaměřují na předávání informací občanské společnosti o jejích právech.

5.2 Specifika Barmy/Myanmaru

V historii byla Barma zmítaná množstvím válečných konfliktů, a tak i přes původně bohatou zemi na přírodní zdroje, s postupem času se ekonomická situace zhoršila. Země bojovala s nedostatkem zásob potravin, vznikem černého trhu, inflací, špatnou infrastrukturou a socialistickým hospodářstvím.

Příčinou stanovení Barmy jako prioritní země transformační politiky je diskriminace muslimské menšiny a pokračující ozbrojený konflikt mezi barmskou a Arakanskou armádou, který generuje velké množství uprchlíků, jež jsou vyhoštěni a nuceni žít v zahraničí, a v neposlední řadě probíhající boj s korupcí a potlačování základních prvků právního státu. Reakcí na nepokoje bylo uvalení ekonomických sankcí USA, Kanadou a Evropskou unií vůči Barmě, které byly následně zrušeny v roce 2012 a došlo k oživení ekonomiky. HDP země per capita podle parity kupní síly v roce 2012 dosáhlo přibližné hodnoty 4 193 USD a v roce 2018 činilo cca 6 662 USD.[22] Změna

[18] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?locations=AM

[19] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=AM

[20] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=AM

[21] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/

[22] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=MM&view=chart

růstu reálného HDP v roce 2012 oproti předchozímu roku dosáhla hodnoty 7,33 % a v roce 2018 poklesla na 6,2 %.[23] Inflace Barmy/Myanmaru je za rok 2012 spočítána na 3,13 % a za rok 2018 na 8,27 % (roční míra růstu deflátoru HDP).[24] Míra nezaměstnanosti se mezi roky 2014 až 2018 rovnala 4 % a je tak stabilizovaná. [25] V roce 2012 výdaje na konečnou spotřebu domácností dosáhly částky 28 845 mld. USD a v roce 2016 činily 32 276 mld. USD.[26] Státní dluh země v roce 2012 činil 11 278 mld. USD a v roce 2017 přibližně 16 138 mld. USD.[27]

5.3 Specifika Běloruska

Bělorusko je jednou z postsovětských zemí, ve které přetrvává totalitní režim.

V 90. letech se republika potýkala se špatnou ekonomickou situací doprovázenou inflací, což se negativně projevilo na životní úrovni obyvatelstva. V roce 2012 inflace dosahovala až 75,27 % a v roce 2018 11,55 %.[28] Výdaje na konečnou spotřebu domácností v roce 2012 činily 31 563 mld. USD a v roce 2018 činily 32 159 mld. USD.[29] Míra nezaměstnanosti v roce 2012 byla 0,5 % a v roce 2017 se zvýšila na 5,6 %.[30] Za rok 2012 Bělorusko vykázalo HDP per capita podle parity kupní síly ve výši 17 807 USD a v roce ve výši 19 959 USD.[31] Změna růstu reálného HDP v roce 2012 oproti předchozímu roku činila 1,68 % a v roce 2018 dosáhla tempa 3,05 %.[32] Bělorusko vykázalo za rok 2012 státní dluh ve výši 33 755 mld. USD a v roce 2017 se částka zvýšila na 39 584 mld. USD.[33] Na území země je produkováno vysoké množství emisí CO2, a to v roce 2012 ve výši 6,68 metrických tun (dále jen mt) na obyvatele.

---

[23]THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=MM&view=chart

[24] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=MM

[25]Zastupitelský úřad ČR v Rangúnu: Souhrnná teritoriální informace Myanmar, 2018, citace 20.4.2019, dostupné na: http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2018/05/18/Nahled STI (PDF) Myanmar - Souhrnna teritorialni informace - 2018.133206348.pdf?fbclid=IwAR3A_3xfamg6Gmd5inNVzd7f3eSZMI6q1McXKBVhG3YtPkSYKg9h9CLaTsA

[26] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=MM

[27]THE WORLD BANK. Debt Data citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/mmr

[28] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=BY

[29] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=BY

[30]THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=BY

[31] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=BY&view=chart

[32] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=BY&view=chart

[33] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/blr

Dostupný údaj za rok 2014 deklaruje, že bylo vyprodukováno emisí 6,7 mt na jednoho obyvatele.[34] Země vykazuje nejvyšší míru znečištění tohoto druhu ze všech zkoumaných zemí v této bakalářské práci.

Transformační projekty realizované Mezinárodním sdružením Občanské Bělorusko, Asociací pro mezinárodní otázky či organizací Arnika - Centrum pro podporu občanů se soustřeďují na problémy v oblasti ovlivňování médií, omezeném přístupu k informacím a zajištění vzdělání mladé generace. NNO usilují rovněž o zrušení trestu smrti. Bělorusko trest smrti ukládá za trestný čin jako jediná země v Evropě a zároveň jediná země z bývalého Svazu sovětských socialistických republik. Od roku 1991 se odhaduje počet popravených na 400 lidí.

5.4 Specifika Bosny a Hercegoviny

Politicko-ekonomický kontext v Bosně a Hercegovině je doprovázen množstvím ozbrojených konfliktů. Důsledkem sporů byla špatná ekonomická situace, která si ze zahraničí vyžádala množství finanční a materiální pomoci. V roce 1995 byla uzavřena Daytonská mírová dohoda. Republika se snaží dosáhnout stabilní politické situace, motivací jí je členství v Evropské unii, do které je od roku 2003 označena potenciálním kandidátem.

HDP per capita podle parity kupní síly v roce 2012 činilo 10 304 USD a v roce 2017 se zvýšilo na 13 735 USD.[35] Země zaznamenala v roce 2012 pokles reálného HDP v roce 2012 oproti předchozímu roku -0,82 % a v roce 2018 dosáhla růstu 3,06 %.[36] Za rok 2012 byla hodnota inflace 0,79 %, v roce 2018 činila 1,36 %.[37]

Výdaje na konečnou spotřebu domácností v roce 2012 činily 14 811 mld. USD a v roce 2018 15 311 mld. USD.[38] Míra nezaměstnanosti v roce 2012 dosáhla výše 28,01 % a v roce 2017 poklesla na 20,47 %.[39]

---

[34] THE WORLD BANK. CO2 emissions (metric tons per capita), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=BY

[35] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=BA&view=chart

[36] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=BA&view=chart

[37] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=BA

[38] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=BA

[39] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=BA

Zadluženost státu vůči zahraničí v roce 2012 činila 14 120 mld. USD a v roce 2017 činila 14 495 mld. USD.[40]

V Bosně a Hercegovině je také výrazně vysoká míra znečištění prostředí. V roce 2012 vykázala hodnota emisí CO2 6,17 mt na obyvatele a v roce 2014 tato hodnota ještě stoupla na 6,38 mt.[41]

Agora CE a Arnika - Centrum pro podporu občanů usilovně pracují na zlepšení participace Bosňanů na rozhodování ve věcích veřejných a ochraně životního prostředí.

5.5 Specifika Gruzie

Gruzie je jednou z postsovětských zemí, jejíž cesta k nezávislosti, vyhlášenou roku 1990, byla doprovázena mnoha válečnými boji. Demokratické principy jsou porušovány v oblasti ovlivňování výsledků voleb, korupce a problémem je navíc hospodářská zaostalost země.

HDP per capita podle parity kupní síly v roce 2012 činilo 8 239 USD a v roce 2011 se zvýšilo na 11 420 USD.[42] Změna reálného růstu HDP oproti předchozímu roku činila v roce 2012 6,35 % a v roce 2018 se tempo snížilo na 4,71 %.[43] Inflace v roce 2012 činila 1,07 % a v roce 2018 vzrostla na 3,6 %.[44] Dluh státu vůči zahraničí v roce 2012 dosáhl výše 12 125 mld. USD a v roce 2017 15 756 mld. USD.[45] Míra nezaměstnanosti v roce 2012 dosahovala 19,7 % a v roce 2017 13,9 %.[46] Výdaje na konečnou spotřebu domácností v roce 2012 činily 11 567 mld. USD a v roce 2018 poklesly na 10 001 mld. USD.[47]

V Gruzii je aktivní NNO Člověk v tísni. Zaměřuje se na zlepšení situace v oblasti diskriminace a podílení se obyvatel na správě věcích veřejných.

---

[40] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/bih

[41] THE WORLD BANK: CO2 emissions (metric tons per capita), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=BA

[42] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=GE&view=chart

[43] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=GE&view=chart

[44] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=GE

[45] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/geo

[46] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=GE

[47] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=GE

5.6 Specifika Kuby

Kuba procházela těžkým období v průběhu tzv. Studené války, kdy se v tomto teritoriu střetávaly mocnosti Spojených států amerických a Sovětského svazu.

Země bojuje se špatnou ekonomickou situací, způsobenou centrálním řízením státu a hospodářským embargem, které na Kubu v roce 1962 uvalily Spojené státy americké. Výše emisí CO2 byla naměřena za rok 2012 na 3,21 mt na obyvatele a v roce 2014 se hodnota snížila na 3,08 mt na obyvatele.[48]

Inflace se zde v roce 2012 pohybovala okolo 2,91 % a v roce 2017 se zvýšila na 4,14 %.[49] Změna reálného růstu HDP oproti předchozímu roku v roce 2012 dosáhla hodnoty 3,01 % a v roce 2017 tempo pokleslo na 1,78 %.[50] Míra nezaměstnanosti v roce 2012 byla 3,46 % a v roce 2015 se snížila na 2,4 %.[51] Výdaje na konečnou spotřebu domácností v roce 2012 činily 39 755 mld. USD a v roce 2017 se zvýšily až na 54 153 mld. USD.[52]

MZV ČR zařadilo Kubu na seznam prioritních zemí transformační spolupráce s cílem dosáhnout prostřednictvím organizace Libri Prohibiti změn v přístupu k informacím pomocí podpory kubánských knihoven, vydávání spisovatelských děl a podnícení kritického myšlení ve společnosti. Aktivní je na Kubě i NNO Člověk v tísni s vizí rozvoje občanské společnosti a podpory ekologie.

5.7 Specifika Kosova

Ačkoliv v roce 2008 prohlásilo Kosovo svoji nezávislost, není tento stav uznán Srbskem, které si jeho území stále nárokuje.

Stejně jako Bosna a Hercegovina je Kosovo označeno jako potencionální kandidátská země Evropské unie, překážkou je ovšem pouze částečné uznání nezávislosti země. Mimo to je Kosovo členem množství jiných mezinárodních organizací. Česká republika nezávislost Kosova uznala a prostřednictvím NNO,

[48] THE WORLD BANK. CO2 emissions (metric tons per capita), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=CU

[49] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=CU

[50] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=CU&view=chart

[51] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=CU

[52] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=CU

konkrétně Transparency International a CzechINVENT, na tomto území dozoruje průběh voleb a podporu zahraničních investic směřujících do země. Organizace se zaměřují na rozvoj na regionální úrovni a podporu jednotlivých měst. Za rok 2012 Kosovo vykázalo HDP per capita podle parity kupní síly ve výši 8 554 USD a v roce 2018 vzrostlo na 11 367 USD.[53] Změna reálného růstu HDP v roce 2012 oproti předchozímu roku činila 2,89 % a v roce 2018 se tempo zvýšilo na 4,14 %[54]. Inflace v roce 2012 dosáhla hodnoty 2,12 % a v roce 2018 poklesla na 0,19 %.[55] Míra nezaměstnanosti v roce 2012 byla 30,74 % a v roce 2016 poklesla na 27,47 %.[56] Výdaje na konečnou spotřebu domácností v roce 2012 dosáhly 5 527 mld. USD a v roce 2018 činily 6 577 mld. USD.[57] Státní dluh vůči zahraniční činil roce 2012 2 002 mld. USD a v roce 2017 se zvýšil na 2 439 mld. USD.[58]

5.8 Specifika Moldavska

Další postsovětskou zemí je Moldavsko, založené roku 1991. Stát se potýká s rozšířenou korupcí a vnitřní rozpolceností, o separaci se snaží oblast Podněstří. Organizace Člověk v tísni podporuje obyvatele žijící v této části země. Agora CE se zaměřuje na rozvoj vzdělávání místních obyvatel. HDP per capita podle parity kupní síly v roce 2012 činilo 5 079 USD a v roce 2018 vzrostlo na 7 300 USD.[59] Změna reálného růstu HDP v roce 2012 oproti předchozímu roku činila pokles o -0,59 % a v roce 2018 naopak nárůst o 4 %.[60] Inflace v roce 2012 dosáhla hodnoty 7,42 % a v roce 2018 se snížila na 2,19 %.[61] Míra nezaměstnanosti činila v roce 2012 5,57 % a v roce 2018 přesně 3 %.[62] Výdaje na konečnou spotřebu domácností v roce 2012

[53] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=CU-XK&view=chart

[54] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=XK&view=chart

[55] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=XK

[56] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=XK

[57] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=XK

[58] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/xkx

[59] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=MD&view=chart

[60] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=MD&view=chart

[61] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=MD

[62] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=MD

činily 8 113 mld. USD a v roce 2018 se zvýšily na 9 681 mld. USD.[63] Zahraniční zadluženost státu patří k nižším. V roce 2012 dosáhla hodnoty 5 320 mld. USD a v roce 2018 činila 6 973 mld. USD.[64]

5.9 Specifika Srbska

Srbsko jako bývalá země Jugoslávie je, kromě statusu postkomunistické země, proslulá násilnými konflikty v období snahy Kosova o separaci. Ekonomická situace země je negativně poznamenaná politickou nestabilitou. Díky politickému přibližování směrem k evropským zemím je na rozdíl od předcházejících zemí od roku 2012 oficiálně prohlášená za kandidátskou zemi do Evropské unie.

Za rok 2012 Srbsko vykazuje HDP per capita podle parity kupní síly ve výši 13 933 USD a v roce 2017 vzrostlo na 16 433 USD.[65] Země zaznamenala v roce 2012 změnu reálného HDP oproti předchozímu roku ve formě poklesu o -0,68 % a v roce 2018 naopak nárůst v hodnotě 4,3 %.[66] Inflace v roce 2012 činila 6,19 % a v roce 2018 poklesla na 2,03 %.[67] Výdaje na konečnou spotřebu domácností v roce 2012 činily 32 715 mld. USD a v roce 2018 vzrostly na 35 438 mld. USD.[68] Míra nezaměstnanosti se v roce 2012 pohybovala okolo 24 % a v roce 2018 se snížila na 12,7 %.[69] Země čelí problému s vysokou mírou znečištění CO2. V roce 2012 činila hodnota znečištění 6,12 mt na obyvatele a v roce 2014 nepatrně klesla na 5,28 mt.[70]

Projekty transformační spolupráce jsou v této zemi zaměřeny na boj proti desinformacím a rozšiřování korupce. NNO Transitions proto spolupracuje s novináři, které průběžně školí a podporuje jejich činnost v Srbsku. Snaží se o předání informací studentům, aby byli schopni aktivně využívat kritické myšlení ve vztahu k informacím uveřejněným v médiích.

---

[63] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=MD

[64] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/mda

[65] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=RS&view=chart

[66] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=RS&view=chart

[67] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=RS

[68] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=RS

[69] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=RS

[70] THE WORLD BANK. CO2 emissions (metric tons per capita), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=RS

5.10 Specifika Ukrajiny

Ukrajina patří do skupiny postsovětských zemí, jež získala jako mnohé ostatní státy v roce 1991 nezávislost. Následovala fáze velkého hospodářského úpadku, zaviněná špatně organizovanou transformací ekonomiky a dlouhodobou politickou nestabilitou.

Vnitrostátní občanské nepokoje probíhající od roku 2013, označované jako tzv. Ukrajinská krize, byly zároveň doprovázeny konfliktem mezi Ukrajinou a Ruskem. Do Ukrajinské krize se postupně zapojily i další země, což vyústilo v mezinárodní hospodářské sankce.

HDP per capita podle parity kupní síly v roce 2012 bylo vyčísleno na 8 481 USD a v roce 2018 na 9 233 USD.[71] Změna reálného růstu HDP v roce 2012 oproti předchozímu roku činila 0,23 % a v roce 2018 činila 3,33 %.[72] Inflace Ukrajiny v roce 2012 činila 7,79 % a v roce 2018 se zvýšila až na 15,41 %, což bylo ovlivněné výše zmíněnou politicko-ekonomickou krizí.[73] Míra nezaměstnanosti v roce 2012 činila 7,53 % a v roce 2018 hodnota stoupla na 9,5 %.[74] Výdaje na konečnou spotřebu domácností v roce 2012 dosáhly 120 035 mld. USD a v roce 2018 poklesly na 9 036 USD.[75] Za pozornost stojí zmínit i vysokou zadluženost Ukrajiny vůči zahraničí, která v roce činila 133 514 mld. USD a v roce klesla na 113 281 mld. USD.[76]

Rovněž míra znečištění prostředí emisemi CO2 dosahuje vysokých hodnot, konkrétně v roce 2012 činila 6,48 mt na obyvatele a v roce 2018 klesla na 5,02 mt na obyvatele.[77]

Záměrem NNO, například organizací Nesehnutí a Arnika - Centrum pro podporu občanů působících na Ukrajině, je především zajištění nezávislosti médií a účasti občanské společnosti na rozhodování ve věcech veřejných.

---

[71] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=UA&view=chart

[72] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=UA&view=chart

[73] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=UA

[74] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=UA

[75] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=UA

[76] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/ukr

[77] THE WORLD BANK. CO2 emissions (metric tons per capita), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=UA

5.11 Shrnutí

Proces politické a ekonomické transformace se typicky odráží na stavu makroekonomických ukazatelů, jako je například zpomalení růstu HDP a zvýšená inflace, což může být způsobeno přeorientováním na západní trhy a liberalizací cen.

Některé výše uvedené země vykazují rovněž vysoké hodnoty v oblasti emisí CO2. Příčinu lze shledávat v nutnosti plnění ekonomických několikaletých plánů (důsledkem je vznik tzv. nadvýroby v průmyslu vlivem kladení důrazu na kvantitu) zakotvených v socialistické ideologii, jež nebrala ohled na dopady na přírodu a snažila se svým vývojem předehnat západní kapitalistické země. Problém vysoké míry znečištění je dle mého názoru řešitelný prostřednictví investic do vývoje průmyslových technologií, které by byly více šetrné k životnímu prostředí či pomocí omezení těžkého průmyslu.

Centrálně plánované hospodářství v prioritních zemích ve srovnání se západními státy zpomalovalo růst HDP, eliminovalo informační funkci cen a potlačovalo efektivitu. Dle T. Grennese jsou tak pozůstatkem sovětského systému velké monopolní podniky a absence finančních trhů.[78] Uvolnění cenové regulace a ponechání působení tržních sil nabídky a poptávky, ve spolupráci s podporou soukromého sektoru a procesem privatizace, by mělo postupně přispět k ekonomickému růstu. Zpomalení ekonomického vývoje socialistických zemí rovněž bylo ovlivněno potlačováním vlastnických práv, jež nebyly dostatečně ústavně zakotveny či nebyla dostatečně zajištěna jejich ochrana a vymahatelnost. Jistě rozvoj ekonomiky podpoří i uvolnění bariér mezinárodního obchodu, což povede k celosvětové efektivitě výroby díky teorii komparativních výhod zemí a naopak potlačí nežádoucí stínovou ekonomiku, *„...to zemím umožňuje „dovážet" nejen mezinárodní cenový systém, ale také výhody mezinárodní konkurence, což snižuje potřebu domácích protimonopolních kontrol.*"[79] P. Lawrence však upozorňuje na možné selhání liberalizace trhu vlivem nedostatečně rozvinuté infrastruktury, špatného institucionálního rozvoje či chybějícího trhu.[80]

[78] GRENNES, Thomas: The Economic Transition in the Baltic Countries, Journal of Baltic Studies č. 1, 1997, str. 9

[79] GELB, Alan H. - GRAY, Cheryl W.: The transformation of Economies in Central and Eastern Europe, The World Bank, Policy and Research Series, č. 17, 1991, str. 18

[80] KIRKPATRICK, Colin - CLARKE, Ron - POLIDANO, Charles: Handbook of Development Policy and Management, Edward Elgar, Cheltenham, č. 1, 2002, str. 184

Zajištění růstu ekonomiky je nyní klíčové pro splacení vysokého zahraničního dluhu především pro Ukrajinu a dále pak pro Bělorusko či Srbsko. K naplnění tohoto cíle je nutné čelit jejich společnému aktuálnímu problému, a to konkrétně korupci pomocí tzv. antikorupčního zákona.

Klíčové je zajištění transparentnosti jednotlivých politických stran, voleb a fungování státní správy jako celku.

6. Administrace projektů Programu transformační spolupráce

Proces administrace transformačních projektů je rozložen do několika etap. MZV ČR na základě obdržených žádostí NNO ve výběrovém dotačním řízení vybere vhodného kandidáta, kterému po splnění určitých náležitostí přidělí státní dotaci z prostředků Programu transformační spolupráce na konkrétní projekt. V průběhu realizace projektu dohlíží nad vykonávanými aktivitami neziskových organizací a v konečné fázi zhodnotí naplnění vytyčených cílů.

„Poskytování dotací se řídí na základě zákona č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech ve znění pozdějších předpisů a rovněž zákona č. 320/2001 Sb. o finanční kontrole ve veřejné správě, ve znění pozdějších předpisů. Musí být v souladu se Zásadami vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu ČR nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy, schválenými usnesením vlády ČR č. 92 z 1. února 2010 ve znění pozdějších předpisů a Koncepcí.“[81]

Detailní průběh administrace projektů je závazně stanoven vnitřní metodikou MZV ČR.

6.1 Výběrové dotační řízení a jeho principy

Zásady udělování dotací se ve své obecnosti zakládají na transparentnosti, nediskriminaci a spravedlnosti, efektivitě a účelném vynakládání veřejných zdrojů.

Prvním krokem MZV ČR je každoroční uveřejnění Zadání výběrového dotačního řízení na webových stránkách www.mzv.cz/transformace, jehož obsahem je specifikace předmětu dotace, podporované země, termínu podání a jazyku žádosti o dotaci, podmínek jejího udělení, způsobu hodnocení žádosti, výčtu povinných příloh, způsobu evaluace projektů a zúčtování dotace.

V rámci veřejného výběrového dotačního řízení (dále VDŘ) jsou kandidáti hodnoceni na základě podaných žádostí o podporu, které obsahují celkovou požadovanou dotační částku, identifikační údaje a podrobné informace o způsobu realizace transformačního projektu včetně detailního plánu rozpočtu. Povinnými

[81] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Metodická příručka Programu transformační spolupráce, Interní dokument MZV (Odbor lidských práv a transformační politiky), str. 3

formuláři, které musí nezisková organizace hodnotící výběrové komisi předložit a prokázat tak svou způsobilost k získání státní dotace, je: Žádost o podporu v rámci dotačního titulu Programu TRANS pro daný rok, Identifikační formulář projektu, Tabulka výstupů a aktivit projektu transformační spolupráce pro daný rok, Matice logického rámce, Strukturovaný rozpočet projektu, Časový harmonogram aktivit projektu, Osnova projektového dokumentu a Přehled uznatelných nákladů Programu TRANS MZV ČR.

Hodnotící kritéria, na jejichž základě je vybrán vhodný kandidát, se člení na dvě skupiny. První skupinou jsou kritéria formální, do nichž spadá povinnost být požadovaným typem právního subjektu, nutnost žadatele mít neziskový status a v poslední řadě dotace musí být v budoucnosti uplatněna na priority, které jsou uvedeny v Koncepci transformační spolupráce.

Druhou skupinou, která je označena jako „technická kritéria“, je posouzení relevance projektu, kapacita předkladatele projektu, účelnost vynaložení finančních prostředků, časová a technická proveditelnost a v neposlední řadě kvalita zpracování projektu a jeho udržitelnost.

K zajištění maximální objektivnosti VŘD je výběrová komise složena z více členů MZV ČR. Komise vypracovává seznam formálně způsobilých žádostí, vyloučených žádostí s odůvodněním a žádostí, které nejsou kompletní. Na základě těchto výstupů Komise dále jednotlivé žádosti posuzuje z hlediska jejich shody s prioritami zakotvenými v Koncepci transformační spolupráce a jejich největší možné přínosnosti.

6.2 Proces vyplácení dotací nestátním neziskovým organizacím

Ve fázi, kdy jsou již známé výsledky výběrového řízení a NNO obdržela oficiální Rozhodnutí o udělení dotace vydané MZV ČR, přichází na řadu samotný administrativní proces vyplácení finančních dotací realizátorům projektů, který se řídí vnitřními předpisy Finančního odboru MZV ČR. Schválená výše poskytnuté dotace se však ve většině případů nepřevádí na bankovní účet organizace v celé výši najednou, ale je rozdělena minimálně do dvou časově oddělených splátek. Důvodem je potřeba monitoringu průběhu projektu a předejití v maximální možné míře neefektivnímu vynaložení státních prostředků.

6.3 Průběžný monitoring a závěrečná evaluace projektů

Evaluace projektů probíhá na základě zasílání průběžných a závěrečných písemných zpráv, vyúčtování a fotografií z uskutečňovaných aktivit realizátorů projektů pracovníkům MZV ČR. MZV ČR může stejně tak provádět náhodné kontroly v prioritním teritoriu.

Obsahem průběžné zprávy, která je vypracována přibližně v polovině kalendářního roku, je popis uskutečněných aktivit projektu, jejich dopady, detailní rozpočet a hodnocení projektu ze strany samotných NNO. Na základně kladného hodnocení průběžné zprávy pracovníky MZV ČR je NNO poskytnuta druhá splátka dotace.

Předmětem hodnocení průběžné i závěrečné zprávy jsou jednotlivé dopady realizace projektu v prioritních teritoriích, tzn. zda jsou aktivity uskutečňovány v souladu s cíli a stanovenými termíny vytyčenými v Rozhodnutí a zákony, zda jsou udržitelné a zda NNO s finančními prostředky hospodařily řádně. Přílohou je i posouzení finanční stránky projektu, u kterého dotace převyšuje částku 300.000,- Kč za rok, externí auditorskou společností. Jak již bylo zmíněno výše, hodnocení projektů je z části ovlivněno subjektivním přístupem hodnotících osob k efektům aktivit.

Posledním krokem je závěrečné vyúčtování dotace a vrácení případné nevyčerpané části ve stanoveném termínu zpět na bankovní účet MZV ČR.

7. Analýza projektů transformační spolupráce v prioritních zemích v letech 2012 - 2018

Předmětem praktické části bakalářské práce je analýza a zhodnocení vybraných ročních a víceletých transformačních projektů v prioritních zemích pomocí verbální deskripce jejich aktivit. Výstupy projektů nelze vyjádřit v číselných hodnotách a musí být evaluovány subjektivně.

Problematiku hodnocení účinnosti rozvojové pomoci popisuje ve svém díle J. Macháček a tu lze analogicky aplikovat na posuzování projektů transformační spolupráce. „*Efektivnost ve vztahu k rozvojové pomoci a kooperaci jednak obvykle zahrnuje vedle ekonomických i množství mimoekonomických kritérií, jež jsou mnohdy významnější než hlediska ekonomická, jednak nabývá vágní podoby, když řada jejích složek je obtížně identifikovatelná a tudíž i stěží měřitelná či dostupná pro účely hodnocení. Okruh tzv. intangibles (hodnot a užitků či ztrát nemateriální povahy, které se nesnadno vymezují, srovnávají a poměřují) je v případě této kategorie efektivnosti značně široký. K neurčitosti, pokud jde o tyto rozměry efektivnosti, přispívá i časový faktor, kdy možnosti odhadnout časový průběh a rozložení efektů (pozitivních, negativních) v čase jsou často velmi omezené.*“[82]

Hodnocení výstupů NNO je pojímáno i z pohledu hospodárnosti. Její definici přináší J. Fibírová: „*Hospodárnost lze popsat jako takový průběh nákladů, při kterém organizace dosahuje žádoucích výstupů (výkonů) s co nejmenšími vynaloženými náklady. Kritériem hospodárnosti jsou průměrné náklady výkonu (aktivity). Jde tedy o podíl množství vytvořených výstupů a celkových nákladů organizace.“*[83]

Na základě zjištění týkající se čerpání rozpočtu jednotlivých NNO v této kapitole navrhuji možná doporučení pro jejich vyšší efektivitu a hospodárnost.

V každé prioritní zemi je realizována řada projektů, v této bakalářské práci se však zaobírám vybranými relevantními transformačním projekty zaměřenými na podporu šíření demokracie a řešení hlavních politických, ekonomických a ekologických lokálních problémů, které mne zaujaly svou náplní.

---

[82] MÁCHÁČEK, Jaroslav a kol.: Problémy rozvojových zemí, jejich příčiny a cesty k řešení, Praha, Vysoká škola ekonomická v Praze, Oeconomica 2006, 309 str., ISBN 80-245-1060-X

[83] FIBÍROVÁ, Jana - ŠOLJAKOVÁ, Libuše - WAGNER, Jaroslav: Nákladové účetnictví (Manažerské účetnictví I), Praha, Oeconomica 2004, 71-72 str., ISBN 80-245-0746-3.

Transformační projekty jsou pro účel analýzy rozděleny do dvou skupin dle období realizace a jednotlivých prioritních zemí, ve kterých již určitou dobu probíhá transformační proces a na státy, ve kterých dosud panuje totalitní režim a cílem je podpoření iniciace transformace občanské společnosti.

Další kapitola pojednává o analýze Lokálních transformačních projektů, jejich nákladech a efektivitě spolupráce MZV ČR s tamními realizátory.

U každého z projektů je zkoumán rozpočet, rozčleněný na jednotlivé druhy výdajů tak, jak je uvedeno ve vzorovém formuláři „Závěrečné vyúčtování" uveřejněném na webových stránkách MZV ČR. Osobní náklady se skládají z mzdových nákladů na management, tj. koordinátory projektu, experty a administrativní personál v podobě projektového asistenta a účetní. Další položkou jsou cestovní náklady, které zahrnují cestovné na místní i mezinárodní úrovni, ubytování osob činných při realizaci projektu, jejich cestovní pojištění, stravné a případně náklady na získání víz. Část rozpočtu projektu jde i na vybavení a dodávky zboží pro účely projektu, konkrétně náklady na nákup dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku, odpisů, materiálu, energií aj. MZV ČR hradí přímé náklady v místě realizace, kterými rozumíme pronájem nemovitosti a doprovodné služby, drobný materiál, náklady na komunikaci - poštovné a mobilní služby. Výdaji na subdodávky jsou honoráře externích koordinátorů, expertních a účetních služeb, půjčovné za automobily a movité věci, tlumočení, tisk a korektury textů, zřízení webových stránek, náklady na audit atd. Výdaje vynaložené na meritum projektu jsou v rozpočtu označeny jako „přímá podpora cílovým skupinám" a zahrnuje specifické náklady závisející na podobě projektu. Administrativní nepřímé náklady projektu musí splňovat limit a činit tak maximálně 7 % z celkových přímých nákladů projektu. Součtem výše uvedených druhů výdajů získáme celkové oprávněné náklady vynaložené na projekt v daném kalendářním roce.

V závěru kapitoly je provedena komparace efektivity obou typů projektů na základě technických kritérií.

Program TRANS je financovaný ze státního rozpočtu České republiky v rámci výdajů na zahraniční rozvojovou spolupráci a konkrétní výše udělené dotace je jednotlivým realizátorům projektů stanovena na základě uvážení pracovníků MZV ČR. Rozvržení celkové finanční částky mezi druhy rozpočtu již rozděluje management jednotlivých NNO. V případě potřeby lze rozpočet v průběhu čerpání dotace navýšit, naopak nevyčerpaná část dotace musí být poukázána do konce kalendářního roku zpět na bankovní účet MZV ČR.

7.1 Projekty Programu TRANS v transformujících se zemích

První zkoumanou skupinou jsou země, kde již započal proces transformace občanské společnosti směrem k demokracii a cílem projektu je tuto přeměnu podpořit financemi alokovanými na různé formy aktivit tak, aby vedla k pozitivním a dlouhodobě udržitelným výsledkům. Mezi prioritní teritoria v letech 2012 až 2018 patří Arménie, Gruzie, Moldavsko, Bosna a Hercegovina, Kosovo, Srbsko a Ukrajina. Tyto země jsou někdy označovány jako post-konfliktní oblasti, ačkoliv v některých z nich stále ke střetům dochází. Většina zmíněných zemí nese, až na výjimky, určité společné charakteristické znaky, jimiž jsou například vysoká míra korupce ve veřejném sektoru a nezaměstnanost, špatná infrastruktura, projevy nenávisti a zveřejňování desinformací v médiích, diskriminace menšin, vysoká míra inflace doprovázená ekonomickou nestabilitou. Jednotlivé transformační projekty tak reflektují na tyto sociální a ekonomické problémy během složitého období přechodu k demokracii. V této věci MZV ČR dlouhodobě spolupracuje s českými i zahraničními NNO, které mezi sebou často spolupracují a svoje činnosti tak koordinují, aby nedocházelo duplicitě financování stejných činností.

7.1.1 Projekty realizované v Arménii

Na základě sledu veřejných událostí jejichž důsledkem se projevila politická nestabilita, byla Arménie v roce 2018 zařazena na seznam prioritních zemí.

V roce 2018 MZV ČR udělilo NNO za všechny realizované projekty v Arménii celkem 3 195 700 Kč. Pro potřeby analýzy jsem se zaměřila na čtyři vybrané projekty z oblasti podpory ekologie, anti-diskriminace a bojem za eliminaci šíření nenávistných projevů, které jsou finančně podporovány MZV ČR, viz tabulka č. 1 v příloze č. 1 bakalářské práce.

Arménie je nábožensky založená země s množstvím národnostních menšin, z čehož pramení konflikty mezi jednotlivými skupinami arménských občanů, které se v průběhu roku 2018 vyostřovaly vlivem probíhající revoluce. Nenávistná vyjádření se objevují na veřejnosti, čemuž se snažil zamezit projekt *Boj s nenávistnými projevy v arménských médiích*, který realizoval NNO *Člověk v tísni* s dotací ve výši 817 950 Kč. Cílil na mladé arménské novináře zabývající se primárně citlivými sociálními tématy. K tabuizovaným tématům jsou řazeny genderové otázky, oběti znásilnění, diskriminace či například potlačování práv žen.

Pro novináře NNO uspořádala semináře a na základě jejich kladně hodnocených aktivit udělila vybraným jednotlivcům mini-granty na jejich projekty. Třem nejúspěšnějším účastníkům kurzu byl navíc zaplacen krátkodobý studijní pobyt v České republice. Výstupem snahy realizátorů projektu bylo vyškolení dvaceti-sedmi arménských novinářů v oblasti eliminace nenávistných projevů, rozpoznání desinformací, zpracování dat a dalších dovedností, které jim usnadní vzestup v rámci profesní kariéry. Z přidělených finančních prostředků bylo také hrazeno vytvoření informační brožury vydané v několika světových jazycích.[84]

Druhý projekt realizovaný v Arménii organizací *NESEHNUTÍ Brno* za pomoci dvou českých dobrovolnic byl *Cesta iniciativy v Arménii: pilotní projekt*, zaměřený na podporu občanské společnosti, konkrétně jednotlivých aktivistů a zvětšení rozsahu jejich kompetencí. Výše přidělených veřejných prostředků je 1 500 000 Kč. K tomu účelu byly ve spolupráci s arménskou organizací uspořádány třídenní semináře vedené pod názvem *Barcamp*, kde čtyřicet aktivních občanů sdílelo své zkušenosti.

Další aktivitou bylo vytvoření kampaní, které měly pomocí mikrograntů podpořit cíl, který si skupina aktivistů vybraná na základě výběrového řízení stanovila a rovněž zaujmout obyvatele k zapojení se do veřejných záležitostí. Prvně to byla regulace nerostné těžby surovin v Arménii a eliminace vzniklých negativních dopadů na životní prostředí, jejímž výstupem bylo zahájení správního řízení proti znečišťovateli. Jiným záměrem bylo zapojit arménskou mládež do ochrany životního prostředí a využít dostupných prostředků k zapojení se do veřejného dění. Třetí skupina chránící práva žen, uveřejnila několik životních příběhů ve snaze upozornit na existenci problémů jejich diskriminace a domácího násilí. Poslední kampaň se zabývala vybudováním bezbariérového přístupu pro handicapované na veřejnou pláž. Výsledek snahy skupiny byl slib správy národního parku na výstavbu bezbariérového přístupu na třech veřejných plážích z osmi.

Náplní projektu bylo rovněž vyhodnocení možností lokálních NNO a jejich náhled na akutní problémy v zemi. Aktivisté nejčastěji zmiňovali potřebu podpory v oblasti diskriminace, ochrany přírody, genderové vyváženosti a soudního systému.[85]

[84] ČLOVĚK V TÍSNI o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

[85] NESEHNUTÍ BRNO, z. s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

Projekt NNO *Poradna pro občanství/Občanská a lidská práva, z. s.* nazývající se *Jak nalézt cestu? (České zkušenosti v ochraně před diskriminací bez antidiskriminačního zákona)* měl k dispozici rozpočet ve výši 975 426 Kč a byl zaměřen jak na péči o oběti, vymahatelnost práva, tak i na samotný průběh dokazování diskriminace národnostních menšin a menšin s různou sexuální orientací v oblasti nájemního bydlení, jež nese označení tzv. situační testing, což v praxi znamená simulace rizikové situace za účelem odhalení genderové diskriminace. Otázka diskriminace je v Arménii dosud přehlížena. Realizátor projektu čerpal nabyté poznatky z české judikatury a aplikoval je na případy v cílovém teritoriu. Byl zahájen proces proškolení dvaceti-devíti členů arménských NNO na dvoudenním workshopu a následně bylo provedeno pět situačních testingů v terénu. Výsledkem bylo prokázání diskriminačního chování ve všech simulovaných situacích. Prostředky byly uplatněny také na financování studijního pobytu pěti arménských expertů do České republiky, kde se tématem situačního testingu intenzivně věnovali spolu s českými NNO a byli přítomni příkladu situačního testingu s romskou skupinou obyvatel. Výstupem analyzovaného projektu, jež lze ihned hodnotit, je poskytnutí a jazykový překlad dvou českých rozsudků jako vzor pro arménskou stranu, zavedení metody odhalování případů diskriminace a jejich dokazování audiozáznamy, setkání se s arménským ombudsmanem a příprava podání žaloby na diskriminující osobu na základě důkazů zjištěných v rámci situačního testingu. Dlouhodobý efekt lze hodnotit až s delším časovým odstupem. Dotace byla uplatněna mimo jiné na vytvoření odborné publikace s návodem, jak postupovat při situačním testingu v případě odhalování diskriminace.[86]

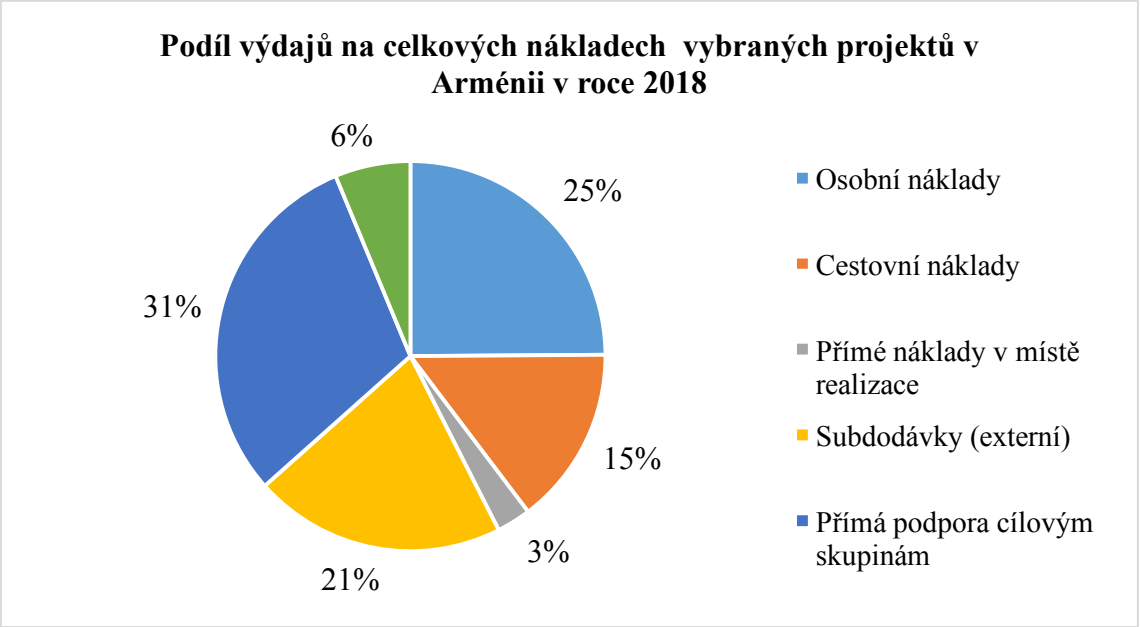
Jak již bylo zmíněno výše, Arménie čelila před revolucí v roce 2018 problému v oblasti těžby nerostných surovin, konkrétně propojení politické a průmyslové sféry. V návaznosti na to byl v republice organizací *Toxické látky a odpady - Arnika* realizován projekt *Zapojování občanské společnosti do rozhodování o těžbě surovin v Arménii*, který měl za cíl rozšířit povědomí o ekologii a zapojit do jednání o tématu arménské politiky i širokou veřejnost. Dotace ve výši 877 750 Kč byla uplatněna na provedení analýz životního prostředí v oblasti továrny a těžebních míst, při kterých se zjistilo, že v okolí těchto lokací se vyskytují těžké kovy ve zdraví ohrožujícím množství. Cílem bylo o situaci informovat veřejnost prostřednictvím médií. Vlivem finanční tísně

[86] PORADNA PRO OBČANSTVÍ, z. s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

byl těžební důl uzavřen, což mělo negativní dopad na zvýšení nezaměstnanosti v lokalitě.

Prostředky projektu putovaly také na uspořádání dvou workshopů o ekologických problémech.

Z důvodu ochrany zdraví obyvatel a ekologické stránky bylo cílem českých NNO více zapojit arménské aktivisty do jednání o dopadech těžby surovin, návrh se však setkal s nedostatečným zájmem ze strany arménské státní sféry a vedoucích pracovníků NNO a také s nedostatkem odborných studií. Realizátor písemně kontaktoval těžařské společnosti. Uvolnil také finance na výrobu propagačních materiálů v souvislosti s problémy znečištěného prostředí.[87]

Graf 1: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Arménii v roce 2018

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v roce 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Pro účel porovnání podílů jednotlivých druhů nákladů na celkové částce dotace čtyř arménských transformačních projektů je výše vyobrazen koláčový graf.

Je patrné, že na úhradu mzdových nákladů managementu projektu je vynaložena ve většině případech přibližně stejná finančních částka jako na jeho samotný účel, což

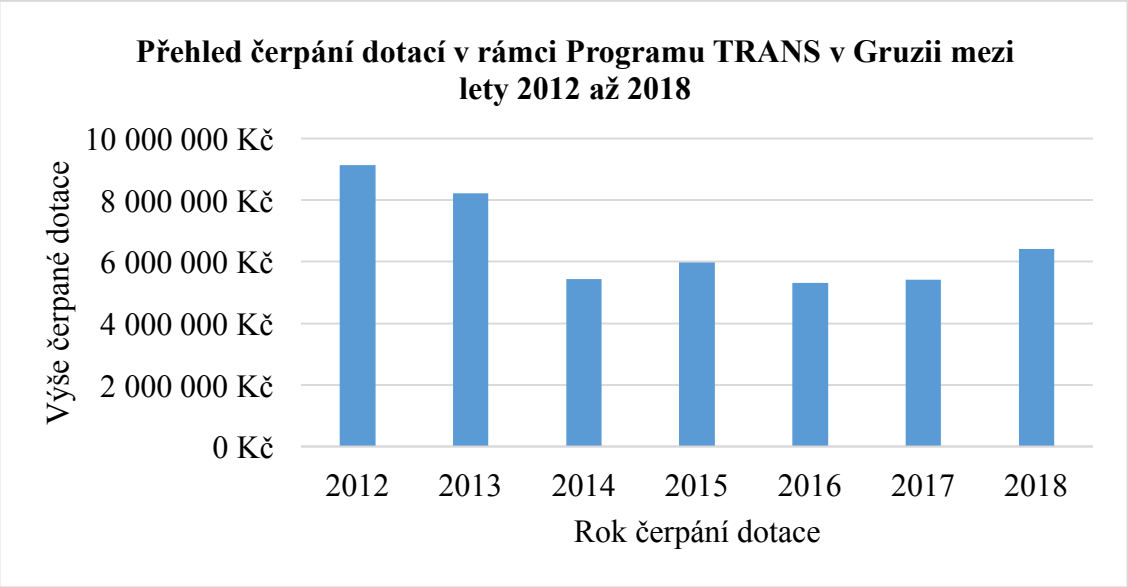
[87] ARNIKA, z. s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

nepovažuji za hospodárné. *Osobní náklady* činí průměrně 25 % z celkové sumy dotace. Největší podíl na osobních nákladech zaujímá mzda koordinátora projektu. Ta se skládá z prostředků získaných dotací prostřednictvím MZV ČR a jiných zdrojů. Předmětem analýzy je tedy pouze část mzdy hrazená ze státních prostředků ČR. Dle mého názoru by měla být měsíční mzda nižší z ekonomického i etického pohledu vzhledem k účelu existence organizace. Vyšší plat je dle mého názoru přípustný pouze v případě, že by byl financovaný z doplňkové činnosti organizace, nikoliv z veřejných zdrojů. Další zaměstnanci by měli být v co možná největší míře nahrazováni dobrovolnými pracovníky. Negativně vnímám také procento *Administrativních nákladů*, jež tvoří 6 %. Tento druh výdajů není povinna NNO prokazovat MZV ČR účetními doklady, ačkoliv jsou právě tyto náklady mimo jiné vynaloženy na prokázání transparentnosti hospodaření. Částky se ovšem pohybuji v desetitisících, což je důkazem o rozsáhlé byrokracii, která zatěžuje státní správu. V této oblasti spatřuji prostor pro ušetření státních prostředků.

Detailní popis výdajů NNO je zobrazen v tabulce č. 2 s názvem Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů v Arménii v roce 2018 (v Kč), jež je přílohou č. 2 této bakalářské práce. Rozpis výdajů transformačních projektů dle jednotlivých druhů nákladů NNO za rok 2018 vychází z požadavků MZV ČR.

7.1.2 Projekty realizované v Gruzii

Souhrnně na transformační projekty MZV ČR udělilo za období 2012 až 2018, ve kterém je Gruzie prioritní zemí, částku ve výši 45 912 070 Kč. Jak je zjevné z grafu č. 2, výše dotací v průběhu sledovaného období kolísají v závislosti na politických událostech v teritoriu. Přehled vybraných projektů, jež jsou předmětem analýzy, je uveden v tabulce č. 2, v příloze č. 1.

Graf 2: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Gruzii mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, vlastní zpracování

Gruzie se potýká s nedostatkem zahraničních investic směřujících do země, vysokou mírou nezaměstnanosti, korupcí ve veřejné správě, množstvím národnostních menšin, které byly v minulosti důvodem k nepokojům. Zmíněné vlivy, spolu s tyranií ze strany bývalého politického systému, potlačením právního státu, cenzurou a dalšími způsoby omezování svobody občanů, zapříčinily nízkou životní úroveň obyvatel.

Odpovědí je realizace víceletého projektu prostřednictvím NNO *NESEHNUTÍ, o.s.* s názvem *Přesunem transformační zkušenosti českých NNO a médií k podpoře občanské participace a nezávislé žurnalistiky* s přidělenými prostředky v letech 2012 a 2013 ve výši 4 000 000 Kč. Jak vyplývá ze samotného názvu, projekt řešil zvýšení informovanosti společnosti prostřednictvím výstav či besed a podílení se na veřejném dění, poskytnutí zkušeností tamním novým médiím a zasvěcení NNO o dostupných možnostech financování a vedení kampaní. K tomuto účelu byly z přidělené dotace uspořádány dva semináře, kterých se zúčastnilo padesát-tři zástupců zahraničních NNO a žurnalistů. Ke zvýšení informovanosti o veřejném dění mělo přispět promítání dokumentárních filmů o lidských právech.

V rámci projektu proběhlo výběrové řízení, jehož úspěšní žadatelé získali mikro a mezogranty na realizaci jejich vlastních projektů, které se týkají například změn v oblasti trestního práva a zamezení perzekuce investigativních novinářů, kteří vydávají

články s nesouhlasnými názory vůči jednání vládnoucích reprezentantů, podpory vegetariánů, postižených dětí nebo zřízení tísňové linky v jednom z gruzínských měst. Části účastníkům bylo umožněno absolvovat studijní zájezd do České republiky, kde získaly doplňující znalosti. Výsledkem projektu je i rozšíření povědomí o transformační spolupráci v její obecnosti přímo v České republice, a to pomocí konaných přednáškách na vysokých školách. [88]

Projekt pod názvem *Zvýšení kvality zapojením občanské společnosti a mládeže do rozhodovacích procesů* NNO *Agora CE*, byl zaměřen na posílení participace občanů, hlavně mladých lidí, na rozhodování věcí veřejných. Projekt získal v roce 2017 a 2018 dotaci ve výši 2 568 900 Kč. V rámci vzdělávací části projektu, tzv. Občanské akademie, bylo uspořádáno sedm přednášek, které měly sto osmdesát dva účastníků obohatit o znalosti v oblasti fungování veřejné správy, především participačním rozpočtování. Přednášek se zúčastnili úředníci i politici. Dále se konaly tři workshopy o předškolním vzdělávání s účastí šedesáti osmi účastníků. Z přidělených peněz NNO financovala vydání naučné brožury. Dále byly finance uplatněny na uspořádání soutěže ve školách ohledně tématu místního rozvoje, které se později projednávalo i se zastupiteli dané obce. Studenti měli za úkol napsat esej se stanovým názvem: *Moje město, aktivní občanství a rozvoj*. Akcí zaměřenou rovněž na mladé obyvatele, studenty, byla Letní škola místní správy a demokracie, jež využívala metodu stínování. Konkrétně se jednalo o simulaci zasedání místní rady, konanou ve dvou obcích.

Realizátoři projektu provedli šetření mezi obyvatelstvem Gruzie pomocí výzkumných dotazníků, jehož výsledky byly předány místní radnici. Účelem dotazníku bylo pobídnout obyvatelstvo k zapojení do věcí veřejných a informovat radnici o povědomí a námětech na rozvoj obce. Výše zmíněné aktivity mají přispět ke vzájemné spolupráci občanů s politiky.

S ohledem na udržitelnost výstupů je projekt hodnocen organizací *Agora CE* pozitivně, protože nabyté znalosti mladými lidmi jsou nezcizitelné a mohou být využity v budoucnosti. Rozvoji obce pomůže i předání znalostí jednotlivým radnicím, jež byly poučeny jak dosáhnout zapojení obyvatelstva do dění obce v co možná největší míře. Publicitu projektu v gruzínských obcích zajistilo rozeslání informačních brožur.[89]

[88] NESEHNUTÍ, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

[89] AGORA CE, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

NNO *Člověk v tísni, o.p.s.* realizuje víceletý projekt *Podpora transparentnosti a efektivnosti rozhodovacích procesů na místní úrovni*, který ve spolupráci s místní správou uspořádal veřejná setkání a vytvořil plán rozvoje obce. Dotace na projekt za roky 2014 a 2015 činila 3 363 200 Kč. Realizátoři pomocí dvě stě tři sta dva dotazníků adresovaných gruzínským NNO, mladým lidem, orgánům veřejné správy a obyvatelům, provedli spolu s partnerskou organizací v Gruzii výzkum, který měl zmapovat situaci a prostor pro zlepšení tamních NNO, úroveň transparentnosti úřadů a možnosti zapojování obyvatel do věcí veřejných, jež se ukázala jako nedostatečná. Na téma transparentnosti veřejné správy byly rovněž učiněny rozhovory s úředníky a pro zajištění větší objektivnosti byla oslovena i opoziční strana. Mladí lidé projevili pozitivní přístup k osvojení nových informací o zapojování do veřejného dění, ačkoliv jejich počáteční povědomí o veřejné správě a jejím fungování bylo slabé. V jednotlivých obcích byly sestaveny vyškolené poradní výbory, složené z úředníků, mladých lidí, NNO, podnikatelů a zástupců sdělovacích prostředků, které se zabývaly akčními plány obcí. Jednotlivé plány cílily především na zlepšení situace v oblasti budování rekreačních zón, podpoření aktivity občanů v zapojování se do veřejných záležitostí, ekologie a pomoci handicapovaných obyvatel.

Projekt podpořil i gruzínské NNO a zvýšení jejich kapacity za účelem dohledu nad místními správami. Česká strana pracovníkům organizací poskytla zkušenosti v dosahování transparentnosti veřejné správy, informovanosti a dohledu nad veřejnými zakázkami a financemi.[90]

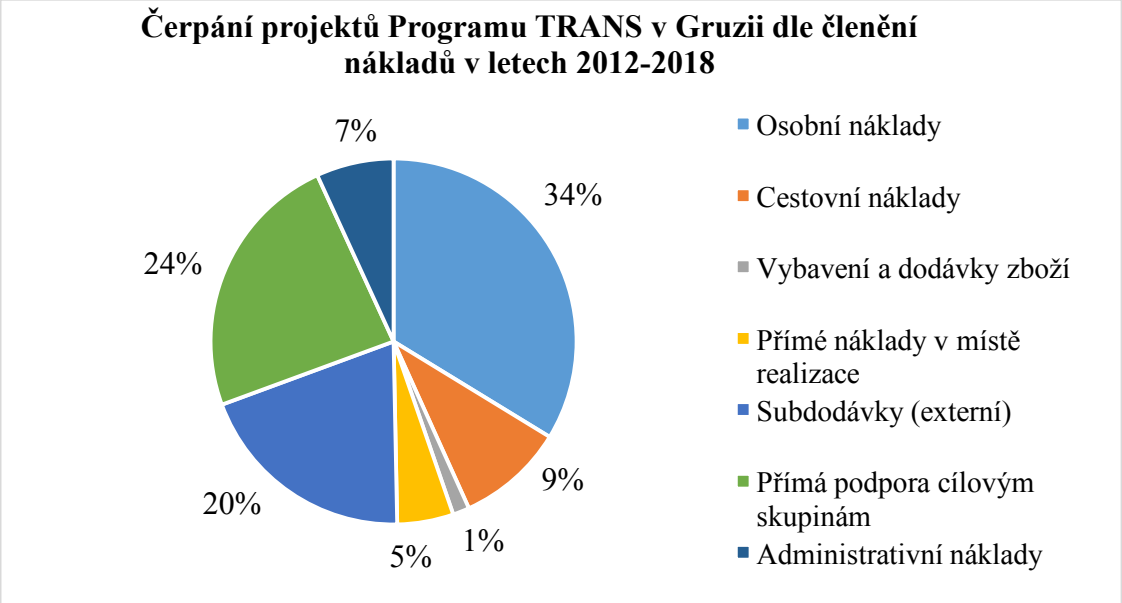
Čtvrtý analyzovaný projekt *Cesta iniciativy v Gruzii, Abcházii a Jižní Osetii,* jehož realizátorem je NNO *NESEHNUTÍ, o.s.,* se zabýval systematickou podporou gruzínských NNO a médií, aby přispívali k demokratizačnímu procesu. Na projekt byla v letech 2014 až 2015 alokována částka ve výši 4 800 000 Kč. K dosažení efektivnosti realizovaných aktivit bylo nutné NNO mezi sebou i s kontakty nezávislých médií propojit a docílit tak řízené spolupráce. Cílem projektu bylo zvýšit participaci občanů na rozhodování věcích veřejných stejně tak jako jejich informovanosti, dále podpořit propagaci ekologie, zlepšení bezpečnosti v dopravě či genderovou vyrovnanost. Bylo uděleno sedm mikrograntů vybraným gruzínským NNO na realizaci jejich projektových záměrů pod dohledem a s pomocí procesu plánování jednotlivých projektů členy organizace *NESEHNUTÍ, o. s.* V roce 2014 se konaly dva vzdělávací semináře, které

[90] ČLOVĚK V TÍSNI, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

účastníkům předaly zkušenosti v oblasti mediálních dovedností, genderových studiích a měly motivovat zájem aktivistů na podílení se na veřejném dění.

Příjemci mikrograntů měli možnost se zúčastnit studijní cesty do České republiky, kde Kavkazanům byly předány zkušenosti ohledně působení českých NNO a dalších institucí.

Se záměrem NNO dostat se do povědomí české společnosti byly v rámci projektu uspořádány dvě besedy na českých školách, konkrétně na Mendelově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně a na Gymnáziu Brno-Řečkovice, které popisovali fungování NNO a transformační politiku a její uplatnění ve světě.[91]

Graf 3: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Gruzii mezi lety 2012 až 2018

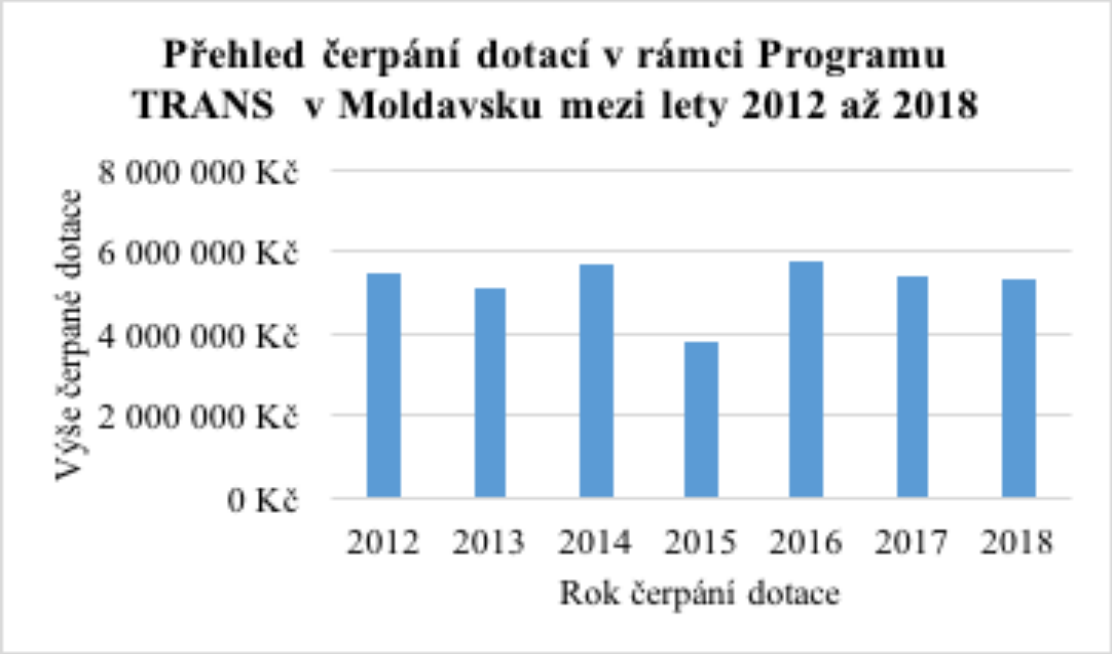
Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Výše uvedený graf přehledně zobrazuje procenta jednotlivých druhů nákladů, jež byly na vybrané projekty vynaloženy. Jejich seznam je rozepsán v tabulce č. 2, jež je k dohledání v příloze č. 2.

[91] NESEHNUTÍ, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

7.1.3 Projekty realizované v Moldavsku

Na projekty realizované v Moldavsku byly ve sledovaném období 2012 až 2018 alokovány finanční prostředky ve výši 37 601 225 Kč. Na základě níže uvedené tabulky je patrné, že výše dotací v průběhu let oscilovala kolem sumy pěti miliónů Kč v závislosti na tamních sociálně-politických událostech.

Graf 4: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Moldavsku mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, vlastní zpracování

Moldavsko je země, která čelí ekonomicko-sociálním problémům jako je chudoba obyvatelstva, s čímž souvisí nedostatečná vzdělanost obyvatelstva, politická nestabilita a vysoká míra korupce. Vysoké procento korupce ztěžuje proces realizace projektů nejen v rámci transformační politiky České republiky, ale i při čerpání dotací z Evropské unie, protože je zde riziko zneužití poskytnutých finančních prostředků v cílové zemi. Mimo jiné zde dochází ke znečišťování životního prostředí. Jedním z cílů Programu TRANS je eliminace diskriminace handicapovaných občanů. Přehled vybraných transformačních projektů i s délkou jejich trvání je obsažen v příloze č. 1, tabulce č. 1.

Podpora malých NNO v Podněstří a občanských iniciativ ve vybraných regionech Moldavska je projekt organizovaný NNO *Člověk v tísni, o. p. s.* Projekt získal

mezi lety 2012 - 2013 dotace ve výši 3 885 983 Kč. Mezi uskutečněné aktivity patří konference o lidských právech, výstava fotografií a promítání filmu s rovněž lidskoprávní tématikou.[92]

Projekt *Posilování občanské společnosti - Podpora místních iniciativ v Podněstří* realizovala NNO *Člověk v tísni, o.p.s.* Navazoval na předchozí projekt, avšak v průběhu let docházelo k obměně aktivit. Mezi lety 2014 až 2018 získal dotace ve výši 9 860 000 Kč. Svou pozornost soustřeďuje na podporu moldavských NNO, právní ochranu jejich aktivistů a předání českých zkušeností, které dlouhodobě měly vést ke zlepšení spolupráce mezi NNO a veřejnou správou. Tři vybraní moldavští aktivisté se tak zúčastnili krátkodobé stáže v České republice, během které nabyli znalosti z právní oblasti a digitální bezpečnosti. Stáž však byla vyhodnocena jako neefektivní. Mezi aktivity, které se prokázaly být úspěšnými, patří krátkodobé cesty sedmi aktivistů do několika zahraničních měst za účelem zdokonalení dovedností v právní oblasti, zveřejňování informací na sociálních sítích a účasti na filmovém festivalu podporující ochranu lidských práv.

Obsahem projektu je rovněž studijní pobyt v České republice, kde byly moldavským aktivistům předány informace o českém systému sociálních služeb. Zúčastnili se přednášky o programu *Jeden svět na školách* a pod dohledem expertů vypracovali své projektové koncepty, z nichž byla část podpořena malými granty. Aktivisté podpořených projektů se později účastnili seminářů, kde řešili otázky byrokratického systému, který činí překážky v realizaci jejich projektů.

Realizátoři jsou autorem události *Fórum místních inciativ*, kde probíhaly školení aktivistů například na téma bezplatného právního poradenství pro občany nebo spolupráce s lokálními komunitami. Projekt podporuje dále *Občanské centrum v Benderech*, které nabízí studentům vzdělávací akce, které by je měly motivovat k větší participaci v rámci veřejných záležitostí, poradenství v právní oblasti a promítání filmů s tématikou zaměřenou na ochranu lidských práv.

Advokační cesty realizátorů projektu do zahraniční měly za cíl vyřešit otázku diskriminace podněsterských aktivistů, větší podpory ze strany zahraničních NNO a poskytovatelů dotací. [93]

---

[92] ČLOVĚK V TÍSNI, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

[93] ČLOVĚK V TÍSNI, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

Organizace *Člověk v tísni, o.p.s.* se snaží, prostřednictvím projektu *Jeden svět na školách – výchova k lidským právům prostřednictvím dokumentárních filmů,* pomoct zlepšit situaci v oblasti moldavského vzdělávacího systému s využitím zkušeností ze systému fungujícího v České republice. Dotace udělená mezi lety 2017 až 2018 činila 3 911 583 Kč. V roce 2018 došlo v Moldavsku ke změnám ve struktuře ministerstev, kterou Člověk v tísni hodnotí jako pozitivní z důvodu nového personálního obsazení, které je více nakloněno k čerpání finančních prostředků na projekty zabývající se reformami osnov, dle kterých jsou vyučováni studenti na moldavských školách. Nevýhodou však byla vytíženost úředníků ministerstva na základě probíhající reformy i nutnost navázání kontaktů a spolupráce s novým obsazením úřadu. Aktivity projektu jsou soustředěny konkrétně na zařazení nových filmů s lidskoprávní tématikou do učebních osnov, které byly dosud pevně stanoveny. V roce 2018 se konala konference s názvem *Edugo*, na které se hodnotily dosavadní výstupy metodiky vzdělávání *Jeden svět na školách* a předmětem diskuze bylo rovněž směřování systému vzdělávání do budoucna.

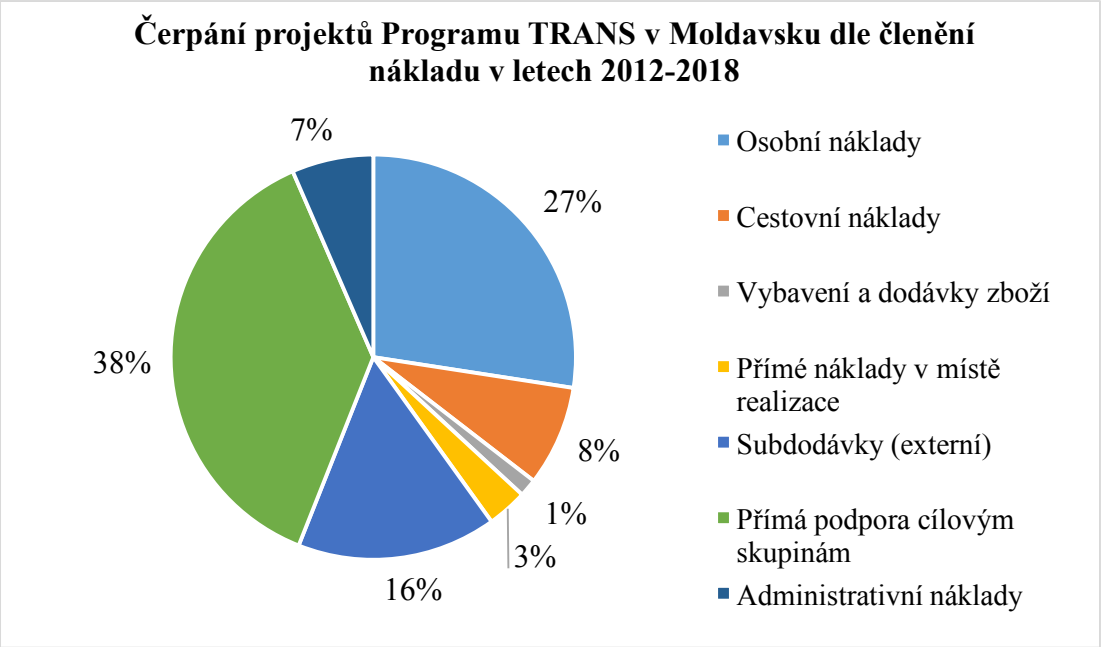
Jednou z aktivit bylo školení nových učitelů ohledně využití filmů ve výuce ochrany lidských práv, udělení malých grantů pro filmové kluby a studijní pobyt učitelů v České republice.

Výsledkem projektu byla podpora při založení patnácti nových filmových klubů zabývající se tématikou rozvoje mládeže a vznik nové NNO *OWIS Moldova Film Club*.[94]

Čtvrtým analyzovaným projektem je *Rozšiřování dovedností v oblasti nových médií* realizovaný organizací *Transitions, o.s.,* s dotací ve výši 900 000 Kč udělenou v roce 2014. Náplní projektu byla podpora občanské společnosti ve formě vzdělávacích aktivit jejich členů. Mezi tyto činnosti patřilo uspořádání studijní cesty a seminářů pro členy NNO a aktivisty. Cílem bylo současně zvýšení ochrany veřejných zájmů pomocí NNO a aktivizace společnosti ve věcech veřejných. Mikrogranty z přidělené dotace byly použity na fungování Centra právní a informační podpory. Konference Forum 2000 se zúčastnily české i zahraniční NNO, kde projednávaným tématem byla situace v Podněstří. Z dotace bylo hrazeno zakoupení filmových práv na promítání filmu

[94] ČLOVĚK V TÍSNI, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

s názvem Pevnost, jež zachycuje situaci obyvatel v Podněstří. Propagaci projektu zajistila tvorba informačního materiálu vydaného v několika jazycích.[95]

Graf 5: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Moldavsku mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

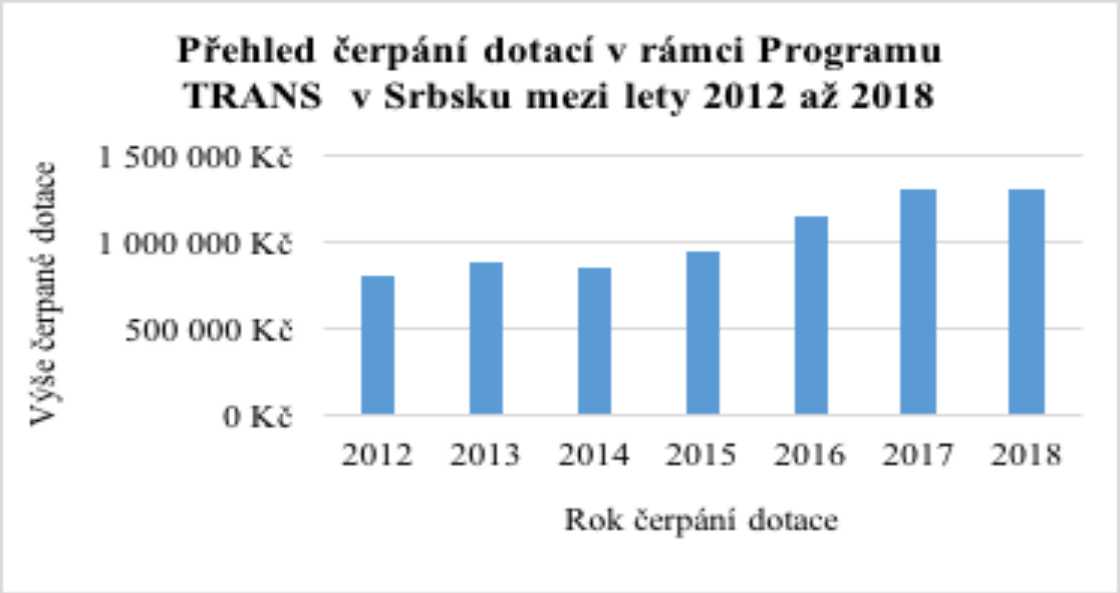
Výše uvedený graf zobrazuje hodnoty výdajů získané z tabulky č. 3, jež je k nahlédnutí v příloze č. 2. Náklad *Přímá podpora cílovým skupinám* ve výši 38 % je v porovnání s ostatními projekty vyšší, což je s ohledem na efektivnost vynakládání prostředků žádoucí. Výše osobních nákladů je ovlivněna množství realizovaných seminářů, jež vyžadují přítomnost experta.

7.1.4 Projekty realizované na západním Balkáně

Region západního Balkánu je zatížen nedostatkem zahraničních investic směřujících do země, inflací, vysokou mírou nezaměstnanosti a nízkou gramotností. Množství konfliktů mezi národnostními menšinami spolu s problémem korupce ve veřejné správě jsou mimo jiné jednou z příčin nízké životní úrovně obyvatelstva.

[95] TRANSITIONS, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019

Celková výše finanční podpory směřující do Srbska mezi lety 2012 až 2018 činila 7 276 234 Kč a v průběhu sledovaného období docházelo k jejímu postupnému zvyšování, které znázorňuje graf č. 6 uvedený níže.

Graf 6: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Srbsku mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, vlastní zpracování

Jak je patrné z tabulky č. 4, uvedené v příloze č. 1, v Srbsku byl roce 2012 realizován projekt s názvem *Evropa našima očima*, jehož organizátorem je *Partners Czech, o.p.s.* NNO v roce 2012 získala dotaci ve výši 800 000 Kč. Jednalo se o vzdělávací program, jehož náplní bylo zapojit mladé lidí do veřejného dění stejně tak jako proškolit učitele na školách.

Studentům škol byly v roce 2012 prostřednictvím dotazníkového šetření položeny dvě následující otázky: „Mělo by se podezření z korupce ohlašovat příslušným orgánům?“, na kterou dvě stě čtyřicet pět respondentů odpovědělo „Ano.“, sto třicet šest odpovědělo „Ne.“ a zbylých devadesát sedm neodpovědělo. Další otázka zněla: „Měla by naše vláda zavést zákon o nulové toleranci násilí ve školách?“. Dvě stě dvanáct studentů odpovědělo pozitivně, sto šedesát jedna odpovědělo záporně a osmdesát šest respondentů zůstalo nerozhodnutých. Z výše uvedeného plyne, že realizace

transformačních projektů k zajištění demokratických principů a se zaměřením právě na mladou generaci je v této prioritní zemi potřebná.[96]

Společně proti korupci je jednoletým projektem uskutečňovaným v Srbsku prostřednictvím organizace *Transparency International Česká republika, o.p.s.* za účelem předávání znalostí tamním státním zaměstnancům, kteří hrají roli v trestním řízení. Projekt byl v roce 2015 podpořen dotací ve výši 1 035 900 Kč. Konkrétními aktéry tedy byli soudci, státní zástupci a policie. Cílem projektu byla eliminace případů korupce pomocí jejich zveřejňování a přijetí příslušných zákonů. Výstupem projektu je publikace *Sankcionisanie korupcije*, která popisuje případy korupce a má tak pomáhat státním orgánům v průběhu trestního řízení.[97]

Třetí projekt *Podpora místních orgánů v Srbsku v boji proti domácímu násilí* je výsledkem činnosti organizace *Charita Česká republika*. NNO byla v roce 2016 udělena dotace ve výši 1 149 728 Kč. Projekt byl zaměřen na ochranu obětí domácího násilí na venkově stejně tak jako na podporu, školení a zvýšení kapacit veřejných orgánů činných v této problematice. Pozitivním efektem bylo zvýšení povědomí ve společnosti o možných způsobech v boji proti domácímu násilí a schválení Protokolu o multisektorové spolupráci a stanovení priorit prevence násilí. Tištěná i elektronická publikace má veřejné správě napomáhat k dosažení efektivních výstupů v procesu boje proti domácímu násilí.[98]

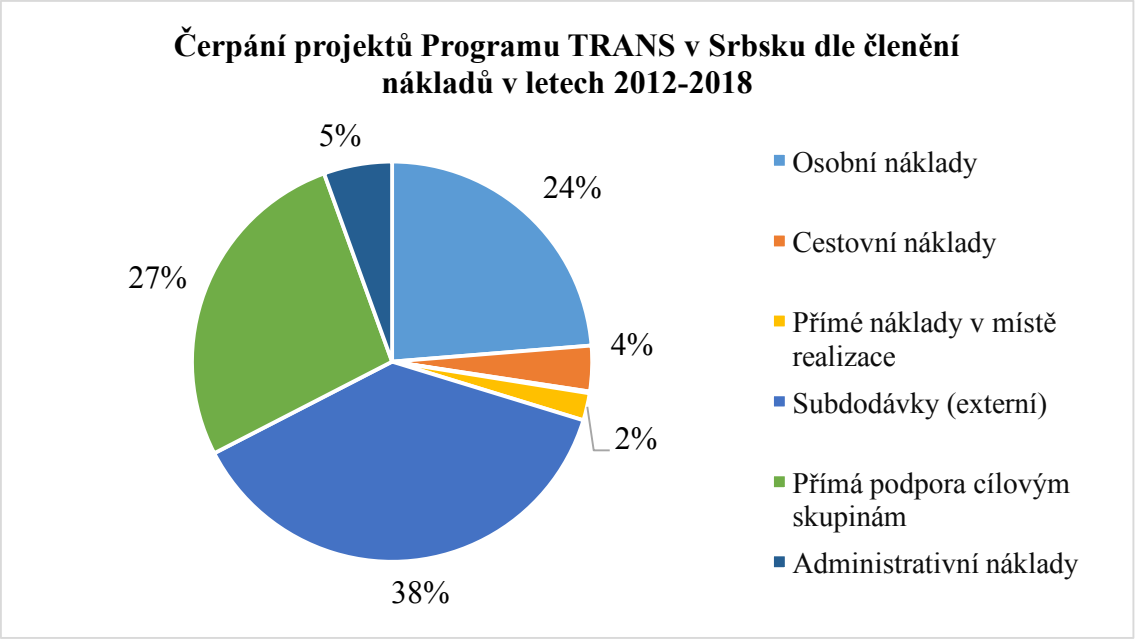
Organizace *Transitions Online* se v rámci projektu *Zvyšování kapacity v Srbsku pro řešení desinformací* v roce 2018 zaměřila na volební pozorovatele a mladé novináře, aby jim pomohla v boji proti šíření falešných zpráv v médiích. Na projekt NNO čerpala dotaci ve výši 1 300 000 Kč. Výsledkem seminářů a dalších vzdělávacích aktivit jsou novináři vyškolení o způsobech odhalování desinformací a zkvalitnění veřejně dostupných zpráv.[99]

[96] PARTNERS CZECH, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 22. 5. 2019

[97] TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 22. 5. 2019

[98] CHARITA ČR, c.p.o. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 22. 5. 2019

[99] TRANSITIONS ONLINE, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 22. 5. 2019

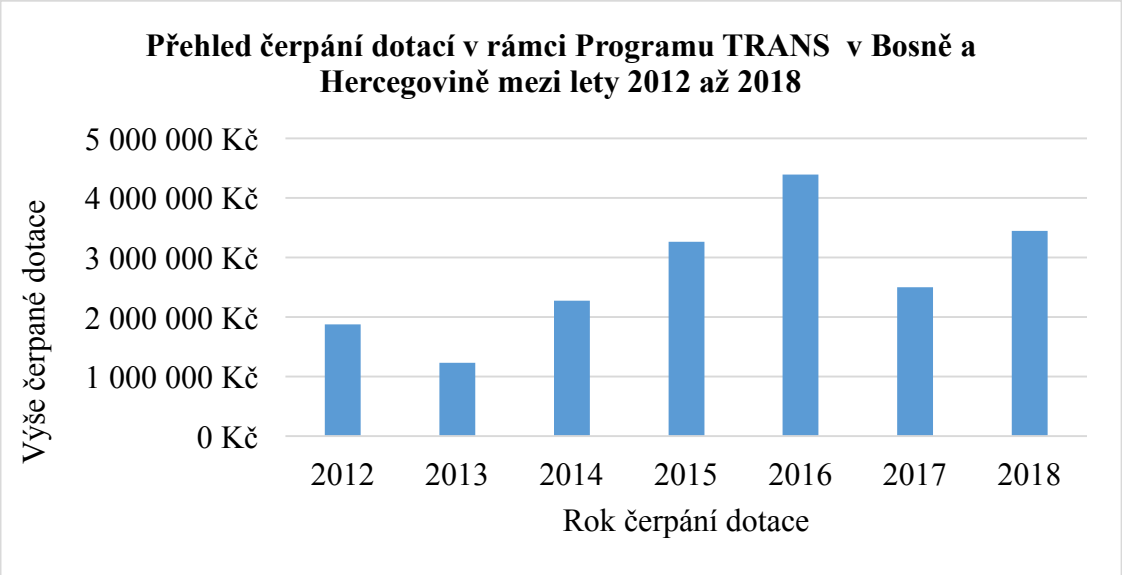

Graf 7: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Srbsku mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Z grafu č. 7 je patrné, že položka Subdodávky v součtu s *Osobními náklady* tvoří více jak nadpoloviční část celkové sumy přidělených dotací. Dle mého názoru by převážná část dotace měla být čerpána na samotný účel projektu, tj. největším nákladem by měla být *Přímá podpora cílovým skupinám*. Přehled čerpání jednotlivých nákladů je uveden v tabulce č. 4, jež je v příloze č. 2.

Bosna a Hercegovina je prioritní zemí, která v letech 2012 až 2018 čerpala z Programu TRANS dotace ve výši 18 972 188 Kč. Výše podpory mezi lety 2013 až 2016 vykazovala rostoucí trend.

Graf 8: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Bosně a Hercegovině mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, vlastní zpracování

Z tabulky č. 5, uvedené v příloze č. 1, je zřejmé, že v roce *2014 Multikulturní centum Praha, o.s.* uskutečňovalo projekt *Prevence xenofobních projevů a podpora občanské společnosti v Bosně a Hercegovině* ve výši 884 489 Kč. Účelem projektu bylo zvýšit vzdělanost a docílit zrušení rozdělení středních škol dle příslušnosti studentů k různým etnickým skupinám. Čtyři sta devět studentů se zúčastnilo dvaceti workshopů týkajících se tolerance mezi národy. Významnou událostí byla i konaná konference s názvem Integrované vzdělání v multietnické společnosti. Ze strany NNO byly pozitivně hodnoceny především dva semináře určené pro pedagogy týkající se multikulturního vzdělávání na školách.[100]

Název *Podpora nezávislosti orgánů činných v trestním řízení při vyšetřování případů korupce* označuje jednoletý projekt NNO *Transparency International, o.p.s.,* jež se zabýval potíráním korupce ve veřejné správě. Dotace na projekt činila

[100] MULTIKULTURNÍ CENTRUM PRAHA, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 22. 5. 2019

860 538 Kč. Záměrem projektu bylo potírání korupce ve veřejné správě pomocí zajištění její transparentnosti. Z dotace bylo uhrazeno vytvoření dokumentu Nejlepší praxe odhalování a postihu korupce, který měl pomoci v odhalování případů korupce.[101]

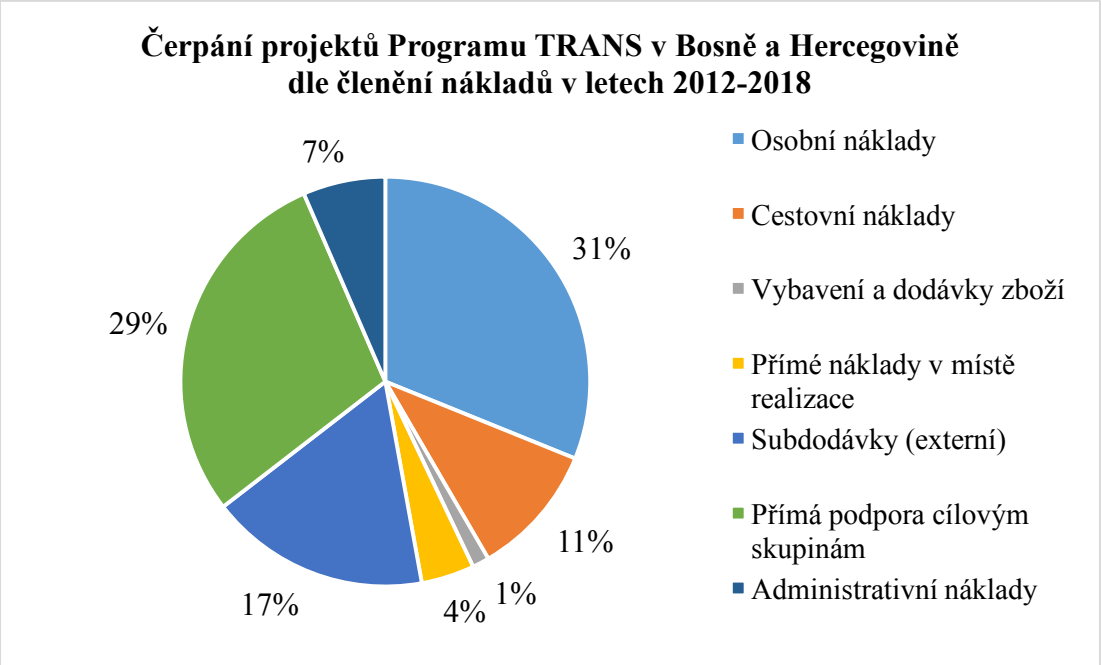
Třetí projekt ve výši 998 500 Kč, nesoucí název *Protikorupční standardy veřejných zakázek*, realizovaný organizací *Transparency International, o.p.s.* v roce 2015, byl zaměřen na přenos zkušeností týkajících se veřejných zakázek a komparaci českého a bosenského mechanismu, na základě které byla zpracována tzv. Srovnávací analýza a příručka Minimální protikorupční standardy veřejných zakázek. K přenosu českých zkušeností v oblasti dohledu nad veřejnými zakázkami byl uspořádán studijní pobyt bosenských zaměstnanců veřejného sektoru v České republice, jehož výsledek byl ze strany NNO i bosenské strany vyhodnocen, z důvodu předání velkého množství užitečných poznatků, jako efektivní. Realizátoři projektu uspořádali konferenci Protikorupční standardy ve veřejných zakázkách, kde byla k eliminaci korupčních praktik zdůrazněna potřebnost provést změny právního řádu. Z diskuze však rovněž vyplynulo, že v Bosně a Hercegovině není boj s korupcí prioritním tématem politiků.[102]

Poslední analyzovaný projekt v Bosně a Hercegovině *Uč se a zapoj se!* je realizovaný NNO *Multikulturní centrum Praha, o.s.*, který vyvíjel aktivity vůči segregaci studentů středních škol dle jejich etnicity prostřednictvím vytváření projektů. Celkové náklady projektu mezi lety 2017 a 2018 činily 1400 000 Kč. Výstupem projektu bylo uskutečněné školení s názvem *Design your projekt*, které mělo pomoct v oblasti interkulturního vzdělávání. Jednalo se o nápady studentů, které by měly přispět k revitalizaci prostředí v obci.[103]

[101] TRANSPARENCY INTERNATIONAL, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

[102] TRANSPARENCY INTERNATIONAL, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

[103] MULTIKULTURNÍ CENTRUM PRAHA, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

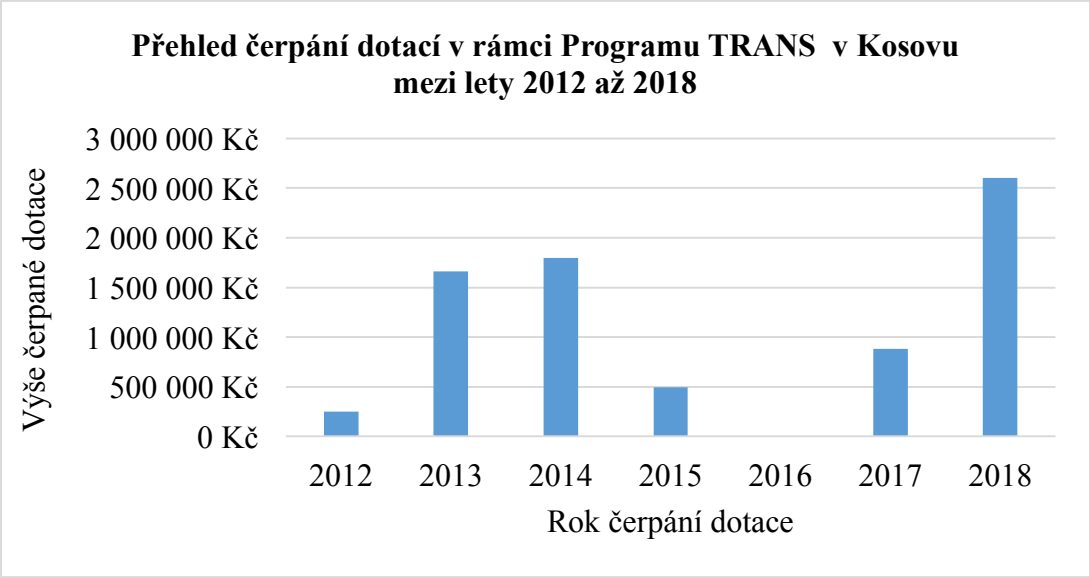

Graf 9: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Bosně a Hercegovině mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Z grafu č. 9 je patrné, že velká část státní dotace byla vynaložena na *Subdodávky* materiálu či služeb. *Administrativní náklady* ve výši 6 % lze považovat ve vztahu k celkové částce dotací a zásadě účelnosti při vynakládání veřejných dotací za poměrně vysoké. Ve většině případech je tento druh nákladů tvořen účetními službami.

Celková výše přidělených finančních prostředků v Kosovu prostřednictvím všech transformačních projektů činila 7 680 222 Kč. Výše dotací se ve sledovaném období skokově měnily. Mezi lety 2014 a 2015 byl zaznamenán prudký pokles poskytnutých dotací. V roce 2016 Kosovu nebyly v rámci transformační spolupráce uvolněny dokonce žádné finanční prostředky. V posledních dvou letech byl naopak zaznamenán rostoucí trend ve vývoji alokovaných dotací. Přehled vybraných projektů je uveden v tabulce č. 6, která je dostupná v příloze č. 1.

Graf 10: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Kosovu mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, vlastní zpracování

První projekt realizovaný v Kosovou, jež je předmětem této analýzy, se nazývá *Kosovo - pilotní projekt akreditace měst a obcí - Investice v obcích*. Projekt získal mezi lety 2012 až 2013 dotaci ve výši 1 151 255 Kč. Organizátorem dvouletého projektu je *Czech Invent*. Účelem projektu bylo zvýšit atraktivitu kosovských obcí v očích zahraničních investorů. Docíleno toho mělo být pomocí transformace ekonomiky a občanské společnosti. Zvýšení kapacit veřejných orgánů mělo přispět ke zkvalitnění jejich fungování. Pozitivní efekty aktivit dokládá mimo jiné skutečnost, že projekt byl financován i ze strany kosovských úřadů.[104]

Rozvoj partnerství pro místní iniciativy pořádaný Institutem pro evropskou politiku *EUROPEUM* v roce 2013 byl projektem zaměřeným na regionální politiku, konkrétně na vzájemné propojení NNO se zástupci občanské společnosti tak, aby byla zvýšena efektivita řešených problémů v daném regionu. Dotace projektu činila 1 056 111 Kč. Tématem debat napříč veřejnou i soukromou sférou byl rozvoj kosovských obcí. V rámci projektu se pro jedenáct zájemců konala studijní cesta do České republiky, kde navštívili orgány a instituce činné v regionálním rozvoji, jako

[104] CZECH INVENT, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

například Regionální rozvojovou agenturu, zástupce místních samospráv nebo české NNO.[105]

Projekt *Monitoring voleb v Kosovu - Nástroj pro zvýšení transparentnosti politických stran v Kovosu* byl realizován NNO *Transparency International - Česká republika, o.p.s*. Výše udělené dotace na projekt činila 880 942 Kč. Program projektu byl v roce 2017 vytvořen v návaznosti na předčasné konání voleb do parlamentu a řádné volby do místních zastupitelstev Kosova. Aktivity projektu zahrnují dohlížení nad průběhem voleb v první fázi na předvolební kampaň, ve druhé pak monitoring situace přímo ve volebních místnostech. Snahou realizátorů bylo dosáhnout transparentnosti financování jednotlivých kampaní, což přineslo pozitivní efekt ve formě zveřejnění zdrojů financování šesti kosovských politických stran.

V průběhu studijního pobytu v Praze došlo k přenosu českých zkušeností směrem ke kosovským členům organizace Kosova Democratic Insitute.

Finanční prostředky z dotace byly rovněž uplatněny na vytvoření Příručky pro monitoring, která podává ucelený přehled o metodách dohledu nad řádným průběhem voleb. Konečným výsledkem projektu bylo zjištění, že existuje nesoulad mezi požadavky na zveřejňování zdrojů financování politických stran ze zákona a běžnou praxí. [106]

Problém etnicky založených konfliktů srbského a albánského obyvatelstva řešil projekt *Návrat je možný - podpora navrátilců v severním Kosovu,* který byl realizován prostřednictvím NNO *Charita Česká republika* v roce 2018. Výše dotace na projekt činila 1 000 000 Kč.

Svou činnost soustředil na oblast ochrany lidských práv srbského obyvatelstva v oblasti severního Kosova.

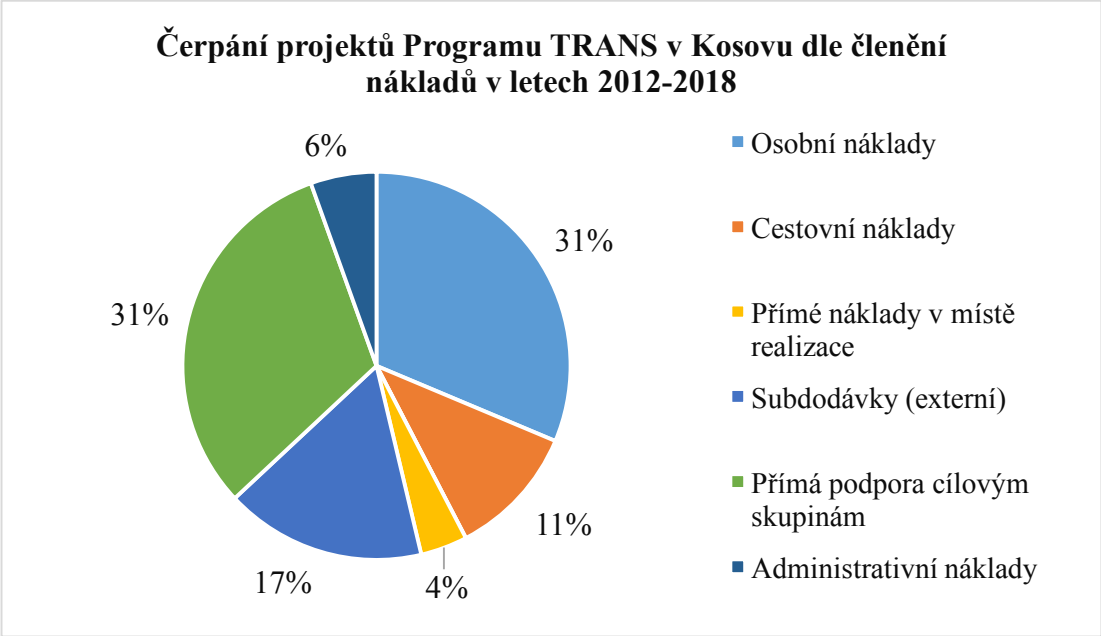
Členové NNO pomohli zajistit financování SOS Centra ze strany obecních úřadů, jež pomáhá migrujícím obyvatelům v informování o jejich dostupných právech v Kosovou a rovněž přispěli k vytvoření jeho Akčního plánu. Pozitivně hodnoceným efektem projektu je poskytnutí informací ohledně komunikace s veřejnými orgány zhruba sedmi tisícům navrátilců v severním Kosovu.

[105] EUROPEUM, z. s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019.

[106] TRANSPARENCY INTERNATIONAL, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019.

V roce 2018 se konaly dva semináře pro dvacet devět úředníků a členů institucí, jejichž tématem bylo především mezinárodní právo.

Z dotace bylo financováno množství propagačních materiálů. [107]

Graf 11: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Kosovu mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Na základě návrhu harmonogramu projektu *Monitoring voleb v Kosovu - Nástroj pro zvýšení transparentnosti politických stran v Kovosu* měly být finanční prostředky nejprve určeny pouze na úhradu zajištění kontroly voleb do místních zastupitelstev. Z původní, nepozměněné výše dotace, se však následně hradily i předčasné volby do parlamentu Kosova. Vyvstává proto otázka, zda nevzniká při rozhodování o výši dotací příliš velká finanční rezerva, která motivuje realizátory projektu nakládat s prostředky hospodárně pouze v případě nutných okolností. Přehled nákladů je uveden v tabulce č. 6, v příloze č. 2 této práce.

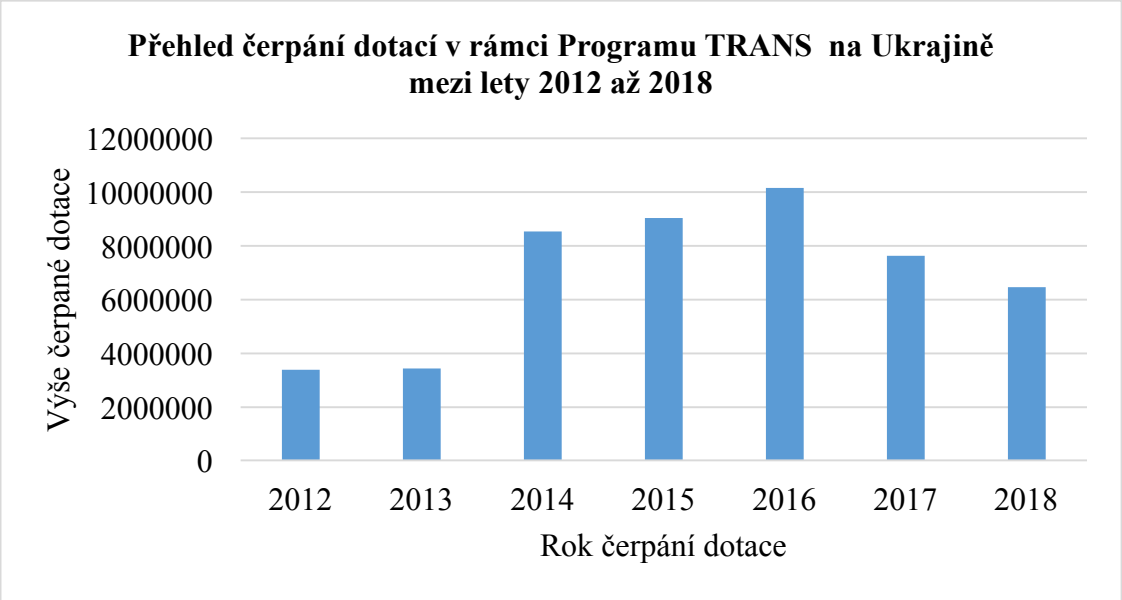
Z grafu č. 11 lze vyčíst, že výše *Osobních nákladů* se i v tomto případě blíží výši finančních prostředků alokovaných na samotných účel projektu. Shledávám tento stav jako nežádoucí a neefektivní.

[107] CHARITA ČR, c.p.o. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019.

7.1.5 Projekty realizované na Ukrajině

Od roku 2014, kdy MZV ČR zareagovalo na problémy vzniklé důsledkem probíhající ukrajinské krize, objem finančních dotací i samotný počet realizovaných transformačních projektů na Ukrajině skokově vzrostl. Mezi lety 2012 až 2018 byly na Ukrajinu alokovány prostředky v celkové výši 48 620 899 Kč.

Dotace byly použity především na boj proti korupčním praktikám a výskytu desinformací v mediálním prostoru. Přehled dotací je uveden v tabulce č. 7, v příloze č. 1 této práce.

Graf 12: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS na Ukrajině mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, vlastní zpracování

Transformační projekt nazývající se *Silný protikorupční watch-dog na Ukrajině,* realizovaný v roce 2012 prostřednictvím NNO *Transparency International Česká republika,* měl za cíl zřídit své pobočky na území Ukrajiny. Projekt získal dotaci ve výši 725 974 Kč. Svou aktivitu organizace zaměřila na zvýšení informování široké veřejnosti o případech korupce prostřednictvím nezávislých médií. Rovněž napomohla fungování NNO *TORO*, která pobízí společnost k participaci na potírání korupce.

Hlavní oblastí zaměření projektu byly v roce 2012 veřejné zakázky a zajištění průhlednosti jejich financování.

Projekt podpořil využívání e-governmentu za účelem poskytnutí elektronicky dostupných informací o veřejných zakázkách, což bylo projednáváno na konferenci *Informační společnost a státní moc*. Výsledkem aktivit bylo vydání dokumentu *Minimální standardy pro veřejné zakázky v obcích*, kterému předcházelo množství cest českých expertů na Ukrajinu. Účelem studijní cesty do České republiky, které se zúčastnili tři členové NNO *TORO*, byla debata ohledně výše uvedeného dokumentu. Významným aktérem v zajištění protikorupčních mechanismů jsou orgány veřejné správy, které se zúčastnily k tomuto tématu uspořádaných workshopů.[108]

Alternativní vzdělávání pro učitele Krymu a Ukrajiny byl projektem NNO *Asociace pro mezinárodní otázky* podpořeným částkou za období let 2012 až 2018 ve výši 9 750 082 Kč. Zabýval se předáváním vzdělávacích metod lokálním učitelům, kteří získané poznatky předávali dále svým žákům a studentům a rozvíjeli tak jejich kritické myšlení. Realizátoři také pomáhali prosazovat rovný přístup dětí ke vzdělání a zapojovat do něho děti znevýhodněné.

Část dotace byla alokována na vytvoření publikace *Bariéry inkluze*. Z poskytnutých peněz byly hrazeny také studijní cesty do České republiky, jejichž členové se účastnili přednášek českých expertů.

Výstupem projektu bylo proškolení téměř čtyř stovek ukrajinských učitelů a studentů ohledně metod inkluzivního vzdělávání a předání českých zkušeností. Podmínkou dosažení účelu projektu byla spolupráce se vzdělávacími ukrajinskými zařízeními a státními úředníky, jež česká NNO hodnotí kladně.[109]

Projekt s názvem *Podpora nezávislé žurnalistiky na Ukrajině* realizovala česká organizace *NESEHNUTÍ (Nezávislé sociálně ekologické hnutí)*, která na něj získala v roce 2014 dotaci ve výši 998 520 Kč. Svou činnost směřovala na zvýšení kapacity nezávislých médií se zaměřením na region Doněck. Výstupem byly mimo jiné dva semináře se zástupci nově vznikajících médií.[110]

Projekt *Posílení bezpečnosti nezávislých novinářů a aktivistů na Krymu a Donbasu a podpora šíření informací z krizových oblastí Ukrajiny* realizovaný prostřednictvím NNO *EUROPEUM* mezi lety 2014 až 2017 získal dotaci ve výši

[108] TRANSPARENCY INTERNATIONAL, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

[109] ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY, z.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

[110] NESEHNUTÍ, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

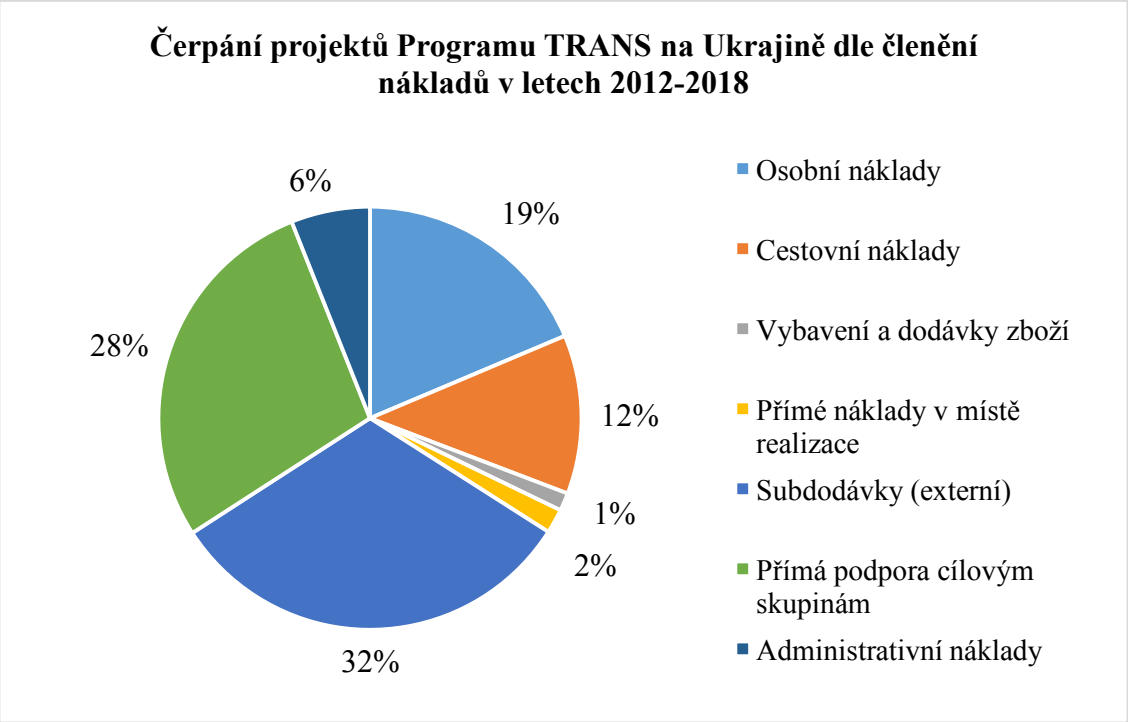
3 809 986 Kč. Organizátoři projektu se zaměřili na vyškolení ukrajinských novinářů. Bylo pro ně uspořádáno školení s názvem *Kyberbezpečnost v době informační války* a *Specifika novinářské práce a standardů v době hybridní války*, které mělo žurnalisty naučit metodám informování z válečného konfliktu. Pozornost realizátorů byla soustředěna i na téma ruského mediálního práva a ochrany lidských práv ukrajinských novinářů a aktivistů na Krymu. Zmíněny byly především témata svobody slova a s tím spojené případy zadržování novinářů z Ukrajiny na území Krymu a průběhu trestního řízení.

Advokační cesty novinářů činných na Krymu měly v Bruselu zprostředkovat jejich zkušenosti s lokálním vývojem občanské společnosti.

Další cesty ukrajinských novinářů byly učiněny za studijním účelem do České republiky. V Praze se setkali s českými novináři a v neposlední řadě navštívili redakci Rádia Svoboda.

Z přidělených prostředků Programu TRANS byla financována správa webové stránky pokrývající oblast žurnalistiky na Krymu.[111]

[111] EUROPEUM, z. s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

Graf 13: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů na Ukrajině mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Dle výše uvedeného grafu č. 13 je evidentní velký podíl nákladů položky *Subdodávky (externí)*, který dokonce převyšuje částku určenou přímo cílovým skupinám. Zmíněné schéma tak svou neúčelností odporuje veřejným zájmům.

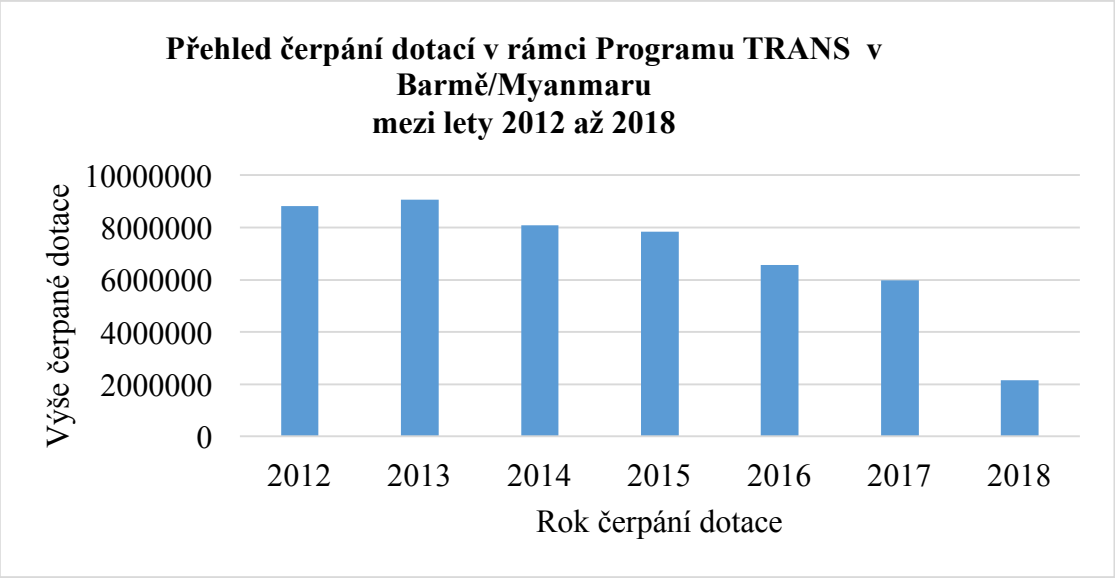
7.2 Projekty Programu TRANS realizované za účelem podpory iniciace procesu transformace

Obsahem další podkapitoly je analýza vybraných projektů realizovaných mezi lety 2012 až 2018 ve skupině zemí, v nichž autoritativní režim, v době vzniku této bakalářské práce, stále přetrvává. Proces transformace buď nebyl započat nebo lze změny směřující k demokratickým hodnotám uvedeným v Koncepci podpory lidských práv a transformační spolupráce shledávat jako zanedbatelné. Mezi teritoria, jež mají vládnoucí režim velmi odlišný od západních kultur, řadíme Barmu/Myanmar, Bělorusko a Kubu.

7.2.1 Projekty realizované v Barmě/Myanmaru

V Barmě/Myanmaru financuje České republika prostřednictvím Programu transformační spolupráce množství dlouhodobých projektů zaměřených především na právní ukotvení lidských práv občanů. Souhrnná výše dotací alokovaná na vybrané projekty v období let 2012 až 2018 činila 20 478 942 Kč. Jejich přehled je uveden v tabulce č. 8 přílohy č. 1.

Postupné snižování výše dotací na projekty realizované v Barmě/Myanmaru si vysvětluji rozdělením celkové částky určené na projekty Programu transformační spolupráce v průběhu let mezi více prioritních zemí. Zároveň v roce 2013 propuklo množství etnicky založených konfliktů a udělené dotace byly ve sledovaném období nejvyšší.

Graf 14: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Barmě/Myanmaru mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, vlastní zpracování

Prvním z analyzovaných projektů je *Podpora občanské společnosti v Barmě na cestě k parlamentním volbám* NNO *Člověk v tísni*, podpořeným mezi lety 2014 až 2015 finanční dotací ve výši 3 800 000 Kč. Účelem projektu bylo rozšířit řady občanských uskupení sdružujících 106 novinářů a občanských aktivistů pocházející z odlišných etnik, jež byli v průběhu projektu školeni ohledně mediálních témat. Výstupem projektu bylo rovněž udělení 29 minigrantů účastníkům školení na rozvíjení jejich aktivit.[112]

Barmské projekty FAMU je označení pro projekt realizovaný mezi lety 2012 až 2016 NNO *AMI - FAMU* s přidělenou dotací ve výši 3 568 187 Kč. Náplní projektu bylo podpoření každoročního filmového festivalu *Wathann*. Výstupem projektu bylo rovněž pořádání kurzu na tvorbu dokumentárního filmu a fikce pro dvanáct účastníků.[113]

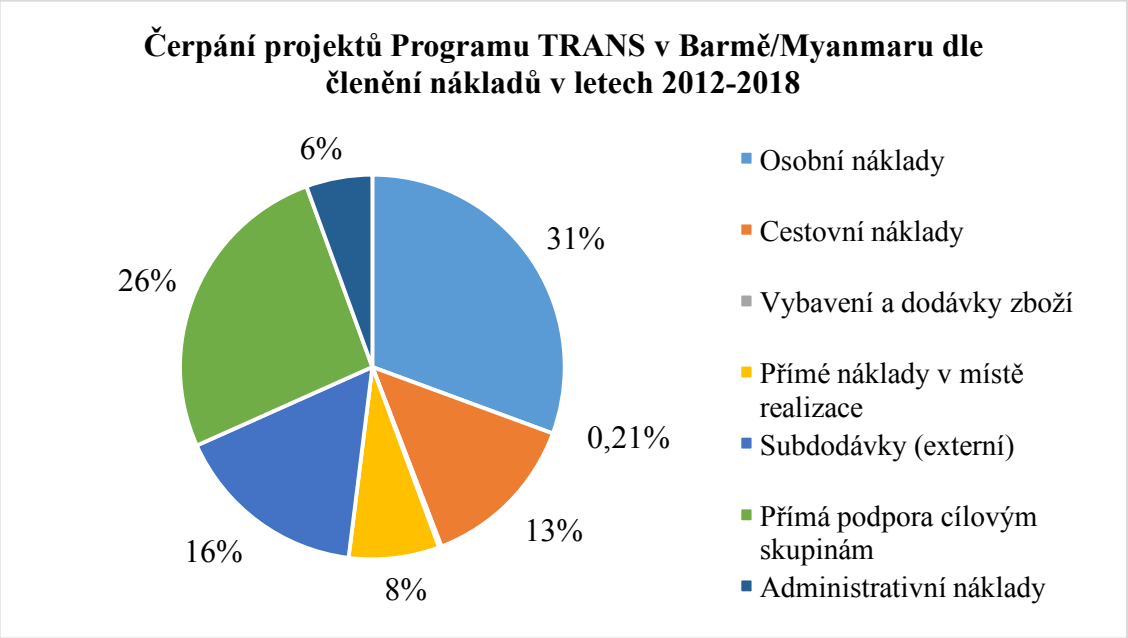
Projekt *Budování právního státu v Barmě* realizovaný mezi lety 2013 až 2018 prostřednictvím NNO *Burma Centre Prague*, získal dotaci ve výši až 10 844 700 Kč. Z částky byly uhrazeny cesty expertů do teritoria, kteří vedli osm workshopů a osm tréninků, jak ze samotného názvu projektu vyplývá, zaměřených na vzdělání

[112] ČLOVĚK V TÍSNI, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

[113] AMI - FAMU. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

a rozvoj dovedností místních právníků v procesu ochrany lidských práv. Účastníkům byly rovněž udělovány mikrogranty na projekty týkajících se tématu.[114]

Mezi roky 2014 až 2016 NNO *ADRA, o.p.s.* uskutečnila projekt na téma *Podpora aktivizace mladých lidí a posílení kapacit komunitních organizací v JV Barmě*. Výše vyčerpaných prostředků dosáhla částky 6 228 130 Kč. Dosaženým cílem bylo zapojení mladých lidí do veřejných záležitostí. K tomuto účelu bylo založeno komunitní centrum, kde je pořádáno množství stáží, školení učitelů a zavedení dalších různorodých komunitních aktivit.[115]

Graf 15: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Barmě/Myanmaru mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Na základě tabulky č. 8 v příloze č. 2 bakalářské práce byl vytvořen výše uvedený graf, z něhož vyplývá, že nejvíce prostředků bylo v rámci vybraných projektů realizovaných v Barmě mezi lety 2012 až 2018 uplatněno na mzdy koordinátorů projektu. Pokud vezmeme v úvahu celkovou výši dotací, jeví se tyto náklady jako

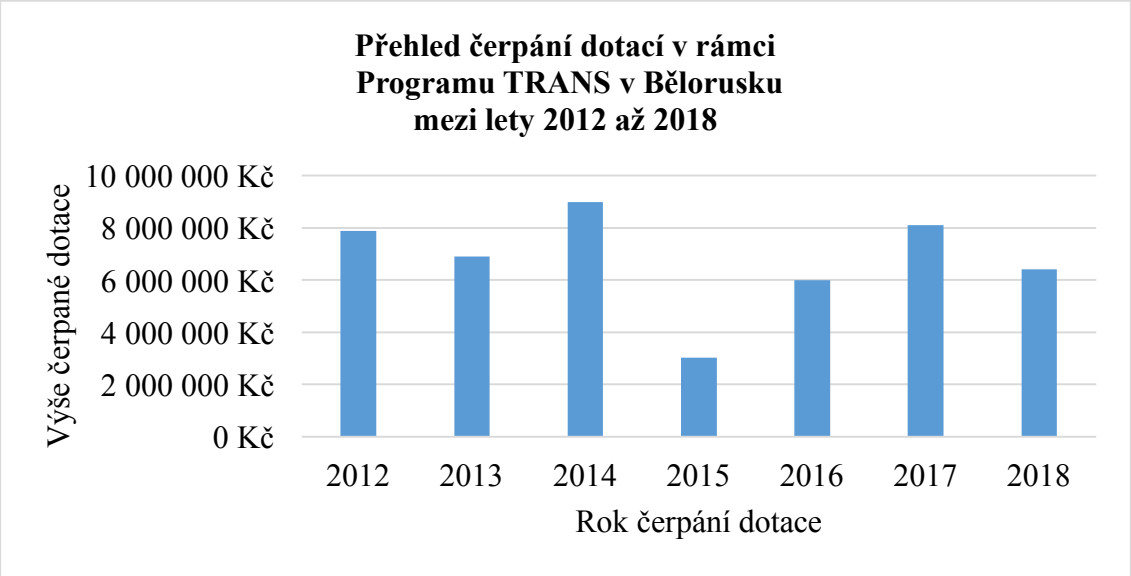
[114] BURMA CENTRE PRAGUE, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019

[115] ADRA, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019

neúměrně vysoké. Finance směřující na podporu cílových skupin tvoří pouhých 26 %. Vhodným řešením by bylo snížení *Administrativních nákladů* a *Subdodávek*.

7.2.2 Projekty realizované v Bělorusku

Mezi lety 2012 až 2018 Česká republika realizovala v Bělorusku transformační projekty, jež jsou předmětem této analýzy, ve výši 37 358 589 Kč. V průběhu let výše dotací značně kolísala v návaznosti na politické události v teritoriu. Nízká výše dotací v roce 2015 mohla mít souvislost se sankčním režimem uvaleným vůči Bělorusku, který byl zaveden jako odpověď na zadržování politických vězňů. Přehled projektů je uveden v tabulce č. 9, která je k dispozici v příloze č. 1.

Graf 16: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Bělorusku mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, vlastní zpracování

Projekt s názvem *Zvyšování angažovanosti občanů v Bělorusku* realizovaný mezi lety 2012 až 2017 získal dotaci ve výši 9 115 423 Kč. Realizátoři NNO *Mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko* zaměřili své aktivity na rozvoj mladé generace občanské společnosti prostřednictvím diskuzní a debatní soutěže. Z prostředků bylo rozděleno 5 minigrantů na projekty týkající se ochrany životního prostředí. V roce 2016 byl z prostředků uhrazen dohled nad kampaněmi prezidentských voleb.[116]

[116] MEZINÁRODNÍ SDRUŽENÍ OBČANSKÉ BĚLORUSKO, z.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019

Mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko jako realizátor projektu *Evropské rádio pro Bělorusko - podpora nezávislého zpravodajství v Bělorusku* v letech 2012 až 2018 získal dotaci ve výši 24 410 822 Kč. Částka byla vynaložena na zajištění fungování rádia sídlícího v Polsku, které usiluje o šíření nezávislých a objektivních zpravodajských informací.[117]

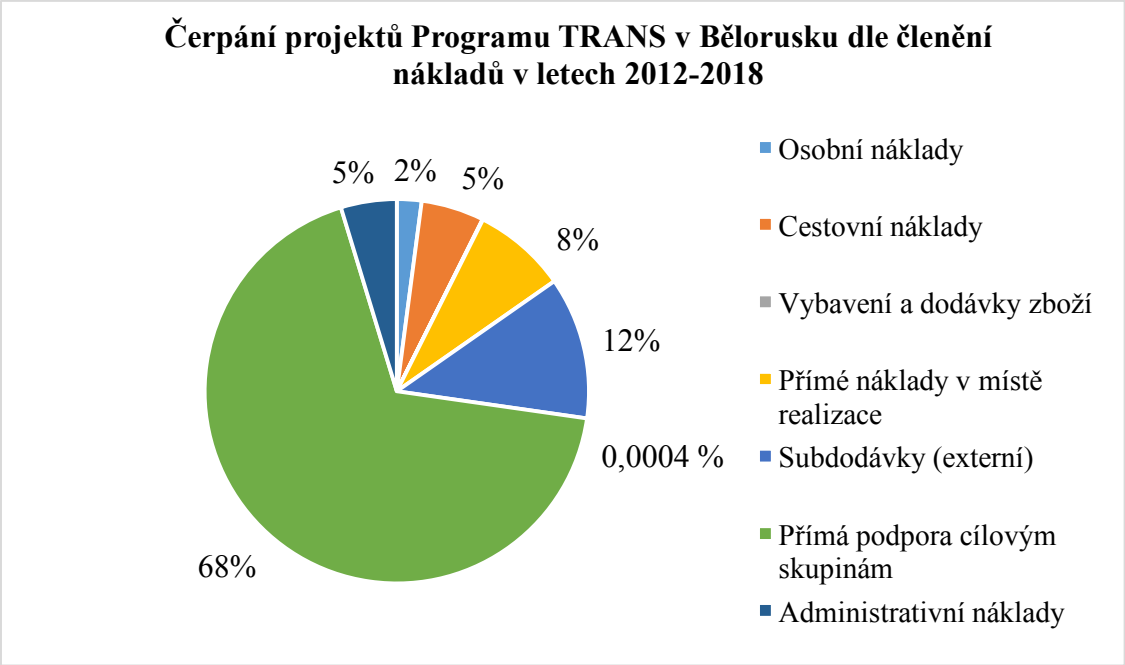
Na projekt realizovaný v období let 2013 až 2016 s názvem *Občanské vzdělávání pro běloruské školy* získala NNO *Asociace pro mezinárodní otázky* dotaci ve výši 4 140 595 Kč. Projekt podporoval vzdělávání mládeže v oblasti mediálních dovedností. Z prostředků bylo financováno osm seminářů a studijní cesty běloruských učitelů do ČR.[118]

V roce 2015 byl zrealizován projekt NNO *Transparency International ČR* na téma *Prosazování protikorupčních mechanismů ve státní správě***.** Výše dotace projektu činila 953 308 Kč. Aktivity směřovaly do oblasti boje s korupcí a vzdělávání zaměstnanců státní správy, kteří byli členy protikorupčních komisí. V rámci projektu se uskutečnil studijní pobyt určený pro šest účastníků vzdělávacích kurzů.[119]

[117] MEZINÁRODNÍ SDRUŽENÍ OBČANSKÉ BĚLORUSKO, z.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019

[118] ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY, z.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019

[119] TRANSPARENCY INTERNATIONAL, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019

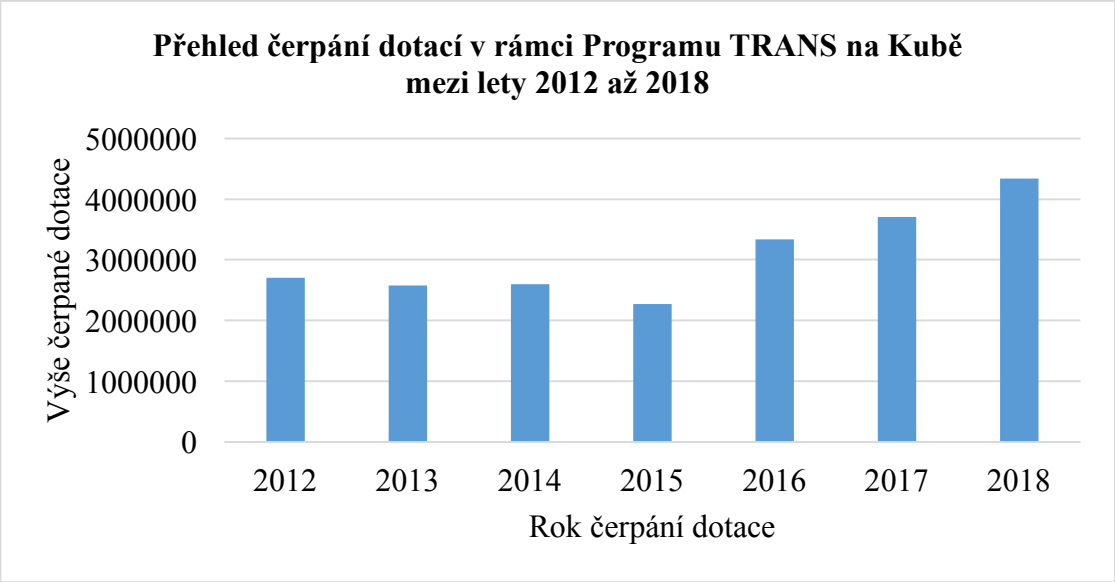
Graf 17: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Bělorusku mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Na grafu č. 17 je znázorněn podíl ve výši 68 % *Přímých podpor cílovým skupinám* na souhrnné částce dotací alokovaných na vybrané projekty. Hodnotu tohoto konkrétního druhu výdajů výrazně ovlivnil projekt *Evropské rádio pro Bělorusko*, jehož realizátoři zahrnuli velké množství nákladů právě pod tento druh. *Osobní náklady* v tomto případě tvoří pouze 2 % z celkové sumy dotací. Přehled s konkrétními částkami nákladů je uveden v tabulce č. 9, v příloze č. 2.

7.2.3 Projekty realizované na Kubě

Mezi roky 2012 až 2018 byly na Kubě realizovány vybrané projekty transformační spolupráce ve výši 25 279 319 Kč. Z grafu č. 18 je zjevné, že v posledních letech výše alokovaných prostředků vykazuje pozitivní trend. Seznam projektů, které jsou předmětem analýzy, je v tabulce č. 10, v příloze č. 1.

Graf 18: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS na Kubě mezi lety 2012 až 2018)

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, vlastní zpracování

Projekt *Podpora transformace občanské společnosti na Kub*ě realizovaný v letech 2012 až 2015 prostřednictvím NNO *Člověk v tísni, o.p.s.,* byl dotován částkou 6 520 223 Kč. Účelem projektu, který byl v jeho závěru splněn, byla podpora čtyřiceti tří lokálních aktivistů a novinářů v podobě udělení mikrograntů. Prostředky byly vynaloženy také na zajištění cestovních nákladů kubánských aktivistů v rámci tří advokačních cest do evropských měst a školení v ČR.[120]

NNO *Libri Prohibiti* realizovala v letech 2012 až 2018 projekt s názvem *InCUBAdora*. Rozpočet projektu činil 8 491 317 Kč. Vzhledem k nedostatku kvalitní literatury v kubánských knihovnách se projekt zaměřil na jejich financování a podporu komunitních uskupení či galerií. Výstupem projektu bylo v neposlední řadě udělení mikrograntů a uspořádání literární soutěže.[121]

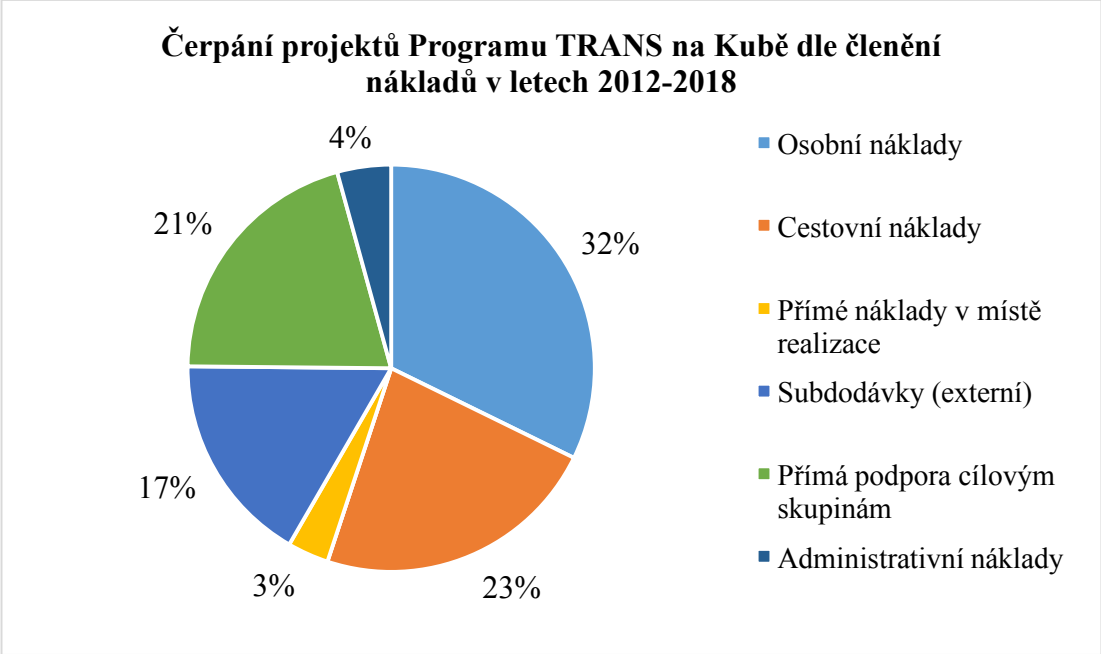
Projekt *Podpora institucionalizace občanských organizací pomocí kubánského think tanku* získala v letech 2016 až 2018 prostřednictvím NNO *Člověk v tísni, o.p.s.* dotaci ve výši 6 665 368 Kč. Cílem projektu byla podpora lokálních aktivistů skrze

[120] ČLOVĚK V TÍSNI, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019

[121] LIBRI PROHIBITI, z.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019

jejich školení a udělení dvaceti mikrograntů. Oblasti podpory se týkaly témat ochrany životního prostředí a privatizace majetku.[122]

Paměť kubánského národa – transformace společnosti ke skutečné svobodě je projektem realizovaným NNO *Post Bellum*, na jehož rozpočet bylo alokováno 3 605 289 Kč. Náplní projektu bylo zachycení životních příběhů kubánských aktivistů a disidentů pomocí dokumentárního filmu.[123]

Graf 19: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů na Kubě mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Nejvýznamnější podíl nákladů vyčerpaných na vybrané projekty na Kubě tvoří *Osobní náklady*. *Administrativní náklady* činí až 17 % z celkové dotace, což může být důsledkem realizace projektů v zemích s autoritativním režimem a s tím spojenými perzekucemi.

[122]ČLOVĚK V TÍSNI,, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019

[123] POST BELLUM, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019

7.3 Lokální transformační projekty Programu TRANS

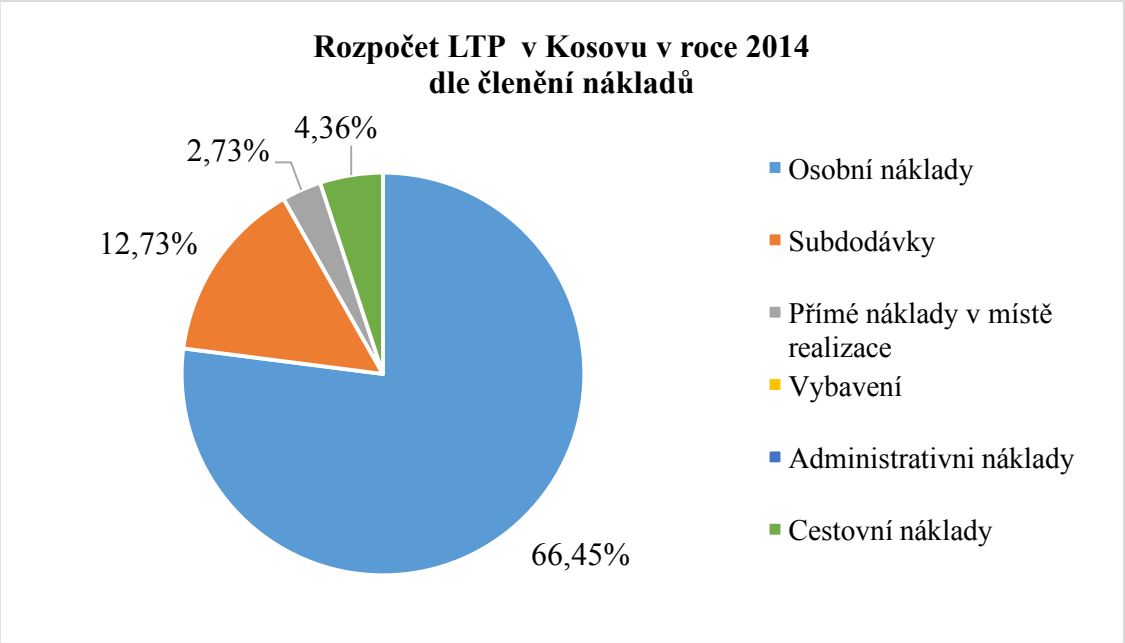
V předchozí kapitole byly hodnoceny projekty transformační spolupráce, kterých je ročně realizováno kolem čtyřiceti a jejichž délka trvání činí přibližně okolo jednoho až čtyř let. Výše přidělené dotace se většinou pohybuje okolo milionu korun na jednotlivý rok trvání projektu. Alternativou k těmto projektům jsou tzv. Lokální transformační projekty (zkratka LTP), jež jsou předmětem této kapitoly a na jejichž realizaci dohlíží nikoliv zaměstnanci odboru Lidských práv a transformační politiky na MZV ČR v Praze, ale vyslaní zaměstnanci MZV ČR působící na jednotlivých zastupitelských úřadech v zahraničí. Rozdíl je rovněž ve výši přiděleného rozpočtu, jež se pohybuje většinou v řádech statisíců korun. Také délka trvání LTP je kratší a počet samotných projektů uskutečněných v prioritních zemích je nižší, pohybující se dosud v řádech jednotek. Rozsah projektů je zaměřen pouze na lokální oblasti. S postupem času a nárůstem výše přiděleného rozpočtu se rok od roku počet všech projektů zvyšuje. Na projekty LTP jsou alokovány prostředky určené na financování Programu transformační spolupráce prostřednictvím zákona o státním rozpočtu České republiky. Zaměstnanci ZÚ ČR v zahraničí doporučí z dostupných lokálních subjektů zaměřených na podporu lidských práv vhodné kandidáty na realizaci jednotlivých LTP, které v konečné fázi odsouhlasí vedoucí pracovník na odboru LPTP na MZV ČR.

7.3.1 Lokální transformační projekty realizované v roce 2014

Jak uvádí tabulka č. 1 v příloze č. 3 bakalářské práce, v roce 2014 byl v rámci Programu transformační spolupráce realizován pouze jeden Lokální transformační projekt v Kosovu s názvem *Podpora občanské společnosti a školení elit v srbských komunitách severního Kosova*, jež trval 5 měsíců. Projekt zajišťoval ZÚ v Prištině ve spolupráci s místní neziskovou organizací.

Cílem projektu bylo zapojit mladou generaci do demokratizačních procesů prostřednictvím několika diskuzí a informací uveřejňovaných v médiích, a tím podpořit občanskou společnost v Kosovu. Rozpočet projektu činil 152 235 Kč. Aktivisté shledali jako velký problém nevzdělanost a negramotnost žen místních národnostních menšin a domácí násilí, které je na nich pácháno. Bylo uspořádáno několik přednášek

a workshopů, které informovaly tyto ženy o jejich právech zakotvených v právním řádu a mezinárodních úmluvách.[124]

Graf 20: Rozpočet LTP dle členění nákladů v roce 2014 (v %)

Zdroj: Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, vlastní zpracování

Výše uvedený graf č. 20 ilustruje způsob, jakým byla dotace rozdělena mezi jednotlivé druhy nákladů. Je z něj patrné, že 66,45 % z dotace bylo vynaloženo na odměny koordinátorů, přednášejících a asistentů projektu. Pod *Subdodávky* ve výši 12,73 % z dotace je zahrnuta publikace naučné brožury a její překlad do dvou cizích jazyků. Občerstvení, dárkové předměty a poplatky za účastníky diskuzí tvoří *Přímé náklady v místě realizace* ve výši 2,73 %.

7.3.2 Lokální transformační projekty realizované v roce 2015

Předmětem této podkapitoly jsou vybrané Lokální transformační projekty realizované v prioritních zemích v roce 2015, jejichž přehled uvádí tabulka č. 2 v příloze č. 3 této bakalářské práce.

První projekt *Komunitní rozvoj prostřednictvím výměn mezi Arménií a Českou republikou* se zaměřil na podporu představitelů vedení obce a vedoucích pracovníků místních NNO v oblasti podpory občanské společnosti. Příkladem jim měla být Česká

[124] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 29. 5. 2019

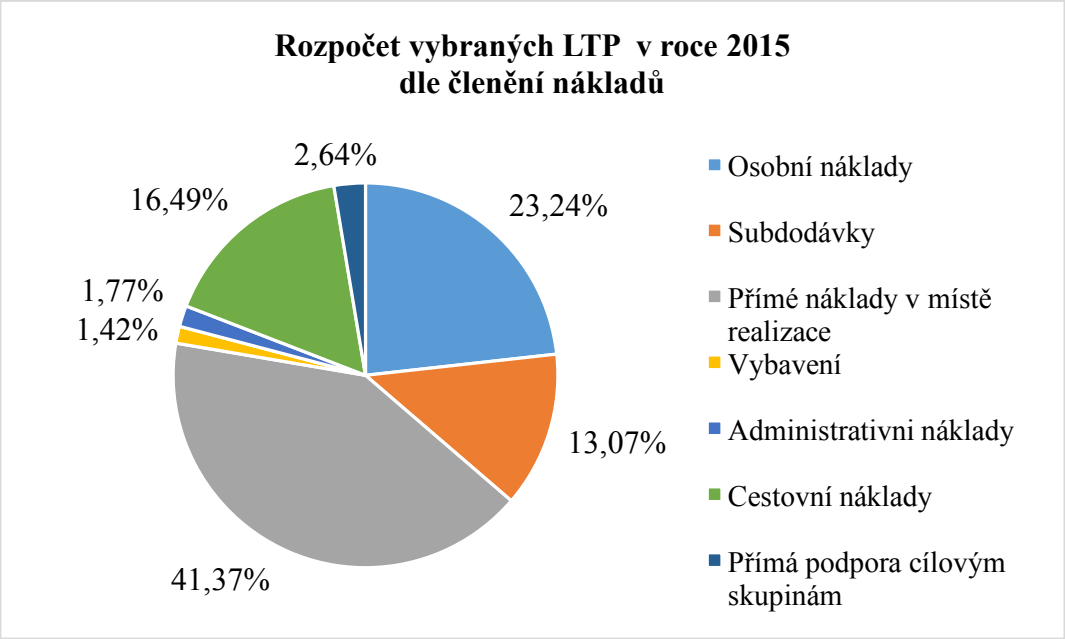
republika, konkrétně zdejší komunikace mezi komunitami a NNO. K tomuto účelu byl uskutečněn pobyt pro sedm Arménů. Cílem bylo také zapojit společnost na podílení se na rozhodování místních orgánů samosprávy. Motivací je pro místní obyvatele dosáhnout tzv. good governance. Vyčleněná částka na projekt činila 299 800 Kč.[125]

Druhý projekt *Podpora rodinných příslušníků padlých politických vězňů v Myanmaru/Barmě* se týkal podpory třiceti bývalých politických vězňů a aktivistů, kteří mají na základě perzekuce zdravotní potíže. Projekt dle plánu pomohl zvýšit životní úroveň jejich rodin, jež byla snížena vlivem zhoršení podmínek uplatnění se na pracovním trhu. Rozpočet projektu činil 160.000,- Kč.[126]

Třetí projekt *Rozvoj mediální výchovy v Bělorusku* ve výši 186 334 Kč bojoval proti šíření údajné propagandy Ruskem. Za tímto účelem byly konány semináře, na kterých bylo v této problematice vzděláno sto padesát pozorovatelů prezidentských voleb, které se v roce 2015 konaly v Bělorusku.[127]

Projekt *Časopis Coexistence* realizovaný na Kubě ve výši 200 000 Kč se zabýval budováním tamní občanské společnosti na základě předávání informací prostřednictvím magazínu tematicky zaměřeného na sociálně-kulturní oblast a rovněž témata, která nejsou dostupná ve veřejných médiích.[128]

[125] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 29. 5. 2019
[126] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 29. 5. 2019
[127] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 29. 5. 2019
[128] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 29. 5. 2019

Graf 21: Rozpočet LTP dle členění nákladů v roce 2015 (v %)

Zdroj: Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2015, vlastní zpracování

Dotace projektů byly v roce 2015 rozděleny především mezi tři hlavní druhy nákladů, a to konkrétně mezi *Přímé náklady v místě realizace*, které zahrnují výdaje na pronájem prostor či kancelářské potřeby. Druhým nejčastěji zastoupeným nákladem jsou *Osobní náklady*, které představují odměny koordinátorů a expertů, jež projekt realizují. Jako *Subdodávky* jsou nazvány překladatelské, technické či doručovací služby.

7.3.3 Lokální transformační projekty realizované v roce 2016

V tabulce č. 3, která je dostupná v příloze č. 3, se nachází seznam vybraných projektů realizovaných v rámci Programu transformační spolupráce v roce 2016, které budou analyzovány v této podkapitole.

MZV ČR v roce 2016 podpořilo Barmu dotací ve výši 300.000 Kč prostřednictvím transformačního projektu *Podpora rozvoje občanské společnosti v oblasti Ayeyarwady/Irrawaddy*. Realizátoři projektu vyvíjeli aktivity v oblasti zásobování místních komunit literaturou určenou ke studijním účelům. Zároveň podpořili míru vzdělanosti obyvatel pomocí přístupu k informačním technologiím a speciálním kurzům, kterými prošlo přibližně pět set lidí ročně. Cílem bylo naučit

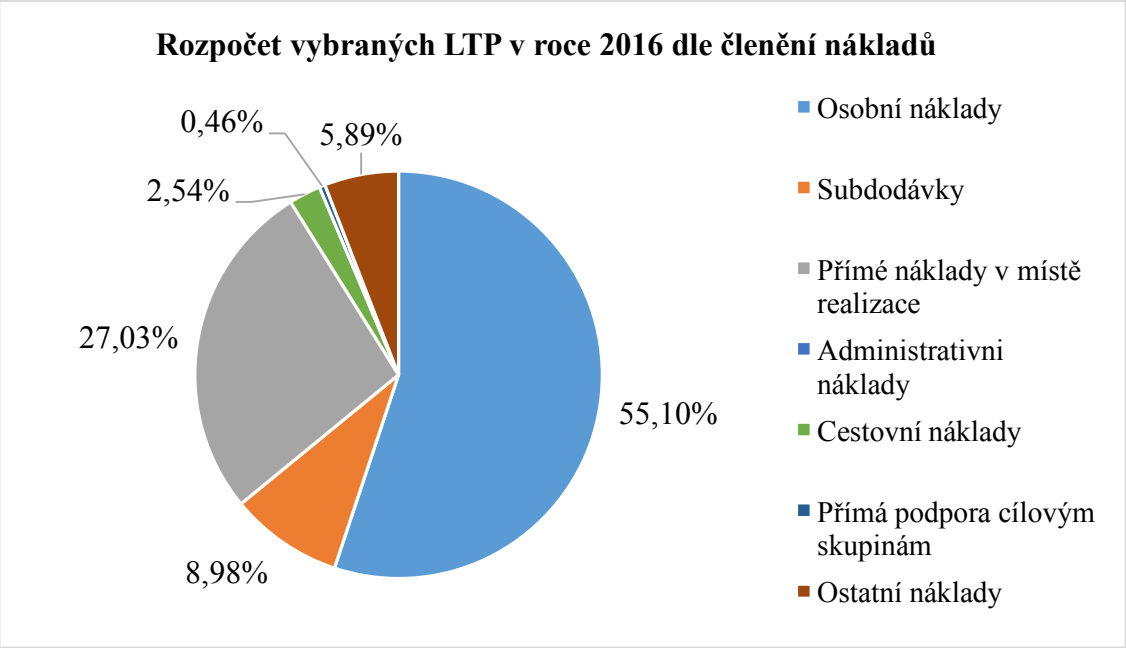
účastníky způsob jak si vyhledat informace na internetu a využívat elektronických služeb veřejné správy.[129]

Druhým projektem byla podpora koncertu *Rock pro život, hudebníci pro zavedení moratoria na trest smrti v Bělorusku* s rozpočtem 165 000 Kč. Dřívější provedená studie zjistila, že veřejnost se o tuto formu trestu nezajímá nebo o ní nemá v právní oblasti dostatek informací. Uskutečněním koncertu se jejich informovanost zvýšila. Zúčastnilo se jej více jak devět set lidí, formou online vysílání byl shlédnut více jak dvěma tisíci sto lidmi a uložený záznam koncertu na webové stránce kanálu YouTube shlédlo dalších přibližně pět set lidí.[130]

V Gruzii byl v roce 2016 zrealizován projekt *Gruzie online* ve výši 320 000 Kč. Zaměřen byl na poskytování objektivních informací zveřejňovaných na internetu rusky mluvícím občanům. Články realizátorů projektu prezentovaly hodnoty západních zemí. Výsledkem sedmi měsíčních aktivit je vydání více než čtrnácti tisíců zpráv a padesáti článků týkajících se politických témat.[131]

Posledním vybraným projektem uskutečněným v Srbsku v roce 2016 bylo *Odstranění diskriminačních praktik, nenávistných projevů a zločinů z nenávisti vůči LGBT občanům v Srbsku - směrem k účinným politikám*, na který byla vyčleněna částka 210 000 Kč. Aktivisté pomáhali osobám LGBT bezplatnou právní podporou a zveřejňováním problematiky na internetu. Výsledkem projektu je také analýza úpravy tohoto tématu v právním řádu a jejich náprava prostřednictvím doporučení.[132]

[129] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019
[130] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019
[131] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019
[132] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019

Graf 22: Rozpočet LTP dle členění nákladů v roce 2016 (v %)

Zdroj: Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2016, vlastní zpracování

Z grafu č. 22 je patrné, že více než polovina dotací byla uplatněna na odměny koordinátorů, expertů, výzkumných pracovníků a účetních projektu. Dalším velkým výdajem ve výši 27,03 % byly *Přímé náklady v místě realizace*, kdy se jednalo hlavně o úhradu pronájmu prostor a pořízení kancelářských potřeb.

7.3.4 Lokální transformační projekty realizované v roce 2017

Z projektů realizovaných v roce 2017 byly vybrány čtyři LTP, jejichž přehled je dostupný v tabulce č. 4 přílohy č. 3 bakalářské práce.

Prvním z těchto analyzovaných projektů je *Podpora rozvoje občanské společnosti ve státě Kachin* v Barmě. Projekt byl dotován částkou 199 994 Kč a zabýval se podporou vzdělání občanské společnosti prostřednictvím umožnění jejího přístupu k literatuře. Výsledkem bylo vytvoření mobilní knihovny a komunitního centra, kde jsou vyučovány dovednosti v oblasti informačních technologií.[133]

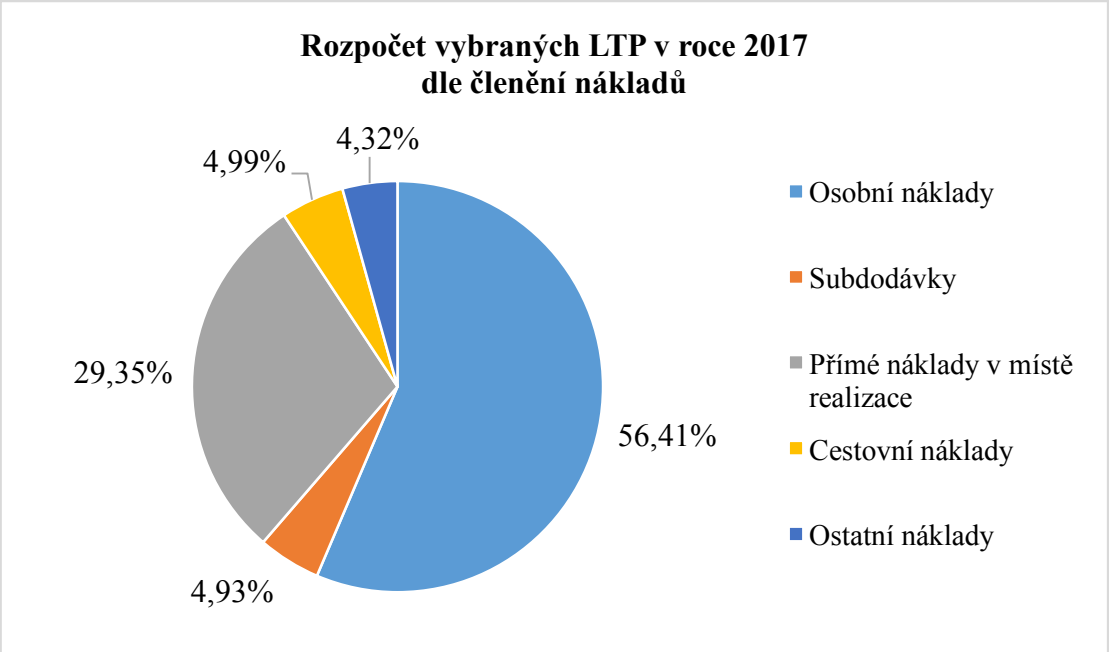
V Gruzii byl uskutečněn projekt *Podpora zapojení etnických menšin do procesu veřejného rozhodování*, dotovaný ve výši 199 800 Kč. Aktivisté podpořili zapojení občanské společnosti do rozhodování ve věcech veřejných, které jsou v pravomoci místních samospráv, se zaměřením na národnostní menšiny a ženy. Hlavním cílem bylo

[133] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019

zvýšit návštěvnost a informovanost voličů na komunálních volbách konajících se v roce 2017.[134]

Informační služba informačního a právního centra Apriori je projektem realizovaným v Moldavsku s přiděleným rozpočtem ve výši 376 380 Kč. Náplní projektu bylo uveřejňování článků na internetu samotnými občany Moldavska, jež se nesetkalo s původně očekávaným zájmem. Výsledkem přesto nakonec bylo sto osmnáct vydaných článků týkajících se politického tématu.[135]

Přínos projektu na Ukrajině s názvem *Centrum zajištění akademické kvality na Národní univerzitě Kyjevsko-mohylaské akademie (KMA),* dotovaným ve výši 300 000 Kč, tkvěl v podpoře univerzitního vzdělání prostřednictvím kontroly jeho kvality. Kontrola se soustředila na problémy plagiátorství a korupci ve vzdělání. Konkrétním výstupem projektu bylo vytvoření zpětného elektronického hodnocení předmětů studenty univerzity.[136]

Graf 23: Rozpočet LTP dle členění nákladů v roce 2017 (v %)

Zdroj: Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2017, vlastní zpracování

Rozpočet projektů v roce 2017, tak jako v předchozích případech, byl z velké části uplatněn na zajištění odměn realizátorů projektů ve výši 56,41 % z celkových

[134] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019
[135] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019
[136] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019

dotací. Další objemnou položku tvořily *Přímé náklady v místě realizace*, které pokrývaly nákup materiálu a vybavení určeného k aktivitám spojených s projektem.

7.3.5 Lokální transformační projekty realizované v roce 2018

Seznam LTP realizovaných v roce 2018 v celkové částce 1 036 502 Kč je uveden v tabulce č. 23, jež je přílohou č.3 této práce.

V roce 2018 v Arménii proběhl projekt *Jsme nepřemožitelní* s rozpočtem ve výši 208 482 Kč, jež byl zaměřen na podporu svobody veřejného projevu na sociálních sítích. Podpořil novináře a aktivisty v oblasti zveřejňování alternativního obsahu odlišného od zpráv ovlivňovaných současnou vládou. Důvodem byla vysoká míra korupce ve státní správě. Výsledkem bylo vytvoření dvaceti videí a dvaceti článků vyobrazujících nové hrdiny ochránců lidských práv. Z dotace bylo uhrazeno *Fórum pro lidská práva*, kde se obránci lidských práv sešli diskutovat o problémech doprovázející utváření obsahu v médiích.[137]

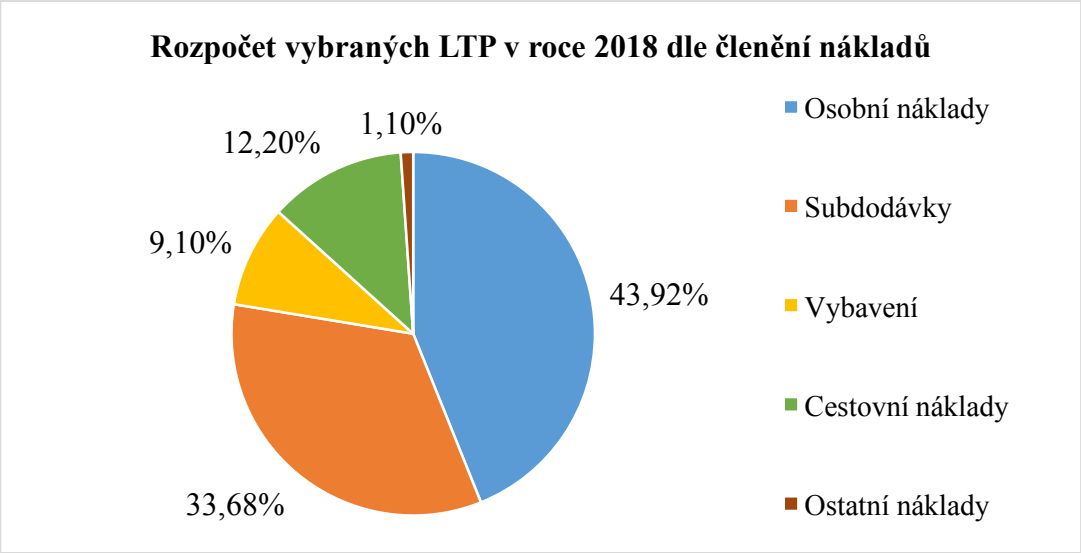
Zvýšená účast mládeže na ochraně životního prostředí je název projektu realizovaného v Gruzii v roce 2018. Výše udělené dotace činila 348 000 Kč. Smyslem projektu bylo prostřednictvím komunitních uskupení předávat informace a podporovat aktivity, které měly pozitivní dopad na ochranu životního prostředí a lokální rozvoj.[138]

V Moldavsku proběhl projekt *Zvýšení kapacit policie a podpora institucionálním změnám a lidských práv předběžně zadržených osob* financovaný zdroji ve výši 298 233 Kč za účelem přenesení českých zkušeností z oblasti pozice veřejného ochránce práv na účastníky kurzu, moldavské policejní důstojníky. Aktivity byly realizovány prostřednictvím studijní cesty moldavské strany do ČR a množství tematických diskuzí.[139]

Projekt *Studenti v roli obecních radní* byl realizován v Bosně a Hercegovině díky udělené dotaci ve výši 181 785 Kč. Podstatou projektu bylo uspořádání simulačních her, během kterých se řešily záležitosti na úrovni místní samosprávy pro více jak dvě stě studentů ve spolupráci se dvaceti sedmi zástupci obecních úřadů. Stěžejní efekt tkvěl v informování studentů o jejich kompetencích a motivaci

[137] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019
[138] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019
[139] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019

k participaci na rozhodování věcích veřejných i přes negativní vlivy v podobě korupce.[140]

Graf 24: Rozpočet LTP dle členění nákladů v roce 2018 (v %)

Zdroj: Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, vlastní zpracování

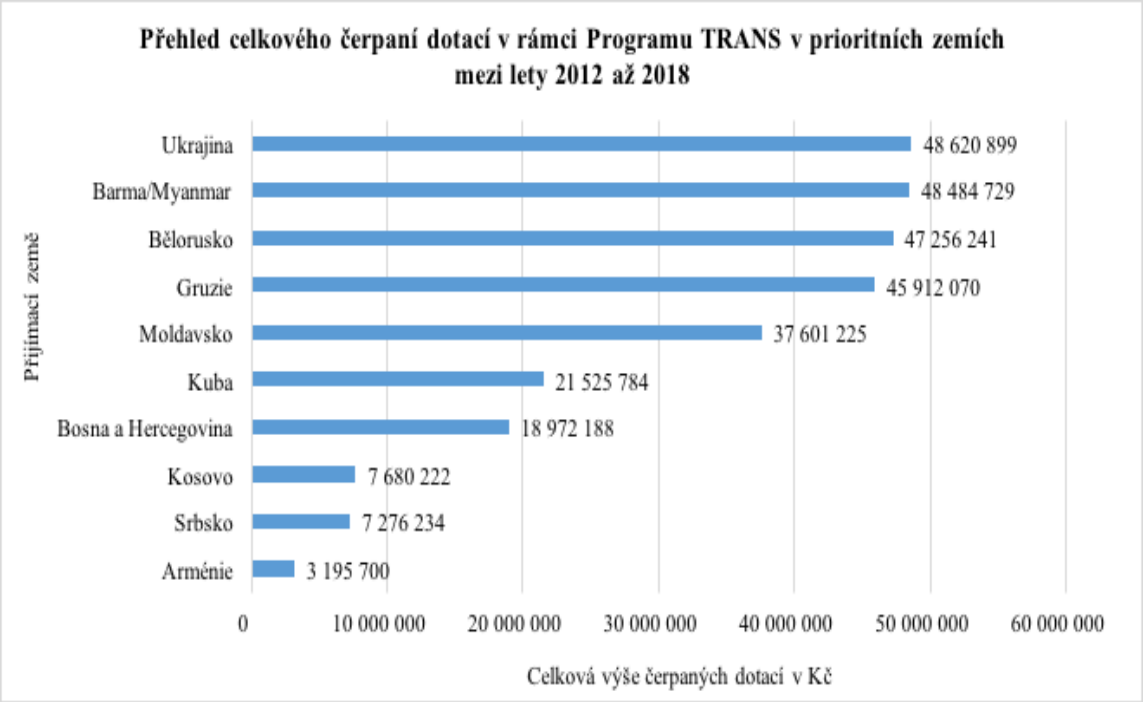
Z grafu č. 24 je patrné, že více jak 77 % dotace bylo spotřebováno na *Subdodávky* a *Osobní náklady*. Rovněž zbylá část dotace byla čerpána zjevně neúčelně.

7.4 Komparace projektů transformační spolupráce a Lokálních transformačních projektů dle technických kritérií

Transformační projekty i LTP jsou uplatňované ke stejným účelům, a to k naplňování cílů stanovených v Programu transformační spolupráce. Rovněž metody dosahování záměrů jsou identické. V čerpání rozpočtu dle jednotlivých nákladů nebyly shledány významné rozdíly. Rozdílné jsou však celkové výše dotací, jež jsou na oba typy projektů alokovány. Na základě většího rozsahu projektu a jeho délky jsou transformační projekty dotovány vyššími částkami. Mohou díky této skutečnosti proniknout do hlubších struktur a dosáhnout významnější změn. Naopak LTP hrají v rámci transformační spolupráce pouze doplňkovou roli. Vzhledem k snadnější

[140] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019

a rychlejší administraci LTP prostřednictvím ZÚ ČR, působících přímo v místě realizace, mohou flexibilně reagovat na politické události v prioritních zemích. S tím souvisí výhoda nezprostředkovaného vyhodnocení politické situace pracovníky ZÚ ČR osobně v teritoriu a případného dozorování realizace projektů. Uplatnění zmíněné výhody shledávám především v možnosti dohlížet na výběr subdodavatelů služeb a materiálu. Náklady na externí dodávky činily u většiny projektů téměř poloviční podíl z celkových výdajů prostředků. Jednalo se například o zajištění ubytování, pronájem prostor, tiskové služby, dodávky materiálů, nákup elektroniky či využívání účetních služeb pro účely projektu. Jak jsem zjistila v rámci rozhovoru s pracovnicí nevládní neziskové organizace (viz příloha č. 4 bakalářské práce), současná praxe tkví ve výběru subdodavatele na základě předchozí známosti a pozitivních či negativních zkušeností. Tento způsob výběru subdodavatelů se nevylučuje se zárukou efektivnosti, ale ani jí nijak nezaručuje.

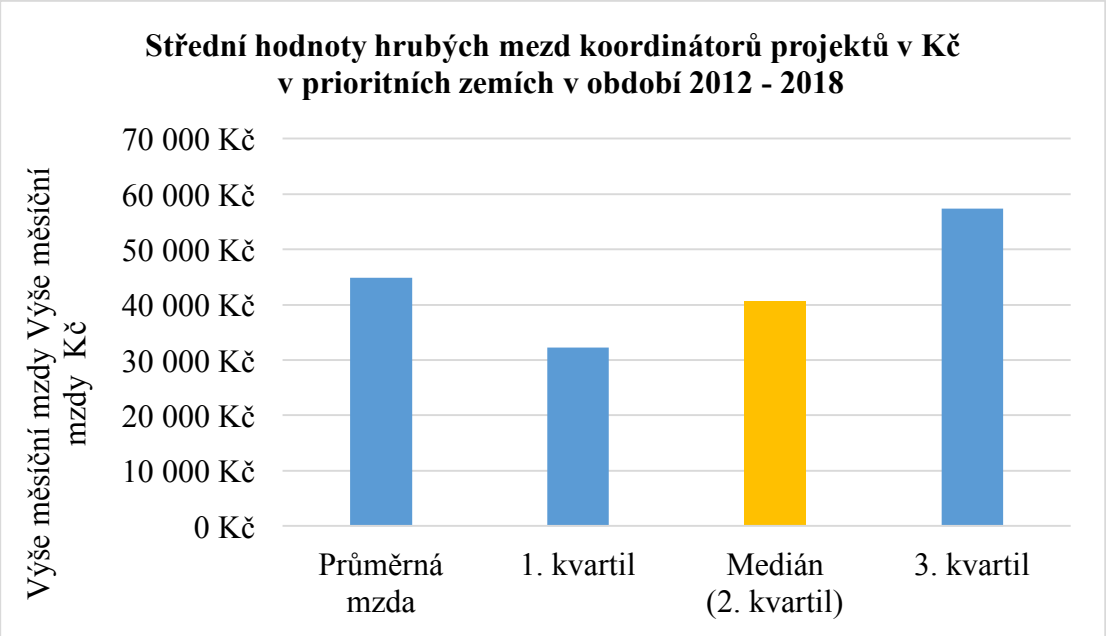
Graf 25: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v prioritních zemích mezi lety 2012 až 2018

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, vlastní zpracování

Z výše uvedeného grafu č. 25 vyplývá, že největší objem veřejných prostředků určených na Program transformační spolupráce České republiky byl ve sledovaném období alokován na projekty realizované na Ukrajině a v Barmě/Myanmaru. Důvodem

je jejich velmi nestabilní politicko-ekonomická situace. Spolu s Běloruskem, Gruzií a Moldavskem se potýkají s vysokou mírou korupce ve státní správě.

V průběhu období let 2012 - 2018 bylo zaznamenáno zvýšení počtu realizovaných projektů v prioritních zemích. S tím se pojí negativní důsledek narůstání byrokratického aparátů a dodatečných nákladů na administraci projektů.

Graf 26: Střední hodnoty hrubých měsíčních mezd koordinátorů vybraných transformačních projektů realizovaných v období let 2012 - 2018 (v Kč)

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v mezi lety 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Druhou největší položku projektů tvořily *Osobní náklady*, které představovaly odměny realizátorů projektů. Délka realizace projektů se lišila, a s tím se lišily i délky úvazků jednotlivých koordinátorů. Pro účely výpočtu středních hodnot mezd byly všechny odměny přepočítány na výši měsíční hrubé mzdy. Po přepočtu tak průměrná hrubá mzda za roky 2012 až 2018 činí přibližně 44 881 Kč, čímž je větší než hodnota průměrné mzdy v České republice za stejné období. Medián mezd činí 40 600 Kč. Vzhledem k tomu, že někteří koordinátoři řídili projekt dálkovou formou, a nebyli tak přímo vystaveni rizikovým podmínkám, považuji mzdy realizátorů za nepřiměřené, neodpovídající žádoucím zásadám v oblasti nakládání s veřejnými prostředky, jako jsou hospodárnost a účelnost. Příjem realizátorů projektů by dle mého pohledu měl být pouze symbolický a především financovaný ze zdrojů soukromých donorů.

Závěr

Otázka ochrany lidských práv a demokratických hodnot v současné době nabývá na významu politickém i ekonomickém. Množství konfliktů založených na národnostních odlišnostech spolu s přetrváváním nedemokratických režimů či jejich pozůstatků ve formě hospodářské nestability a sociálních disparit zdůrazňuje potřebnost projevů solidárnosti v podobě transformační spolupráce.

Na druhou stranu skeptický pohled veřejnosti doprovázený nedůvěrou vůči aktivitám nestátních neziskových organizací se týká často jejich hospodaření. Komplexní zhodnocení dosavadních výsledků projektů Programu transformační spolupráce nabídlo prostor k dotvoření názoru čtenáře na problematiku nakládání nestátních neziskových organizací s veřejnými prostředky a tato analýza by rovněž mohla v budoucnosti přispět k dosahování cílů transformační politiky efektivnější cestou.

Částečně sdílím názor A. Przeworského, jež ospravedlňuje aplikování transformační politiky v posttotalitních zemích nutností zabránit navrácení nedemokratického režimu k moci. Udržování mezinárodního míru je dle mého pohledu ekonomicky výhodný stav, jak z důvodu umožnění zahraničního obchodu, tak ušetření nákladů, které by musely být vynaloženy v případě válečného konfliktu.

Základním předpokladem k udržení mezinárodního míru i míru uvnitř jednotlivých států je eliminace prvků politických režimů, které potlačují lidská práva občanské společnosti a jejich menšin. Je třeba si však uvědomit, že uskutečňování transformační politiky v druhých zemích je v rozporu s vlastními principy. Každý národ má, jak uvádí J. Wolff (2010, str. 7-8), právo na sebeurčení a vyvíjení aktivit ovlivňující politické procesy v zemi či jejich podpora je z jistého pohledu zásahem do integrity konkrétního státu.

Od roku 2004 je na účel podpory demokratického režimu v prioritních zemích prostřednictvím Programu transformační spolupráce každoročně vyčleněna finanční částka v řádech desítek milionů korun. Dle teoretických konceptů J. Wolffa a I. Wurma je jednou z možností hodnocení porovnání nákladů na podporu občanské společnosti v přijímací zemi a užitku vyplývajícího z aktivní politiky pro Českou republiku. Největší přínosy transformační spolupráce nejenom pro Českou republiku, ale z globálního pohledu jsem shledala v oblasti ochrany životního prostředí. Klíčový k eliminaci emisí je předpoklad, že všechny země budou postupovat koordinovaně.

Rovněž dotace směřující do vzdělání považuji za smysluplné, které ve výsledku můžou přispět k ekonomickému růstu a demokratizaci poměrů v teritoriu.

Na základě charakteristiky prioritních zemí pomocí makroekonomických dat v teoretické části práce bylo zjištěno, že jejich ekonomiky, až na výjimky, vykazují v určitých oblastech podobné znaky. Například dlouhodobě nízká úroveň HDP nebo naopak pozitivní jev ve formě nízké výše státního dluhu vůči zahraničí v porovnání se západními zeměmi. Lze tedy říci, že výsledky postupných modifikací ekonomik směrem k tržnímu modelu jsou ne zcela jednoznačné.

Za účelem přilákání zahraničních investic směřujících do země je třeba uvolnit bariéry mezinárodního obchodu, mezi něž kromě zrušení cel patří hlavně institut vlastnických práv a jejich právní vymahatelnost. Příliv investic by měl pro místní ekonomiku zásadní vliv na její růst a rovněž pozitivní dopad na objem celosvětové výroby a užitku díky uplatnění teorie komparativních výhod jednotlivých zemí. Z tohoto důvodu projekty zaměřené na podporu investičních pobídek v prioritních zemích patří mezi významný bod transformační politiky, z něhož budou profitovat nejen příjemci dotací.

Z hlediska nákladů vynaložených na realizaci transformačních projektů jsem analyzovala projekty transformační spolupráce a Lokální transformační projekty separátně. Porovnáním jednotlivých položek v tabulkách a jejich sledováním v časové řadě lze učinit následující závěry:

Hodnotíme-li jako kritérium účelnosti vynaložených finančních prostředků podíl ukazatele *Přímá podpora cílovým skupinám* v dané transformační zemi k ukazateli *Celkové náklady*, potom se v některých zemích setkáváme s poměrně nízkou efektivitou. U některých NNO se finance vynaložené přímo cílovým skupinám pohybovaly na méně než čtvrtině z celkové sumy nákladů. Většina finančních prostředků byla v takovýchto případech spotřebována na *Osobní náklady, Subdodavatele (externí), Cestovné* aj. Ačkoliv byly cíle u většiny projektů naplněny dle očekávání, domnívám se, že by měl být poměr vynaložených financí na účel projektu a nákladů vynaložených na splnění účelu projektu zcela opačný.

V potaz je třeba brát i skutečnost, že v průběhu realizace projektu není ojedinělým jevem hospodaření NNO s deficitním rozpočtem. Realizátor projektu tak může žádat o jeho navýšení až do výše 15 % z celkové sumy původní dotace. Možnost dodatečného navýšení rozpočtu projektu v průběhu jeho realizace považuji za demotivující element při hospodárném nakládání se zdroji.

J. Fibírová uvádí dva způsoby dosažení hospodárnosti. Úsporností v případě minimalizování nákladů a zachování objemu a struktury výkonů nebo výtěžností, která spočívá ve zvyšování objemu výkonů při konstantním vynaložení ekonomických zdrojů.[141]

V souladu s naplněním zásad hospodárnosti a účelnosti v průběhu čerpání veřejných prostředků navrhuji užití následujících kontrolních mechanismů.

Prvním takovým mechanismem by bylo využívání institutu veřejné soutěže při výběru subdodavatele služeb či materiálu, kterou by administrativně zpracoval zaměstnanec ZÚ ČR v zahraničí. Aktuální právní úprava veřejných zakázek nabízí několik způsobů zadávacího řízení, které mohou vyhovovat specifikům transformačních projektů. Opatření by mělo především zajistit snížení nákladů projektu, a tím dosáhnout efektivity a účelnosti. Problémem v zemích s vysokou mírou korupce je existující riziko zneužití dotací třetí stranou. Veřejná soutěž by tak mohla riziko významně snížit monitorováním zakázek a v případě potřeby i možností zpětného přezkoumání.

Další nedostatek jsem shledala v oblasti závěrečného vyúčtování, které jsou NNO povinné zasílat MZV ČR na konci kalendářního roku. Finanční závěrečná zpráva by měla, z mého pohledu, v příloze obsahovat i kopie účetních dokladů za jednotlivé náklady, které by NNO poskytovaly veřejnosti k nahlédnutí. Dosavadní systém kontroly založený pouze na subjektivním zhodnocení dosažených výsledků a na důvěře byrokratů vůči nevládním neziskovým organizacím dle mého názoru není vhodnou metodou v případě nakládání s veřejnými zdroji. Čerpání financí NNO by mělo být s ohledem na transparentnost detailně kontrolováno, což následně umožní schopnost oddělit soukromé zájmy od zájmů veřejných.

Hlubší analýza nákladů projektů ukázala, že výdaje na mzdy realizátorů, souhrnně tzv. osobní náklady, u většiny projektů tvoří značný podíl z celkových nákladů. Pokud vezmu v potaz fakt, že někteří koordinátoři nepůsobili přímo v místě realizace projektu a nebyli tak přímo vystaveni případným rizikovým podmínkám, považuji osobní náklady realizátorů za nepřiměřené. Účinným řešením situace by mohlo být stanovení fixních maximálních limitů na jednotlivé druhy nákladů. Za účelem snížení osobních nákladů na mzdy v NNO se také nabízí řešení ve využití práce dobrovolníků, kteří by participovali na projektech ze svého vnitřního přesvědčení.

[141] FIBÍROVÁ, Jana - ŠOLJAKOVÁ, Libuše - WAGNER, Jaroslav: Nákladové účetnictví (Manažerské účetnictví I), Praha, Oeconomica 2004, 71-72 str., ISBN 80-245-0746-3.

Dále jsem porovnáním LTP a transformačních projektů zjistila, že na druhou skupinu projektů byly alokovány vyšší částky dotací než na LTP se zdůvodněním jejich rozsahu, délky trvání a náročnosti proveditelnosti. Role LTP je ve vztahu k transformačním projektům pouze doplňková, avšak z pohledu efektivnosti projekty lze hodnotit lépe. Administrace projektů je zjednodušená, projekty tak flexibilně reagují na aktuální politické události nejen v prioritních zemích.

Z výše uvedených důvodů nelze definitivně říci, že platí přímá úměra mezi výší udělené dotace a kvalitou dosaženého výsledku realizace. Výstupy projektu jsou subjektivního charakteru a výše dotace, respektive její náklady, jsou ovlivněny náročností projektu, jeho rozsahem a délkou, aktuální politickou situací v teritoriu, která může být příčinou vzniku dodatečných nákladů, a v neposlední řadě hospodárností konkrétní NNO, která rozpočet sama navrhuje a čerpá.

Vzhledem k souhrnné výši alokovaných prostředků ve sledovaném období tak v současné době Program transformační spolupráce nezpochybňuji z pohledu jeho potřebnosti, ale považuji jeho systém čerpání dotací jako poměrně benevolentní, nejednotný a neefektivní. Spatřuji zde prostor pro zvýšení efektivnosti zakomponováním výše uvedených podnětů. Jistým řešením by bylo rovněž zajišťování samostatného financování NNO z doplňkových aktivit, které by byly profitabilní.

Nicméně, jak již bylo dříve zmíněno, aktivitu v oblasti transformační spolupráce nelze poměřovat jen v kategoriích nákladů a výnosů, ale je třeba se na celou problematiku podívat i z geopolitického hlediska. Komplexně je nutno hodnotit aktivity zúčastněných stran na procesu transformační spolupráce jako pozitivní a pro prosazování demokratických hodnot západních států nezbytné. Česká republika tímto aktem dává najevo svůj potenciál v poskytování pomoci méně rozvinutým zemím a pomyslně se tak řadí mezi vyspělé státy.

Tato bakalářská práce naplnila vytyčené cíle částečně. První část hypotézy, že kvalita dosažených cílů závisí přímo úměrně na výši udělené dotace na projekt, se mi podařilo argumentem o vlivu mnoha faktorů působících na výši dotace vyvrátit. Druhá část hypotézy nelze jednoznačně potvrdit, nicméně LTP mají oproti transformačním projektům jisté výhody, i když jejich funkce je především doplňková.

Překážka měření efektivnosti však vyvstala při hodnocení výstupu jednotlivých projektů z důvodu jejich neměřitelnosti v peněžních jednotkách ani jiných číselných hodnotách. Výsledky projektů lze posuzovat pouze pomocí verbální deskripce. Důsledkem je značně subjektivní hodnocení stavu věcí. V průběhu klasifikace projektů

tak nebylo možno aplikovat metody analýzy finančních ukazatelů, jako jsou analýza nákladů a přínosů nebo analýza efektivnosti nákladů. Nutným předpokladem k použití analýzy minimalizace nákladů je stejná délka trvání projektů, který v tomto případě splněn nebyl.

Rozsah práce neumožnil zabývat se analýzou projektů spolufinancovaných ze zdrojů mezinárodních organizací a partnerských zemí. Téma tak může být námětem pro budoucí autory.

Seznam zkratek

Zkratka	Vysvětlení
CEA	Metoda efektivnosti nákladů *Cost-effectiveness analysis*
EED	Evropské partnerství pro demokracii *European Endowment For Democracy*
EIDHR	Evropský nástroj pro demokracii a lidská práva *European Instrument for Democracy and Human Rights*
LTP	Lokální transformační projekty
LPTP	Odbor lidských práv a transformační politiky na Ministerstvu zahraničních věcí České republiky
MZV ČR	Ministerstvo zahraničních věcí České republiky
NNO	Nestátní nezisková organizace
OBSE	Organizace pro bezpečnost a spolupráci *Organization for Security and Cooperation in Europe*
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj *Organization for Economic Co-operation and Development*
OSN	Organizace spojených národů *United Nations*
Program TRANS	Program transformační spolupráce
USD	Americký dolar
ZÚ	Úřad České republiky v zahraničí

Seznam grafů

Graf 1: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Arménii v roce 2018 44
Graf 2: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Gruzii mezi lety 2012 až 2018 46
Graf 3: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Gruzii mezi lety 2012 až 2018 49
Graf 4: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Moldavsku mezi lety 2012 až 2018 50
Graf 5: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Moldavsku mezi lety 2012 až 2018 53
Graf 6: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Srbsku mezi lety 2012 až 2018 54
Graf 7: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Srbsku mezi lety 2012 až 2018 56
Graf 8: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Bosně a Hercegovině mezi lety 2012 až 2018 57
Graf 9: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Bosně a Hercegovině mezi lety 2012 až 2018 59
Graf 10: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Kosovu mezi lety 2012 až 2018 60
Graf 11: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Kosovu mezi lety 2012 až 2018 62
Graf 12: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS na Ukrajině mezi lety 2012 až 2018 63
Graf 13: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů na Ukrajině mezi lety 2012 až 2018 66
Graf 14: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Barmě/Myanmaru mezi lety 2012 až 2018 68
Graf 15: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Barmě/Myanmaru mezi lety 2012 až 2018 69
Graf 16: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v Bělorusku mezi lety 2012 až 2018 70

Graf 17: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů v Bělorusku mezi lety 2012 až 2018 72
Graf 18: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS na Kubě mezi lety 2012 až 2018)..... 73
Graf 19: Podíl jednotlivých druhů výdajů v % na celkových nákladech vybraných projektů na Kubě mezi lety 2012 až 2018 74
Graf 20: Rozpočet LTP dle členění nákladů v roce 2014 (v %)..... 76
Graf 21: Rozpočet LTP dle členění nákladů v roce 2015 (v %)..... 78
Graf 22: Rozpočet LTP dle členění nákladů v roce 2016 (v %)..... 80
Graf 23: Rozpočet LTP dle členění nákladů v roce 2017 (v %)..... 81
Graf 24: Rozpočet LTP dle členění nákladů v roce 2018 (v %)..... 83
Graf 25: Přehled celkového čerpání dotací v rámci Programu TRANS v prioritních zemích mezi lety 2012 až 2018..... 84
Graf 26: Střední hodnoty hrubých měsíčních mezd koordinátorů vybraných transformačních projektů realizovaných v období let 2012 - 2018 (v Kč)..... 85

Seznam zdrojů a použité literatury

Odborná literatura

[1] ADRA, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019.

[2] AGERE, Sam: Promoting good governance: principles, practices and perspectives. London: Commonwealth Secretariat, 2000, 144 str., ISBN 08-509-2629-7.

[3] AGORA CE, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019.

[4] AMI - FAMU. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019.

[5] ARNIKA, z. s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019.

[6] ASOCIACE PRO MEZINÁRODNÍ OTÁZKY, z.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019.

[7] BÍLKOVÁ, Veronika - MATĚJKOVÁ Šárka: Šíření demokracie jako národní zájem? Legitimizace české transformační politiky. In: DRULÁK, Petr - HORKÝ, Ondřej (eds.): Hledání českých zájmů, Praha, Ústav mezinárodních vztahů 2010, 127 str., ISBN 978-80-86506-87-6.

[8] BURMA CENTRE PRAGUE, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019.

[9] CZECH INVENT, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019.

[10] ČLOVĚK V TÍSNI o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019.

[11] EUROPEUM, z. s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v

roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019.

[12] FIBÍROVÁ, Jana - ŠOLJAKOVÁ, Libuše - WAGNER, Jaroslav: Nákladové účetnictví (Manažerské účetnictví I), Praha, Oeconomica 2004, 71-72 str., ISBN 80-245-0746-3.

[13] GELB, Alan H. - GRAY, Cheryl W.: The transformation of Economies in Central and Eastern Europe, The World Bank, Policy and Research Series, č. 17, 1991, str. 18.

[14] GRENNES, Thomas: The Economic Transition in the Baltic Countries, Journal of Baltic Studies č. 1, 1997, str. 9.

[15] CHARITA ČR, c.p.o. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 22. 5. 2019.

[16] Identifikační formulář LTP, interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, citace 7.6. 2019.

[17] KIRKPATRICK, Colin - CLARKE, Ron - POLIDANO, Charles: Handbook of Development Policy and Management, Edward Elgar, Cheltenham, č. 1, 2002, str. 184.

[18] LIBRI PROHIBITI, z.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019.

[19] MÁCHÁČEK, Jaroslav a kol.: Problémy rozvojových zemí, jejich příčiny a cesty k řešení, Praha, Vysoká škola ekonomická v Praze, Oeconomica 2006, 309 str., ISBN 80-245-1060-X.

[20] MEZINÁRODNÍ SDRUŽENÍ OBČANSKÉ BĚLORUSKO, z.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019.

[21] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Metodická příručka Programu transformační spolupráce, Interní dokument MZV (Odbor lidských práv a transformační politiky), str. 3.

[22] MULTIKULTURNÍ CENTRUM PRAHA, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019.

[23] NESEHNUTÍ BRNO, z. s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019.

[24] NESEHNUTÍ, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 24. 5. 2019.

[25] PARTNERS CZECH, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 22. 5. 2019.

[26] PORADNA PRO OBČANSTVÍ, z. s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019.

[27] POST BELLUM, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019.

[28] SCHMITZ, Hanz Peter: Domestic and Transnational Perspectives on Democratization, International Studies Review, 2004, roč. 6, č. 3, s. 404.

[29] SCHUMPETER, Joseph A - SWEDBERG, Richard.: Capitalism, Socialism & Democracy, London, Routledge, 2003, 205 str., ISBN 0-203-20205-8.

[30] TRANSITIONS ONLINE, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 22. 5. 2019.

[31] TRANSITIONS, o.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 20. 5. 2019.

[32] TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 22. 5. 2019.

[33] TRANSPARENCY INTERNATIONAL, o.p.s. Závěrečná zpráva o realizaci projektu Programu TRANS v roce 2018, Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, citace 27. 5. 2019.

[34] WOLFF, Jonas - WURM, Iris: Towards a Theory of External Democracy Promotion? Approximations from the perspective of International Relations theories, Paper prepared for the 51st Annual Convention of the International Studies Association (ISA), New Orleans, LA, 2010, str. 5-6.

[35] WOTIPKA, Christine Min – TSUTSUI, Kiyoteru: Global Human Rights and State Sovereignty - State Ratification of International Human Rights Treaties, 1965-2001, Sociological Forum, 2008, roč. 23, č. 4, s. 725.

Elektronické zdroje

[1] FAQ - Odpovědi a nejčastější otázky týkající se Programu transformační spolupráce MZV ČR, citace 2.4.2019, dostupné z: https://www.mzv.cz/jnp/cz/zahranicni_vztahy/lidska_prava/transformacni_spolupracе_1/faq_casto_kladene_otazky_o_transofmacni$2548.html?action=setMonth&year=1992&month=6.

[2] MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ ČESKÉ REPUBLIKY. Koncepce podpory lidských práv a transformační spolupráce, Příloha, 2015, str. 3, dostupné na: https://www.mzv.cz/file/517290/NOVA_KONCEPCE_TP_final.doc.

[3] Statistical Committee of the Republic of Armenia: Changes in GDP real growth rates to previous year (%), citace 20.4.2010, dostupné na: https://www.armstat.am/en/.

[4] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/mda.

[5] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=CU.

[6] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=RS.

[7] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=UA.

[8] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=UA.

[9] THE WORLD BANK. CO2 emissions (metric tons per capita), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=BY.

[10] THE WORLD BANK. CO2 emissions (metric tons per capita), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=CU.

[11] THE WORLD BANK. CO2 emissions (metric tons per capita), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=RS.

[12] THE WORLD BANK. CO2 emissions (metric tons per capita), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=UA.

[13] THE WORLD BANK. Debt Data citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/mmr.

[14] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/.

[15] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/bih.

[16] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/blr.

[17] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/geo.

[18] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/ukr.

[19] THE WORLD BANK. Debt Data, citace 20.4.2019, dostupné na: http://datatopics.worldbank.org/debt/ids/country/xkx.

[20] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=BA&view=chart.

[21] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=BY&view=chart.

[22] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=CU&view=chart.

[23] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=GE&view=chart.

[24] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=MD&view=chart.

[25] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=MM&view=chart.

[26] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=RS&view=chart.

[27] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=UA&view=chart.

[28] THE WORLD BANK. GDP growth (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.MKTP.KD.ZG?locations=XK&view=chart.

[29] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=CU-XK&view=chart.

[30] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=BA&view=chart.

[31] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=BY&view=chart.

[32] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=GE&view=chart.

[33] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na:

https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=MD&view=chart

[34] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=MM&view=chart.

[35] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=RS&view=chart.

[36] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?locations=UA&view=chart.

[37] THE WORLD BANK. GDP per capita, PPP (current international $), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD?view=chart.

[38] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=AM.

[39] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=BA.

[40] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=BY.

[41] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=GE.

[42] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=MD.

[43] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=MM.

[44] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=UA.

[45] THE WORLD BANK. Households and NPISHs Final consumption expenditure (current US$), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NE.CON.PRVT.CD?locations=XK.

[46] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=AM.

[47] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=MM.

[48] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=RS.

[49] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=BY.

[50] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=CU.

[51] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=GE.

[52] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=MD.

[53] THE WORLD BANK. Inflation, GDP deflator (annual %), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.DEFL.KD.ZG?locations=XK.

[54] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=BA.

[55] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=BY.

[56] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=CU.

[57] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=GE.

[58] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=MD.

[59] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=RS.

[60] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.NE.ZS?locations=XK.

[61] THE WORLD BANK. Unemployment, total (% of total labor force) (modeled ILO estimate), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/SL.UEM.TOTL.ZS?locations=AM.

[62] THE WORLD BANK: CO2 emissions (metric tons per capita), citace 20.4.2019, dostupné na: https://data.worldbank.org/indicator/EN.ATM.CO2E.PC?locations=BA.

[63] Zastupitelský úřad ČR v Rangúnu: Souhrnná teritoriální informace Myanmar, 2018, citace 20.4.2019, dostupné na: http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2018/05/18/Nahled STI (PDF) Myanmar - Souhrnna teritorialni informace - 2018.133206348.pdf?fbclid=IwAR3A_3xfamg6Gmd5inNVzd7f3eSZMI6q1McXKBVhG3YtPkSYKg9h9CLaTsA.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Přehled projektů transformační spolupráce Programu TRANS dle zemí I

Příloha č. 2: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů.....XI

Příloha č. 3: Přehled Lokálních transformačních projektů Programu TRANS dle roků. XXI

Příloha č. 4: Přepis rozhovoru s koordinátorkou mezinárodní spolupráce v neziskové organizaci Post Bellum, o. p. s. Marií Janouškovou, M.A. XXV

Příloha č. 1: Přehled projektů transformační spolupráce Programu TRANS dle zemí

Tabulka 1: Přehled projektů Programu TRANS realizovaných v Arménii v roce 2018 (v Kč)

Název projektu	Realizátor projektu	Výše vyčerpané dotace v Kč v roce 2018	Dotace za projekt celkem
Boj s nenávistnými projevy v arménských médiích	Člověk v tísni	817 950	**817 950**
Cesta iniciativy v Arménii: pilotní projekt	Nesehnutí	1 500 000	**1 500 000**
Jak nalézt cestu? (České zkušenosti v ochraně před diskriminací bez antidiskriminačního zákona)	Poradna pro občanství	975 426	**975 426**
Zapojování občanské společnosti do rozhodování o těžbě surovin v Arménii	Toxické látky a odpady - Arnika	877 750	**877 750**

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v roce 2018, interní dokument, vlastní zpracování

Tabulka 2: Přehled vybraných projektů Programu TRANS realizovaných v Gruzii mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Realizátor projektu	Výše vyčerpané dotace v Kč							Dotace za projekt celkem
		r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	
Přesunem trans. zkušenosti českých NNO a médií k podpoře občanské participace a nezávislé žurnalistiky	Nesehnutí, o.s.	2 000 000	2 000 000	-	-	-	-	-	**4 000 000**
Zvýšení kvality zapojení občanské společnosti a mládeže do rozhodovacích procesů	Agora CE	-	-	-	-	-	1 234 700	1 334 200	**2 568 900**
Podpora transparentnosti a efektivnosti rozhodovacích procesů na místní úrovni	Člověk v tísni, o.p.s.	-	-	1 938 950	1 424 250	-	-	-	**3 363 200**
Cesta iniciativy v Gruzii, Abcházii a Jižní Osetii	Nesehnutí, o.s.	-	-	2 400 000	2 400 000	-	-	-	**4 800 000**

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, interní dokument, vlastní zpracování

Tabulka 3: Přehled vybraných projektů Programu TRANS realizovaných v Moldavsku mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Realizátor projektu	Výše vyčerpané dotace v Kč							Dotace za projekt celkem
		r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	
Podpora malých NNO v Podněstří a občanských iniciativ ve vybraných regionech Moldavska	Člověk v tísni, o.p.s.	1 765 533	2 120 450	-	-	-	-	-	**3 885 983**
Posilování občanské společnosti - Podpora místních iniciativ v Podněstří	Člověk v tísni, o.p.s.	-	-	2 000 000	2 000 000	1 960 000	2 000 000	1 900 000	**9 860 000**
Jeden svět na školách – výchova k lidským právům prostřednictvím dokumentárních filmů	Člověk v tísni, o.p.s.	-	-	1 509 464	574 150	-	1 827 969	930 000	**3 911 583**
Rozšiřování dovedností v oblasti nových médií	Transitions, o.s.	-	-	900 000	-	-	-	-	**900 000**

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, interní dokument, vlastní zpracování

Tabulka 4: Přehled vybraných projektů Programu TRANS realizovaných v Srbsku mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Realizátor projektu	Výše vyčerpané dotace v Kč							Dotace za projekt celkem
		r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	
Evropa našima očima	Partners Czech, o.p.s.	800 000	-	-	-				**800 000**
Společně proti korupci	Transparency International, o.p.s.	-	-	-	1 035 900				**1 035 900**
Podpora místních orgánů v Srbsku v boji proti domácímu násilí	Charita ČR	-	-	-	-	1 149 728			**1 149 728**
Zvyšování kapacity v Srbsku pro řešení desinformací	Transitions Online							1 300 000	**1 300 000**

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, interní dokument, vlastní zpracování

Tabulka 5: Přehled vybraných projektů Programu TRANS realizovaných v Bosně a Hercegovině mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Realizátor projektu	Výše vyčerpané dotace v Kč							Dotace za projekt celkem
		r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	
Prevence xenofobních projevů a podpora občanské společnosti v BiH	Multikulturní centrum Praha, o.s.	-	-	884 489					**884 489**
Podpora nezávislosti orgánů činných v trestním řízení při vyšetřování případů korupce	Transparency International, o.p.s.	-	-	860 538					**860 538**
Protikorupční standardy veřejných zakázek	Transparency International, o.p.s.	-	-	-	998 500				**998 500**
Uč se a zapoj se!	Multikulturní centrum Praha, o.s.	-	-	-	-		950 000	450 000	**1 400 000**

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, interní dokument, vlastní zpracování

Tabulka 6: Přehled vybraných projektů Programu TRANS realizovaných v Kosovu mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Realizátor projektu	Výše vyčerpané dotace v Kč							Dotace za projekt celkem
		r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	
"Investice v obcích"	CzechInvent	548 450	602 805	-	-	-	-	-	**1 151 255**
Rozvoj partnerství pro místní iniciativy	Europeum	-	1 056 111	-	-	-	-	-	**1 056 111**
Monitoring voleb v Kosovu	Transparency International CZ	-	-	-	-	-	880 942	-	**880 942**
Návrat je možný - podpora navrátilců v severním Kosovu	Charita ČR	-	-	-	-	-	-	1 000 000	**1 000 000**

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, interní dokument, vlastní zpracování

Tabulka 7: Přehled vybraných projektů Programu TRANS realizovaných na Ukrajině mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Realizátor projektu	Výše vyčerpané dotace v Kč							Dotace za projekt celkem
		r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	
Silný protikorupční watch-dog na Ukrajině	Transparency International ČR	725 974	-	-	-	-	-	-	**725 974**
Alternativní vzdělávání pro učitele Krymu a Ukrajiny	Asociace pro mezinárodní otázky	1 150 000	650 000	1 628 300	1 623 832	1 597 950	1 500 000	1 600 000	**9 750 082**
Podpora nezávislé žurnalistiky na Ukrajině	NESEHNUTÍ	-	-	998 520	-	-	-	-	**998 520**
Posílení bezpečnosti a novinářských dovedností UA novinářů a bloggerů	EUROPEUM	-	-	877 079	1 432 907	1 500 000	-	-	**3 809 986**

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, interní dokument, vlastní zpracování

Tabulka 8: Přehled vybraných projektů Programu TRANS realizovaných v Barmě/Myanmaru mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Realizátor projektu	Výše vyčerpané dotace v Kč							Dotace za projekt celkem
		r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	
Podpora občanské společnosti v Barmě na cestě k parlamentním volbám	Člověk v tísni	-		1 900 000	1 900 000	-	-	-	**3 800 000**
Barmské projekty FAMU	AMI-FAMU	1 747 660	1 134 707	-	-	685 820	-	-	**3 568 187**
Budování právního státu v Barmě	Burma Centre Prague	-	577 500	1 989 100	1 979 100	2 069 000	2 073 000	2 157 000	**10 844 700**
Podpora aktivizace mladých lidí a posílení kapacit komunitních organizací v JV Barmě	ADRA, o.p.s.	-	-	2 254 190	2 173 940	1 800 000	-	-	**6 228 130**

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, interní dokument, vlastní zpracování

Tabulka 9: Přehled vybraných projektů Programu TRANS realizovaných v Bělorusku mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Realizátor projektu	Výše vyčerpané dotace v Kč							Dotace za projekt celkem
		r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	
Zvyšování angažovanosti občanů v Bělorusku	Mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko	1 894 260	1 974 663	1 696 500	1 350 000	1 100 000	1 100 000	-	**9 115 423**
Evropské rádio pro Bělorusko - podpora nezávislého zpravodajství v Bělorusku	Mezinárodní sdružení Občanské Bělorusko	3 483 375	3 488 896	3 496 000	3 494 551	3 496 000	3 496 000	3 456 000	**24 410 822**
Občanské vzdělávání pro běloruské školy	Asociace pro mezinárodní otázky	-	1 750 000,00	1 688 585	702 010	-	-	-	**4 140 595**
Prosazování protikorupčních mechanismů ve státní správě	Transparency International ČR	-	-	-	953 308	-	-	-	**953 308**

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, interní dokument, vlastní zpracování

Tabulka 10: Přehled vybraných projektů Programu TRANS realizovaných na Kubě mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Realizátor projektu	Výše vyčerpané dotace v Kč							Dotace za projekt celkem
		r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	
Podpora transformace občanské společnosti na Kubě	Člověk v tísni, o.p.s.	1 528 049	1 617 000	1 698 537	1 676 637	-	-	-	**6 520 223**
InCUBAdora	Libri Prohibiti	948 000	957829	900 000	1 291 524	1 419 758	1 405 525	1 568 681	**8 491 317**
Podpora institucionalizace občanských organizací pomocí kubánského think tanku	Člověk v tísni, o.p.s.	-	-	-	-	1 918 416	1 927 880	2 819 072	**6 665 368**
Paměť kubánského národa – transformace společnosti ke skutečné svobodě	Post Bellum	-	-	-	-	-	1 777 235	1 828 054	**3 605 289**

Zdroj: Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v letech 2012-2018, interní dokument, vlastní zpracování

Příloha č. 2: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů

Tabulka 1: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů v Arménii v roce 2018 (v Kč)

Název projektu	Boj s nenávistnými projevy v arménských médiích	Cesta iniciativy v Arménii: pilotní projekt	Jak nalézt cestu? (ochrana před diskriminací)	Zapojování občanské společnosti do rozhodování o těžbě surovin
Osobní náklady	322 924	368 474	148 230	206 000
Cestovní náklady	63 952	161 804	265 987	130 076
Přímé náklady v místě realizace	24 476	46 964	-	17 799
Subdodávky (externí)	53 901	366 850	303 712	153 240
Přímá podpora cílovým skupinám	299 197	457 798	193 684	322 884
Administrativní náklady	53 500	98 110	63 813	47 750
Celkové oprávněné náklady	**817 950**	**1 500 000**	**975 426**	**877 750**

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v roce 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Tabulka 2: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů v Gruzii mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Přesunem trans. zkušenosti českých NNO a médií k podpoře občanské participace a nezávislé žurnalistiky		Cesta iniciativy v Gruzii, Abcházii a Jižní Osetii		Podpora transparentnosti a efektivnosti rozhodovacích procesů na místní úrovni		Zvýšení kvality zapojení občanské společnosti a mládeže do rozhodovacích procesů	
	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2014	r. 2015	r. 2017	r. 2018
Osobní náklady	583 500	738 398	802 158	941 595	586 530	525 869	257 280	289 440
Cestovní náklady	225 668	177 009	319 103	199 714	201 380	111 799	98 400	-
Vybavení a dodávky zboží	60 185	19 075	45 207	58 562	22 000	-	-	-
Přímé náklady v místě realizace	148 765	112 483	124 907	135 262	92 400	76 309	6 000	-
Subdodávky (externí)	481 239	226 679	400 151	398 463	482 790	395 274	139 000	236 500
Přímá podpora cílovým skupinám	369 842	595 554	551 471	509 402	427 000	221 823	653 300	725 587
Administrativní náklady	130 800	130 800	157 000	157 000	126 850	93 175	80 720	82 672
Celkové oprávněné náklady	**2 000 000**	**2 000 000**	**2 400 000**	**2 400 000**	**1 938 950**	**1 424 250**	**1 234 700**	**1 334 200**

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v mezi lety 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Tabulka 3: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů v Moldavsku mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Podpora NNO v Podněstří a občanských iniciativ v regionech		Posilování občanské společnosti - Podpora místních iniciativ v Podněstří					Jeden svět na školách – výchova k lidským právům prostřednictvím dokumentárních filmů				Rozšiřování dovedností v oblasti nových médií
	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2014	r. 2015	r. 2017	r. 2018	r. 2014
Osobní náklady	557 197	601 089	625 376	670 957	657 948	517 211	325 974	508 725	200 175	353 850	204 400	123 000
Cestovní náklady	197 693	184 549	228 078	164 808	153 187	108 892	61 365	170 985	86 260	112 846	94 675	-
Vybavení a dodávky zboží	17 958	-	-	-	-	-	-	114 000	6 000	135 103	3 000	-
Přímé náklady v místě realizace	65 254	57 464	73 679	67 795	44 366	43 899	38 646	30 000	15 000	85 622	60 000	43 244
Subdodávky (externí)	146 492	187 867	70 626	56 027	52 630	55 198	272 827	587 050	229 175	866 008	402 800	177 600
Přímá podpora cílovým skupinám	667 083	950 832	871 442	909 573	923 645	1 143 960	1 076 893	-	-	155 367	105 000	499 740
Administrativní náklady	113 856	138 650	130 800	130 840	128 224	130 840	124 295	98 704	37 540	119 171	60 125	56 416
Celkové oprávněné náklady	**1 765 533**	**2 120 450**	**2 000 000**	**2 000 000**	**1 960 000**	**2 000 000**	**1 900 000**	**1 509 464**	**574 150**	**1 827 969**	**930 000**	**900 000**

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v mezi lety 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Tabulka 4: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů v Srbsku mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Evropa našima očima	Společně proti korupci	Supporting Serbian local authorities to combat domestic violence	Raising Capacity in Serbia to Deal with Misinformation
	r. 2012	r. 2015	r. 2016	r. 2018
Osobní náklady	192 399	374 105	213 552	232 301
Cestovní náklady	2 000	63 736	76 352	14 809
Vybavení a dodávky zboží	-	-	6 000	-
Přímé náklady v místě realizace	9 600	64 800	-	19 615
Subdodávky (externí)	31 450	139 050	608 124	830 495
Přímá podpora cílovým skupinám	556 551	326 490	163 700	107 743
Administrativní náklady	8 000	67 718	75 000	85 037
Celkové oprávněné náklady	**800 000**	**1 035 900**	**1 149 728**	**1 300 000**

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v mezi lety 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Tabulka 5: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů v Bosně a Hercegovině mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Prevence xenofobních projevů a podpora občanské společnosti v BiH	Podpora nezávislosti orgánů činných v trestním řízení při vyšetřování případů korupce	Protikorupční standardy veřejných zakázek	Uč se a zapoj se!	
	r. 2014	r. 2014	r. 2015	r. 2017	r. 2018
Osobní náklady	374 265	177 818	225 820	324 919	178 295
Cestovní náklady	68 719	78 624	87 645	133 850	62 763
Vybavení a dodávky zboží	-	-	-	55 094	-
Přímé náklady v místě realizace	-	63 347	71 993	-	37 130
Subdodávky (externí)	225 165	216 448	199 581	36 997	37 842
Přímá podpora cílovým skupinám	158 494	268 492	322 303	337 240	104 969
Administrativní náklady	57 846	55 809	63 464	61 900	29 000
Celkové oprávněné náklady	**884 489**	**860 538**	**970 805**	**950 000**	**450 000**

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v mezi lety 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Tabulka 6: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů v Kosovu mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	"Investment friendly municipality"	Rozvoj partnerství pro místní iniciativy	Monitoring Elections in Kosovo	Návrat je možný - podpora navrátilců v severním Kosovu
	r. 2012	r. 2013	r. 2017	r. 2018
Osobní náklady	321 250	330 818	240 722	196 011
Cestovní náklady	227 200	57 662	31 771	67 375
Vybavení a dodávky zboží	-	-	-	-
Přímé náklady v místě realizace	-	62 541	55 646	17 682
Subdodávky (externí)	-	329 013	237 402	15 730
Přímá podpora cílovým skupinám	-	208 014	257 871	627 517
Administrativní náklady	-	68 063	57 530	65 400
Celkové oprávněné náklady	**548 450**	**1 056 111**	**880 942**	**1 000 000**

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v mezi lety 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Tabulka 7: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů na Ukrajině mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Protikorupční watch-dog	Alternativní vzdělávání pro učitele Krymu a Ukrajiny							Podpora nezávislé žurnalistiky na Ukrajině	Posílení bezpečnosti a novinářských dovedností UA novinářů a bloggerů		
	r. 2012	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2014	r. 2014	r. 2015	r. 2016
Osobní náklady	378 059	-	-	80000	80 000	80 000	95 000	95 000	168 100	418 000	544 848	544 897
Cestovní náklady	56 517	232 895	201210	283 346	234 400	213 252	154 088	170 110	118 000	83 000	96 368	100 951
Vybavení a dodávky zboží	-	-	-	5400	5 400	5 100	-	-	-	-	-	57 221
Přímé náklady v místě realizace	51 306	-	-	29899	33 600	33 814	17 850	22 863	9 000	2 500	5 050	42 709
Subdodávky (externí)	96 638	551 658	256212	483 186	658 900	662 717	680 434	742 357	189 700	66 200	446 195	257 674
Přímá podpora cílovým skupinám	98 098	306 412	180583	639 970	505 300	498 567	454 498	465 000	448 420	250 000	246 704	399 148
Administrativní náklady	45 356	59 035	11 994	106 500	106 232	104 500	98 130	104 670	-	57 379	93 742	97 400
Celkové oprávněné náklady	**725 974**	**1 150 000**	**650 000**	**1 628 300**	**1 623 832**	**1 597 950**	**1 500 000**	**1 600 000**	**998 520**	**877 079**	**1 432 907**	**1 500 000**

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v mezi lety 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Tabulka 8: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů v Barmě/Myanmaru mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Podpora občanské společnosti v Barmě na cestě k parlamentním volbám		Barmské projekty FAMU			Budování právního státu v Barmě						Podpora aktivizace mladých lidí a posílení kapacit komunitních organizací v JV Barmě		
	r. 2014	r. 2015	r. 2012	r. 2013	r. 2016	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2014	r. 2015	r. 2016
Osobní náklady	492 637	296 223	37 982	32 010	63 600	364 139	919 187	914 797	912 167	910 702	910 920	239 538	128 251	176 000
Cestovní náklady	320 001	452 144	190 619	165 025	233 713	26 839	331 551	297 786	279 460	206 351	296 250	175 985	147 469	115 932
Vybavení a dodávky zboží	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	38 392	-	4 900
Přímé náklady v místě realizace	96 764	91 719	194 101	204 650	198 432	-	94 089	117 289	188 688	144 373	164 400	56 793	54 395	104 584
Subdodávky (externí)	266 506	354 342	39 888	128 847	968	126 771	378 689	364 784	415 926	514 526	502 000	434 405	582 661	747 545
Přímá podpora cílovým skupinám	597 112	578 613	1 251 464	572 496	188 557	22 000	136 025	158 389	138 929	163 298	150 000	1 161 607	1 136 026	533 285
Administrativní náklady	124 299	124 299	33 605	31 679	550	37 751	129 559	126 055	133 830	133 750	133 430	147 470	125 138	117 755
Celkové oprávněné náklady	**1 900 000**	**1 900 000**	**1 747 660**	**1 134 707**	**685 820**	**577 500**	**1 989 100**	**1 979 100**	**2 069 000**	**2 073 000**	**2 157 000**	**2 254 190**	**2 173 941**	**1 800 000**

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v mezi lety 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Tabulka 9: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů v Bělorusku mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Zvyšování angažovanosti občanů v Bělorusku						Evropské rádio pro Bělorusko - podpora nezávislého zpravodajství v Bělorusku							Občanské vzdělávání pro běloruské školy			Prosazování protikorupčních mechanismů ve státní správě
	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2015
Osobní náklady	128 640	128 640	59 603	66 000	54 000	10 500	-	-	-	-	-	-	-	20 000	52 000	36 000	221 752
Cestovní náklady	105 716	66 093	94 208	95 690	36 180	84 576	225 833	97 000	174 353	97 817	92 629	95 973	139 049	-	265 849	182 506	121 791
Vybavení a dodávky zboží	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5 700	5 700	3 000	
Přímé náklady v místě realizace	73 518	75 778	60 663	58 009	61 270	67 325	-	528 000	513 456	290 072	397 782	328 525	324 250	32 912	34 968	35 040	65 221
Subdodávky (externí)	617 928	576 185	411 848	488 448	457 301	539 372	37 578	33 800	31 800	32 600	46 209	49 200	49 860	-	603 072	339 050	156 429
Přímá podpora cílovým skupinám	888 513	1 053 083	998 808	553 618	428 914	335 963	3 099 468	2 670 800	2 609 991	2 907 663	2 795 980	2 858 002	2 778 541	422 721	629 426	60 489	325 913
Administrativní náklady	79 945	74 884	71 370	88 235	62 335	62 264	120 497	166 400	166 400	166 400	163 400	164 300	164 300	-	97 570	45 926	62 203
Celkové oprávněné náklady	**1 894 261**	**1 974 663**	**1 696 500**	**1 350 000**	**1 100 000**	**1 100 000**	**3 483 375**	**3 496 000**	**3 496 000**	**3 494 551**	**3 496 000**	**3 496 000**	**3 456 000**	**481 333**	**1 688 585**	**702 010**	**953 309**

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v mezi lety 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Tabulka 10: Přehled čerpání rozpočtu projektů Programu TRANS dle výdajů na Kubě mezi lety 2012 až 2018 (v Kč)

Název projektu	Podpora transformace občanské společnosti na Kubě				InCUBAdora							Podpora institucionalizace občanských organizací pomocí kubánského think tanku			Paměť kubánského národa – transformace společnosti ke skutečné svobodě	
	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2012	r. 2013	r. 2014	r. 2015	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2016	r. 2017	r. 2018	r. 2017	r. 2018
Osobní náklady	681 175	659 869	643 147	653 140	118 000	118 000	104 000	155 200	155 200	155 004	189 974	933 160	899 013	1 175 592	659 229	854 158
Cestovní náklady	505 111	547 454	473 779	512 349	281 874	213 609	211 979	199 672	233 787	253 014	249 067	322 963	287 014	312 775	628 909	534 200
Přímé náklady v místě realizace	46 398	49 897	40 264	44 622	55 361	56 509	8 142	11 382	14 491	12 744	19 962	68 846	101 381	162 000	42 820	93 932
Subdodávky (externí)	195 400	184 598	130 224	124 122	352 000	368 370	299 000	376 000	410 045	385 196	426 805	152 245	207 042	306 400	163 400	166 775
Přímá podpora cílovým skupinám	-	69 401	300 005	232 718	140 765	138 541	266 672	539 520	595 404	599 567	672 873	315 698	307 307	677 880	282 877	60 995
Administrativní náklady	99 966	105 781	111 118	109 687	-	62 500	10 207	9 000	9 000	-	10 000	125 504	126 123	184 425	-	117 994
Celkové oprávněné náklady	**1 528 050**	**1 617 000**	**1 698 537**	**1 676 638**	**948 000**	**957 829**	**900 000**	**1 291 524**	**1 419 758**	**1 405 525**	**1 568 681**	**1 918 416**	**1 927 880**	**2 819 072**	**1 777 235**	**1 828 055**

Zdroj: Příloha Závěrečné zprávy o realizaci projektů Programu Transition v mezi lety 2012 až 2018: Finanční zpráva - Zpráva o čerpání rozpočtu projektu transformační spolupráce, vlastní zpracování

Příloha č. 3: Přehled Lokálních transformačních projektů Programu TRANS dle roků

Tabulka 1: Přehled lokálních transformačních projektů ZÚ ČR v prioritních zemích v roce 2014

Teritorium ZÚ	Název projektu	Rozpočet
Kosovo	Podpora občanské společnosti a školení elit v srbských komunitách severního Kosova	152 235 Kč
Vybrané podpořené projekty celkem		**152 235 Kč**

Zdroj: Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2014, vlastní zpracování

Tabulka 2: Přehled Lokálních transformačních projektů ZÚ ČR v prioritních zemích v roce 2015

Teritorium ZÚ	Název projektu	Rozpočet
Arménie	Komunitní rozvoj prostřednictvím výměn mezi Arménií a Českou republikou	299 800 Kč
Barma/Myanmar	Podpora rodinných příslušníků padlých politických vězňů v Myanmaru/Barmě	160 000 Kč
Bělorusko	Rozvoj mediální výchovy v Bělorusku	186 334 Kč
Kuba	Časopis Coexistence	200 000 Kč
Vybrané podpořené projekty celkem		**846 134 Kč**

Zdroj: Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2015, vlastní zpracování

Tabulka 3: Přehled Lokálních transformačních projektů ZÚ ČR v prioritních zemích v roce 2016

Teritorium ZÚ	Název projektu	Rozpočet
Barma	Podpora rozvoje občanské společnosti v oblasti Ayeyarwady/Irrawaddy	300 000 Kč
Bělorusko	Koncert proti trestu smrti	165 000 Kč
Gruzie	Gruzie Online	320 000 Kč
Srbsko	Odstranění diskriminačních praktik, nenávistných projevů a zločinů z nenávisti vůči LGBT občanům v Srbsku	210 000 Kč
Vybrané podpořené projekty celkem		**995 000 Kč**

Zdroj: Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2016, vlastní zpracování

Tabulka 4: Přehled Lokálních transformačních projektů ZÚ ČR v prioritních zemích v roce 2017

Teritorium ZÚ	Název projektu	Rozpočet
Barma	Podpora rozvoje občanské společnosti ve státě Kachin	199 994 Kč
Gruzie	Podpora zapojení etnických menšin do procesu veřejného rozhodování	199 800 Kč
Moldavsko	Informační služba informačního a právního centra "Apriori"	376 380 Kč
Ukrajina	Centrum zajištění akademické kvality na Národní univerzitě Kyjevsko-mohylaské akademie (KMA)	300 000 Kč
Vybrané podpořené projekty celkem		**1 076 174 Kč**

Zdroj: Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2017, vlastní zpracování

Tabulka 5: Přehled Lokálních transformačních projektů ZÚ ČR v prioritních zemích v roce 2018

Teritorium ZÚ	Název projektu	Rozpočet
Arménie	„Jsme nepřemožitelní"	208 482 Kč
Gruzie	„Zvšená účast mládeže na ochraně životního prostředí"	348 000 Kč
Moldavsko	„Zvýšení kapacit policie a podpora institucionálním změnám a lidských práv předběžně zadržených osob"	298 233 Kč
Bosna a Hercegovina	„Students act as municipal councellors"	181 785 Kč
Vybrané podpořené projekty celkem		**1 036 500 Kč**

Zdroj: Interní dokument Ministerstva zahraničních věcí ČR, 2018, vlastní zpracování

Příloha č. 4: Přepis rozhovoru s koordinátorkou mezinárodní spolupráce v neziskové organizaci Post Bellum, o. p. s. Marií Janouškovou, M.A.

Rozhovor vedla: Kristýna Lekešová
Rozhovor přepsala: Kristýna Lekešová
Datum a místo: 10. května 2019 (telefonicky)

Já: *Ve společnosti se setkáváme s negativními postoji vůči fungování nestátních neziskových organizací. Snažíte se přispět k pozitivnímu vnímání statusu neziskové organizace ze strany laické veřejnosti? Pokud ano, jaké prostředky k tomu účelu využíváte?*

MJ: Obhájit činnost naší organizace či celého neziskového sektoru se nesnažíme. Případný negativní postoj vůči nestátním neziskovým organizacím nás nijak neomezuje v činnosti. Věnujeme se především splnění účelu fungování organizace.

Já: *Jakým nejčastějším formám perzekuce musí čelit členové české organizace Post Bellum, o. p. s., například v rámci realizace projektu "Paměť kubánského národa - nástroj pro transformaci kubánské společnosti ke skutečné svobodě"?*

MJ: Členové naší organizace nepůsobí osobně přímo v místě realizace projektu, nejsou tedy známy případy perzekuce zaměstnanců naší organizace. V minulosti jsme však obdrželi několik anonymních výhružných dopisů souvisejících s našimi aktivitami. Perzekuce probíhající v prioritních zemích se týkají spíše lokálních aktivistů a ti nesou plně odpovědnost za svoji činnost.

Já: *Jakými vnitřními mechanismy zajišťujete efektivitu v oblasti čerpání rozpočtu projektu, tedy vynaložené náklady na projekt v porovnání s dosaženými výstupy? Vyhlašujete výběrová řízení například na partnera zajišťujícího pro Vaši organizaci subdodávky?*

MJ: Žádné vnitřní mechanismy v organizaci vytvořeny nemáme. Částky nejsou tak vysoké, aby se vyplatilo vyhlašovat výběrová řízení na dodavatele. Jsme nezisková organizace, volíme vždy levnější variantu či možnost, kde je přijatelný poměr cena/výkon. Spolupracujeme také s dodavateli, se kterými máme dlouholeté zkušenosti a tedy jistotu kvality dodaných služeb.